1898. HARMINCZKETTEDIK ÉVFOLYAM. 318. SZÁM. BUDAPEST, CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 17.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svajcz-, Romania- és Szerbiába, valamint ama országokba, melyek a postaszerződésben tartoznak, negyedévre 9 frt 30 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg L., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
és valamennyi hirdetési iroda.

A legfőbb katonai parancs.

Tehát ugy van, a mint az *Armeeblatt* irta: ugy van, hogy „*Hentzinek és társainak szobra a helyváltozás következtében örökös ragyogásából semmit sem veszit*“ és ugy van, hogy „*álljon a császártól és királytól ujonnan megalapitva, szemben a magyar fővárossal . . . egy olyan ház előtt, melyben a hadsereg ifjusága a katonai hüség evangeliumára tanittatvan . . . csodálattal tekinthet föl . . . Hentzire és társaira.*“

Nem áll tehát az, a mit báró Bánffy válaszolt nekem, hogy mindegy az, hogy egyik vagy másik lap mit ir, és igy mindegy az is, hogy mit ir az *Armeeblatt*.

Nem áll tehát az, hogy a Hentzi-szobor siremlék lesz a temetőn kivül, hanem „örökké a szem előtt lesz a serdülő katona-ifjuságnak, mint a vitézség és hüség el nem muló emlékjele.“

Csodálat tárgya az, ki hazája ellen emelte fegyverét és megszegte királya által helybenhagyott esküjét; erre kell majd tanitani a magyar ifjuságot!

Most itt van a legfőbb katonai parancs, ehhez szót fűzni nem szükséges; olvassák el a közös hadügyminiszter rendeletét azok, kik azt hitték, hogy el van felejtve az, a mi negyvenkilencz év előtt történt és ha elolvasták, elmélkedjenek.

Én is elmélkedem és elmerengek a multakon; lelki szemeim előtt elvonul a nemzet életének egyik legmagasztosabb korszaka.

Látom, a mint atyáink lemondanak százados kiváltságaikról a szabadság, egyenlőség és testvériség nevében.

Látom, a mint egy lépéssel bevezetik a hazát a polgárosodott államok közé.

Látom, a mint megteremtik a nemzetnek jövőjét: a magyar független államot.

Látom, a mint a király megesküszik az uj Magyarország alkotmányára.

Látom, a mint vad népcsordák a nemzet életére törnek s a magyar azt hiszi, hogy nem csak hazáját, de királyát is védi.

Látom, a mint csalódik a hü és hazafias magyar és királyát nem védheti többé, de hazáját védi tovább fegyverrel a fegyveres támadás ellen.

Látom, mikép lobog a diadalmas háromszinü zászló és futnak a császári hadak.

Látom, miként jön az orosz önkény és Miklós czár elköveti azt, a miért Varsóban, a krimeai háboru kezdetén Szobieszki szobra előtt elmondja a szoborra mutatva: „*Imbecile numero premier*“ (itt az első bolond) és magára mutatva „*imbecile numero second*“ (itt a második bolond).

És látom a börtönöket megnyilni; látom az akasztófákat felállittatni, látom az özvegyek, az árvák gyászos ezreit.

De vonuljon el a szomoru kép; a mult a multté s a történelemé; az emberi sors a gondviselésé; az isten itél, megbocsát vagy büntet! Ne igyekezzünk kipuhatolni a gondviselés titkait.

Alkotmányos országban a korona ténykedése felett nehéz az itéletmondás, de a hallgatás sokszor ékesebben szól minden itéletnél.

Királynéjának akar szobrot emelni az ország, kegyeletét akarja kimutatni az iránt, ki mindig a békét és szeretetet, a bizalmat és feledést hirdette.

Mindent várhatott az ország, csak azt nem, hogy a királyné szobra egy uj Hentzi-szobrot szüljön; mert a Szent-György-térről elvitt és a hadapródiskola előtt felállitott szobor olyan, mint egy uj szobor, mely annál jobban kifejezi azt, a mire a nemzet fátyolt boritott, mennél több idő folyt le azóta, hogy ez a katona hazájára szegezte fegyverét.

Az elmult negyvenkilencz év után ez a Hentzi-feltámadás csak azt bizonyitja, hogy nincs feledés.

Igaz, hogy nehéz felejteni; de ha nehéz is a feledés, kivált olyanoknak, kikre a magyar dicsőség ragyogása után sötét gyász borult, vagy olyanoknak, mint én vagyok, ki mint *kis gyermek* került várfogságba és számkivetésbe, de azért tudnunk kell kötelességünket a haza iránt.

Nem térünk el ettől, mert a haza érdeke ezt kivánja; de mert tudjuk, hogy nem lenne magyar hadügyminiszter, ki a legfőbb katonai parancshoz olyan magyarázatokat füzött volna, mint a milyent Krieghammer közös miniszter füz: hangosabban, mint valaha, fogjuk követelni, hogy szünjék meg a közösügyes intézmény, mely csak nyomort és megaláztatást szerzett a magyarnak.

Kossuth Ferencz.

Budapest, november 16.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyben a kormány valamennyi tagja résztvett.

Titokzatos miniszteri látogatás. Csak ma reggel jelentettük a félhivatalos *Bud. Tud.* nyoman, hogy illetékes helyen nit sem tudnak arról a szállingó hirről, hogy dr. *Kaizl* osztrák pénzügyminiszter Budapesten volt és a *N. Fr. Pr.* mai esti lapja mégis azt jelenti, hogy dr. *Kaizl* osztrák pénzügyminiszter *tegnap Budapesten volt* és itt *Bánffy* miniszterelnökkel és *Lukács* pénzügyminiszterrel tanácskozott a politikai helyzetről és a kiegyezés parlamentáris elintézésének esélyeiről. A magyar miniszterekkel folytatott beszélgetésből kitünik, hogy *a magyar kormány az obstrukczió hosszabb tartamára van elkészülve. Megegyezések* ama intézkedésekre vonatkozólag, a melyekkel a kiegyezést kellő időben keresztül lehetne vinni, *nem történtek*, sőt egy ujabb kiegyezési provizórium kérdését sem érintették. *Kaizl* még tegnap este visszatért *Bécsbe*. Utánajárván dr. *Kaizl* titokzatos látogatásának, meggyőződtünk, hogy a *Bud. Tud.* meg . . tette az ujságokat, a mi a félhivatalos hirszolgálatnak kétségtelenül uj, de kissé talán különös formája.

A függetlenségi és 48-as párt tagjai felkéretnek, hogy a képviselőháznak holnap csütörtökön tartandó ülését megelőzőleg már fél tiz órakor megjelenni sziveskedjenek a ház helyiségében. Az összejövetel czélja: *állásfoglalás a Hentzi-ügyben kibocsájtott hadparancs ellen.*

A kvóta. Az osztrák kvótabizottság ma délután öt órakor, követve a magyar bizottság példáját, szintén befejezte küldetését és sajnálattal bár, de konstatálta, hogy *a megegyezés nem volt lehetséges.* Az ülés lefolyása egyébként ez volt:

Az osztrák kvóta-küldöttség ma este tartott ülésén, a melyen gróf *Thun* miniszterelnök és dr. *Kaizl* pénzügyminiszter is jelen voltak, *Beer* előadó jelentést tett a kiegyezési tárgyalások utolsó fázisáról. Az előadó tüzetesen fejtegette a magyar nunczium minden egyes részét és arra a végeredményre jutott, hogy az teljesen téves alapon nyugszik és hogy a magyar kvóta-küldöttség által felállitott számitási módszer jóval nagyobb kvóta-arányt adna. Az előadó sajnálatát fejezte ki, hogy a két kvóta-küldöttség tárgyalásai nem vezettek eredményre és nem hoztak közeledést létre. A magyar nunczíumra adandó választ, a melyet az előadó javaslatba hozott, egyhangulag elfogadták. Egyuttal megbizták az előadót, hogy dolgozza ki a két parlament elé tejesztendő azonos jelentést. A kvóta-küldöttség meg egyszer összegyül a jelentés átvétele végett. Az ülés napját gróf *Schönborn* elnök az előadóval egyetértőleg fogja megállapitani.

A Hentzi-ügy.

A Hentzi-szobor ügye ma ismét napirendre került, mert ma jelent meg az a legfőbb hadiparancs, mely a szobor helyéről és elhelyezéséről rendelkezik.

A negyedik hadtest csapataihoz ugyanis *Lobkowitz* hadtestparancsnok megküldte a következő parancsot:

Budapest, 1898. november 16.

Eln. sz. 1802.

Alább tudatom a közös hadügyminiszternek 5526. eln. sz. a. hozzám, az alám rendelt tisztekkel és katonákkal szószerint való közlés végett megküldött rendeletét:

Tisztelettel közlöm főméltóságoddal a hozzám intézett következő legfőbb parancsot:

Miután a budapesti Szent György-térnek — melyen az a szobor áll, melyet én a vár védelmében elesett katonáknak emeltettem — szabályozását már legközelebb, tehát jóval előbb meg kell kezdeni, mint azon óhajtásom szerint a boldogult Erzsébet császárné és királyné szobra felállitható, az emlitett katona-emlékszobor kegyeletes jelentőségének megóvására rendelem:

Az emlitett szobor a budapesti gyalogsági hadapródiskola udvarába szállittatandó s méltó restaurálás után ismét és pedig oly módon állitandó föl, hogy az egy kripta fölé kerüljön, a melybe az emlitett harczosok csontjai egybegyüjtendők.

Ennek végrehajtásával Lobkowitz herczeg táborszernagyot, a negyedik hadtest parancsnokát s budapesti parancsnokló tábornokot bizza meg.

Mindazok a költségek, a melyek a fentemlitett munkákból származnak, magánpénztáramból fedezendők, melynek igazgatóját már ez irányban utasitottam.

Ennek a legfőbb parancsnak eleget teendő, megbizom főméltóságodat az ő felségétől legkegyelmesebben elrendelt szobor-áthelyezés keresztülvitelével.

Főméltóságod azonnal tudassa a legfőbb hadur nagylelkü elhatározását az ön alá rendelt tisztekkel és katonákkal.

Az ő cs. és apostoli királyi felsége által a Buda várának 1849. évi hősies védelmében elesett katonák heroikus kötelesség teljesitése iránt érzett hálája jeléül emelt szobor tehát olyan helyre szállittatik, a hol egyrészt *azoknak a derék hadiitetteknek színhelyével szemben lesz*, másrészt pedig *örökké a szeme előtt lesz a serdülő katona-ifjuságnak mint a vitézség és hüség el nem muló emlékjele.*

Ő felségének minden katonája ezt a legfelsőbb elhatározást mindig emlékezetében fogja tartani, mint a hadi erényeket megtisztelő kegyelet megujult kifejezését.

Krieghammer s. k.
lov. táb.

Lobkowitz hadtestparancsnok ezt a rendeletet megküldte a negyedik hadtest minden parancsnokának, csapatának és intézetének.

*

A függetlenségi és 48-as párt nem késlekedett egy pillanatig sem. A pártnak igen számos tagja *még ma este összegyülekezett és Kossuth Ferenczczel egyetértőleg* megállapodtak arra nézve, hogy mit kelljen cselekedniök ezek után.

Elhatározták, hogy a holnapi ülés napirendje előtt *tömegesen felszólalnak és követelni fogják a hadiparancs napirendre tüzését.*

Elsőnek és pedig a párt nevében *Eötvös* Károly beszél, a ki készséggel vállalta el azt a megbizatást, a melyhez hasonló küldetése 1891-ben a Szapáry-kormány bukását idézte elő.

Eötvös után sorra beszélnek: *Barabás* Béla, *Hentaller* Lajos, *Rátkay* László, *Pichler* Győző és még igen sokan.

A holnapi akczió azonban csak bevezető lépés lesz az indemnity-vitába, melynek a *Hentzi-ügy* legfőbb mozgató erejét képezendi.

Ehez elsőnek *Kossuth* Ferencz fog beszélni, a ki után *Hentaller* Lajos fog szólásra jelentkezni, hogy méltó válaszul a *Hentzi* tüntetésre a következő határozati javaslatot terjessze elő:

Miután az 1849 októberében kivégzett vértanuk ellen hozott haditörvényszéki itéletek *még mindig nincsenek törülve, küldjön ki a képviselőház egy bizottságot*, mely azokat átvizsgálja és *jelentést tesz a képviselőháznak*, hogy a Budapesten kivégzett gróf *Batthyány* Lajos és társai, s az *Aradon, Temesvároa, Pozsonyban* és *Kolozsváron* justifikált vértanuk csakugyan felségsértők és hazaárulók (Hochverrath und Vaterlandsverrath) voltak-e, mint az ellenök hozott itélet hangzik?

*

A „Bud. Tud“-ban is ma váratlanul ismét a Hentzi-ügyről van szó. Az emlitett hivatalos könyomatos ujság ugyanis a következő kommünikét tette közzé:

„Egy vidéki lap hiresztelésére, mintha báró Fejérváry honvédelmi miniszter olyan megjegyzést tett volna, a melyből arra lehetne következtetni, hogy báró Bánffy miniszterelnök állása megingott volna, illetékes helyről föl vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy báró Fejérváry Géza miniszter igenis, megtudván, hogy az ellenzék az ugynevezett Hentzi-szobor-ügyet az ő módja szerint ventilálni szándékozik a képviselőházban, az országházi folyosón fölkereste ugy Polónyi Géza, valamint Kossuth Ferencz képviselőket, fölkérve őket, hogy hagyják abba a dolgot, ha ugyan tényleg tervbe vették. Gondolják meg, hogy a mi történt, az a királyunk saját tenye, a melyet az egész ország a legnagyobb hálával fogadott. Ne sértsék meg annak a királynak az érzelmeit, a ki ritka jóságával a nemzet igazi óhajait teljesitvén, csak eléggé bebizonyitotta, mennyire együtt érez a nemzettel s kiméljék a védérő érzelmeit, a mely e szoborban, a melyet nemesak Hentzinek, de valamennyi elesettnek emlékére emeltetett, egészen helyesen nem lát egyebet, mint a hősies kötelességteljesités méltányalását. Hozzátette a honvédelmi miniszter még ezt is:

— Ti ugy is csak a kormányt és nem a királyt akarjátok bántani! Üssétek hát Bánffyt, üssetek engemet, de válaszszatok magatoknak más fegyvert, mert ezzel csak a királyt keserititek el, a mit bizonyára nem akartok!

A mint azonban mindezekből kitünik, báró Fejérváry Géza semmi olyan megjegyzést nem tett, a melyből arra lehetne következtetni, hogy a miniszterelnök állása megingott volna, a mint egyáltalában a koholmány bélyegét viseli magán minden olyan hiresztelés, a mely szerint a kabinetnek olyan tagja, mint báró Fejérváry Géza, a kabinet elnökéről ilyen vagy hasonló módon nyilatkozott volna.“

*

A Hentzi-kérdésről különben ma a Frankfurter Zeitungban is egy nagyon érdekes czikk jelent meg, a mely világot vet arra, hogy a külföld hogyan gondolkodik a Hentzi-ügyről s hogy az is a magyar nemzet megalázását látja ebben a szoborban.

A Hentzi szelleme legyen tehát — irja az emlitett lap — példakép a magyar ifjuság ama része számára, a ki magát a katonai pályára szánja. Hentzi-é, a ki a magyar alkotmányra tett esküjét megszegte s a fegyvereit saját hazája ellen forditotta! A dinasztikus bérencz zsoldosé, a ki nem az államnak és nem a nemzetnek akart szolgálni, hanem a hadurának, a ki a kötelesség konfliktusában nem ugy, mint a többi magyar tiszt a szorongatott hazája segitségére sietett, hanem segitett azt elnyomni és letaposni. Ha volna a politikában becsületes megoldás, akkor már 1867-ben, mikor a magyar nemzet békét kötött a dinasztiával, el kellett volna ennek a hazaárulónak szobrát távolitani s helyére azoknak a vértanuknak szobrát kellett volna állitani, a kik a szabadságharczban a hazáért estek el vagy ölettek meg. A nemzet nagylelkűségét roszszul hálálták meg. Alig, hogy a megvert abszolisztikus klikk kissé összeszedte magát a vereségek után, a fegyvertelen lakossággal szemben is-

Művészettörténeti felolvasások.

A nemzeti muzeum csarnokaiban mult vasárnap megkezdett szemléltető előadásoknak, még ha nem a legügyesebben és leghelyesebben fogtak is hozzájok, kiszámithatatlan szerencsés következményei igérkeznek. Kétségtelennek tartom, hogy az intézők nem maradhatnak az eddigi bemutatott keretek között s a külföldi példákra hivatkozó sajtó óhajtásának megfelelően jövőre a felolvasásaikat nagyobb nyilvánossággal tartják, az aestetikai nevelés áldásait kiterjesztik magára a népre is, a középosztály érdeklődő tagjait pedig feltétlenül befogadják a hallgatóság közé, a jegyről való előzetes gondoskodás minden kényszere nélkül.

A képzőművészet iránt való érdeklődés felkeltése nálunk egyike a legnagyobb nemzeti feladatoknak. Ily érdeklődés nélkül nincs remény életerős nemzeti művészet fejlődésére, még kevésbé arra, hogy megfelelő müiparunk keletkezzék. Holott mindkettő a nemzeti vagyon keletkezésének egyik igen hatalmas tényezője: a francziák müizlése ma is uralkodik s a párisi müiparczikkek versenytárs nélkül állanak a müvelt világ minden piaczán, daczára azoknak a katasztrófáknak és válságoknak, melyek e nagy nemzet politikai érvényesülését évtizedek óta háttérbe szoritják.

Hogy a fejlett müizlés, ha egyszer egy nemzetnek a munkás rétegéig utat tör magának, mily óriási nemzetgazdasági fegyver és nemzeti tőke, ezt nagyon későn vették észre minálunk.

Alig harminczeszteudős multja van e megismerésnek és annak a törekvésnek, hogy e téren valamit tegyünk.

Kezdődött pedig akkor a dolog az évszázadok viszontagságai közepette is megmaradt müvészeti emlékek iránt való érdeklődés felpezsdülésével. Ennek ápolását tüzte ki czéljául az akkor keletkezett régészeti társulat, mely minden eszközt megragadott volt, hogy javarészt siralmas állapotban fönnálló müemlékeinkre a nagy közönség figyelmét fölhivja, ezeket oltalmába ajánlja, velök a társadalomnak lehetőleg minél szélesebb rétegeit megösmertesse. A legjelentéktelenebb müemlékünknek is nagy becset tulajdonitottak a nemzeti fölpezsdülésnek eme fájdalom rövid ideig tartó korában, a mely elmulván, régészeink tovább folytatták gyüjtőmunkájukat, azonban teljesen magukra hagyatva; mivel a közlekedés könnyüsége folytán mind sürübben külföldön barangoló közönségünk az ott szeme elé kerülő pompás müemlékek nézésével betelvén, nem tartotta érdemesnek, hogy arra, a mit itthon talál, ügyet vessen. Az anyagi fejlődéssel együtt járó rombolások ismét zavartalanul folytak tovább, hogy mily veszedelmes mértékben, arról csak nemrégiben számolt be egy röpiratában jeles régészünk, Miskovszky Viktor. A közhiedelem magáévá tette a dilettáns mükritikusok balvéleményét, hogy a magyar müvészet Barabás Miklóssal kezdődik, az a néhány müemlékünk, a mi van, idegenek alkotása, hogy miként ma, azelőtt sem érdeklődött a magyarság, egyes királyaink udvarán kivül, a képzőművészet irant. Mütörténészeink, a kik az archeologusaink gyüjtötte anyagot rendszerbe foglalhatták volna, kevesen lévén, minden erejüket arra kellett szentelniök, hogy magának a művészet fejlődésének főbb mozzanataival ösmertessék meg közönségüket, a melyeknek színhelye természetesen Magyarország volt s azért az ezekre legtöbb világot vető példákat is külföldről meritették.

Most, hogy a művészet iránt való érdeklődés fölkeltésére, siralmas müvészeti viszonyaink orvoslása végett, ismét mindenfelől megindultak a törekvések, közönségünk müizlésének a fejlesztését illetőleg a mütörténelmi szempont válik irányt adóvá, mivel minden önálló vélemény a mütárgyak megitélésénél összehasonlitásokon alapszik, igen helyes, hogy ezek anyagával muzeumaink mükincseivel kapcsolatban ismertetik meg a közönséget a tudós előadók, a kiket e feladattal a kultuszminiszter megbizott. Mükincseink jó része, mely gyüjteményeinkben látható, Magyarországon készült s igy némileg magától is érvényesülni fog a hazai szempont, a miért még hathatósabban száll sikra Hock János, a müvészi reformról szóló s most megjelent könyvében, a melynek legsikerültebb része a közönség müizlésének a fejlesztésével foglalkozik. Hock magát a mütörténelem tanitását is Magyarország művészeti emlékeinek a keretében akarja nálunk megoldatni s e végből képzőművészetünk történelmének a megirását sürgeti.

Az eszme, a melyért szinte fanatikus hévvel sikra száll, nemzeti szempontból véve megbecsülhetetlen. Kivihető-? Ebben ma még szaktudósaink méltán kételkedhetnek.

Mütörténelmünk monumentális épületéhez sok követ gyüjtöttek már eddig is, de ezekből eddigelé annak csak elenyészően kevés részét építették föl. A román és csucsives stilus fejlődését Magyarországon elég jól ösmerjük, hogy azonban a művészet e két nagy korszakának mily szerepe volt nálunk, ennek a képe teljesnek legkevésbbé sem mondható. E körülménynek az oka a rombolásban rejlik, mely hazánkban a szünetlen harczok, számos izben megujuló települések következtében szakadatlan volt s a melylyel a megmaradt müemlékek anyaga sem lévén még egészen összegyüjtve, mütörténelmi szempontból eddig még alig foglalkozott valaki.

Hogy mily nagy mértékben szenvedtek müemlékeink a török dulás, a nyomában támadt uj települések következtében, arra Buda müvészettörténelme vet legrikitóbb világot. A Mátyás-templomot, a melyre ma oly büszkék vagyunk, a régi fővárosunkról szóló egykoru följegyzések, a vegyes házbeli királyaink korában itt megfordult idegenek fönmaradt utleirásai alig tesznek említést. Ezzel szemben a hajdan való ó-budai székesegyházról, a melyet Nagy Lajos királyunk anyja Erzsébet épittetett, ugyane királynénknak a klarisszák részére emelt kolostoráról valóságos elragadtatással szólanak. A régi királyi palotából kő nem maradt kövön, a Margitszigeten Árpádházbeli királyainktól kezdve szüntelenül bővitett monumentális épületekről a most is ott látható s jórészt még a föld alatt eltemetett romok vajmi keveset beszélnek, ép ugy csak néhány töredék: csucsives boltozat, bordarészek, pillértalapzatok, regél a hajdani Szent Lőrincz kolostorról, a mely a budai hegyek nyergén, a mai Szép Juhászné tájékán állott s a mely az ott szerte heverő kövek mesteri faragása után itélve s az irott emlékek adatai szerint is csucsives templomainak szerkezetével, épülettömegének diszitésben való gazdagságával mintaszerü remeke lehetett annak, a mit nálunk a pálosok alkottak, a kik a régi magyar képzőművészet fejlődésében és első sorban ennek nemzetivé való fejlesztésében elsőrangu s mindvégig tevékeny szerepet játszottak. A pálosok müvészetének a nyomaival a Bükkhegységben, a Budát környékező vidéken sürün találkozunk, mindeddig azonban sem ezekkel, sem e szerzetes rendünk müvészi tevékenységével behatóbban senki sem foglalkozott.

A rombolásoknak, a melyeken keresztül Buda által esett, ki volt téve az egész ország, még pedig leginkább a tatárjárást és a török hódoltság megszünését követő uj települések korában. Nemzeti királyságunkkal egy időben keletkezett püspöki városaink között alig van egy-kettő, a melynek székesegyháza a barokkstilusénál régibb müirányt tüntetne föl. Az eredeti főtemplomokat, a régi palotákat, ha nem is semmisültek meg teljesen a viszontagságos idők közepette, kőbányának használta föl a müvészietlen kor, mint a budai várpalotát az idetelepitett svábok, mint a fényes egri székesegyház romjainak javarészét is az ottani liczeum épitője a mult században.

E rombolásokat mind számba kell vennünk, ha tudni akarjuk, hogy miként töltötte be szerepét müvészeti szempontból Magyarország Európa egyéb kulturális államaihoz képest: de ennél is fontosabb dolog a még meglevő s régészeink által jó részt már meg is határozott müemlékek alapján müvészettörténelmünk egyes korszakaira fényt vetni. Alig van néhány monografiánk, mely ezzel rendszeresen foglalkoznék, még kevesebb, a mely egyes korok, vidékek, vagy városok müvészeti fejlődéseivel foglalkozva, a képzőművészet összes ágait ölelné fel, a melyek egymástól elszigetelten addig, a mig a rohamos technikai haladás ki nem ölte az emberekből a müvészi lelkületet, soha sem virágzottak s épp azért csak együttesen tárgyalva világitják meg a művészet fejlődésének egyes mozzanatait. Igaz, hogy a hol a mütörténész tulnyomó részben csak rombolással találkozik, ez összefoglaló módszer sok esetben csaknem lehetetlen. Ha maradtak is fönn épületromok: szobor, kép annál teljesebben semmisült meg s legfeljebb irott emlék szól róla, mint a budai palota udvarán hajdan állott bronz-szobrokról, Zsigmond királynak a Szent-György-téren állott lovasszobráról, a nagyváradi Szent-László-szoborról, a melyet egy régi egyházi énekünk a következő versben dicsőit:

Te dicsekedel kerályszékedben
Képed föltették az magas kőszálra,
Fénlik mint nap, sályog mint arany
Nem elégszik senki te rád nézni . . .

A görög müvészet történetének hires müvelője, a német Overbeck, filológusok közreműködésével az antik szobrászatnak egy egész korszakát restaurálta teljesen elenyészett müemlékekre vonatkozó költészeti adatokból, a melyek, ha nálunk nem is maradtak fönn oly nagy számban, mint már magában Homerosz müveiben is, az eddig nagyjában fölsorolt régi irott adatokból eléggé nyilvánvaló, hogy fölhasználásuk s gyüjtésük korántsem közönyös dolog mütörténetünk minden oldalról való megvilágitására nézve.

Ha erre mütörténészeink egyelőre nem gondolnak, annak oka egyedül abban rejlik, hogy még rengeteg a szám, a melyre közelebb még meg nem határozott müemlékeink rugnak, még sok a teendő egészen ösmeretlen müemlékeink fölkutatására, puszta leirására s még inkább pontos lerajzolására vagy lefényképezésére nézve, a mi nélkül lehetetlen a müemlékeknek csak egyes csoportjait is rendszerbe foglalni, mivel minden, lehet, hogy magában véve jelentéktelen, de a fejlődés folyamatára élénk fényt vető mütárgyat a helyszinén kitanulni gyakran fizikai lehetetlenség. Sok monografia hiányzik még ez okoknál fogva, a melynek alapján mütörténelmünk megirható volna. A felsőmagyarországi fa-szobrászat, a melyben a festészet a képfaragással karöltve, külföldön is kitünő hirnek örvendő remekmüveket hozott létre, egész fejlődésében véve, ösmeretlen; csak az bizonyul be mind világosabban, hogy mesterei, a kiket még nem is olyan régen külföldieknek tartottak, magyar városi polgarok voltak, hol műhelylyel, saját házzal is birtak s a hol egyéb mestersegekhez hasonlóan, a képirás és képfaragás müvelése is apáról fiura szállott, nemzedékről nemzedékre. Hogy mily szorosan összeforrott a művészet ápolása régi kulturánkkal, annak élénk bizonysága, hogy alig volt városunk, a melynek kommencziós piktora ne lett volna, kinek is hivatása az volt, hogy a város életében előforduló nevezetesebb eseményeket megörökitette, a városi épületeket földiszitette. Irott adat bőven van felvidéki városaink levéltáraiban arról, hogy a kommencziós festő egy-egy ostromról, ünnepélyről, fejedelmi vendég bevonulásáról képet festett. Itt-ott e munkákat is megtalálhatjuk, java részük azonban még kikutatva nincs s a mint egyes magán feliődözte nyomokból következtethetem, legtöbb helyütt régi városházaink padlásán vagy lomtárában hever. Föuraink is állandóan foglalkoztattak festőket, s egyéb müvészi munkát végző mesterembereket, igy a XVII. szazadban gróf Thurzó György és gróf Forgach Simon udvartartásában találunk állandóan alkalmazott képiró legényt, a ki az utóbbinál, egy egykoru följegyzés szerint, az udvari tisztviselők, étekfogók és inasok után következő sorrendben a negyedik asztalnál étkezett a muzsikásokkal és trombitásokkal egyetemben.

Mindezen kevésbbé ösmert adatok csak elenyészően csekély részét képezték az anyagnak, a melyet a mütörténelem czéljaira fölkutatnunk kell, mindazonáltal eléggé biztositanak arról, hogy lehet reményünk, miszerint alapos és minden vonalon folytatott kutatások esetén a magyar mütörténe-

mét a helyzet urává akarta magát felküzdeni. Az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezést nem ugy tüntették fel, mint egy engedményt, melyet az ezer éves Magyarország tett a dinasztiának, hanem ellenkezőleg, mint egy koncezessziót, a mit az abszolutisztikus császárság tett a sors által kegyelt rebelliseknek, egy koncezessziót, a mit minél előbb vissza kell vonni s értéktelenné tenni. Az alkotmányos Magyarországgal szembe állitották, mint egyenlő értékü faktort, a hagsereget, mint a melynek érzelmeit respektálni kell.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése nov. 16-án.

I.

A záróbeszédekre jogosultak közül csak ketten éltek a jogukkal: *Barabás* Béla és *Ivánka* Oszkár. *Barabás* Béla még egyszer kifejtette azokat az okokat, melyek arra birják az ellenzéket, hogy a Bánffy-kormány ellen teljes erővel folytassa tovább a küzdelmet. Erősen szatirikus beszédében tőleg a törvényhatóságok feliratait ostorozta, majd a többségnek azt a törekvését itélte el keményen, hogy a kiegyezési törvényt minden áron Ausztria javára igyekszik magyarázni.

Ivánka Oszkár alig néhány percz alatt végzett. Egyszerüen kijelentette, hogy mindazt, a mit legutóbb Bánffyról és Tisza Istvánról mondott, fentartja és mindazokra még vissza fog térni az indemnitási vitánál.

Báró *Bánffy* miniszterelnök állott most fel szólásra. Alig kezdett azonban beszédébe, óriás vihar támadt. Kijelentvén, hogy komolynak tartja a helyzetet, azt a figyelmeztetést intézte az ellenzékhez, hogy gondolja meg, hogy az egész küzdelem, habár személye ellen irányult is, Magyarország alkotmányának megingatására vezethet.

Irtózatos tombolás, lárma tört ki e szavakra, mely perczekig tartott. A szörnyü zsivajban a legsértőbb közbekiáltások hangzottak el. *Hazudik! Aláválóság! Rágalmazó! Gazság! Ki vele! Szemtelenség!* csak ugy zuhogott a miniszterelnök felé. És ezek még a szelidebb fajtájából valók voltak a közbekiáltásoknak. *Szilágyi* Dezső elnök többször hosszasan csengetett, egyre-másra utasitotta rendre azokat, a kikről megállapithatta az éktelen és fülsiketitő zajban, hogy ajkukról elröppentek a sértő kifejezések, mégis csak hosszas parlamentirozás után tudta helyreállitani valahogy a csendet, melyet azonban még néhányszor megszakitott a felhevült ellenzék, a mely minden áron rendre akarta utasittatni a miniszterelnököt.

A több izben kitört tombolás csak akkor szünt meg véglegesen, mikor a miniszterelnök tulharsogva azt, kijelentette, hogy nem mondta, hogy az ellenzék akcziója az alkotmány ellen van irányozva, hanem csak azt, hogy az veszélyes. Ezután meglehetős csendben előadta, hogy a határozati javaslatok közül csakis az Őrley Kálmánét fogadhatja el, a többit mellőzni kéri. A kiegyezésre vonatkozólag elmondta, a mit mondhatott, többet nem mondhat.

Mikor befejezte beszédét, nagyon gyenge helyeslés hallatszott jobbfelől, a mi a baloldalt arra ösztönözte, hogy gunyosan éljenezzen és tapsoljon, sőt *Wittmann* nem állhatta meg, hogy maliczíozusan át ne kiáltson a többségnek: Ugyan teljesitsék legalább kötelezettségüket: éljenezzenek!

Az elnök erre bezárta a vitát és föltette a kérdéseket a módositványokra vonatkozólag. Miután *Kardos* Kálmán inditványát és a *Gajári* Géza által visszavont, de a *Lukáts* Gyula által magáévá tett inditványt a ház elvetette, *Őrley* módositványára került a sor. Minthogy azonban erre névszerinti szavazást, s annak holnapra való halasztását kérte husznál több képviselő, az elnök a szavazásokat holnapra halasztotta.

Ezután az interpellácziókra került a sor. *Bolgár* Ferencz és *Boda* Vilmos a borhamisitások dolgában interpellálták, s interpellácziójukra menten felelt *Darányi* Ignácz földmivelési miniszter. Válaszát ugy az interpellálók, mint a ház tudomásul vette. Ellenben *Asbóth* János, a ki a nógrádmegyei közbiztossági állapotok ügyében intézett interpellácziót a belügyminiszterhez, nem kapott választ.

II.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, gróf *Esterházy* Kálmán, *Hock* János.

A jegyzőkönyv hitelesitése kérdésénél felszólal

Barabás Béla: Kéri, mindaddig, a mig a 40 tag nincsen jelen, az ülést felfüggeszteni, vagy pedig a tagok számát megolvastatni, mert ugy látja, hogy 40 tag nincsen jelen.

Elnök: Felhivja a jegyzőket, hogy a jelenlévőket számlálják meg. (Megtörténik.) A jegyzői jelentés szerint a szükséges szám megvan.

Bemutatja Vacsárcsi, Bánfalva, Karczfalva és Szent-Mihály, csikmegyei községek kérvényeit, önálló vámterület, külön bank és magyar hadsereg létesitése, a polgári házasság eltörlése, a földadó leszállitása és a tőzsdeadó behozatala tárgyában, továbbá Dunapentele község kérvényét, a földadó leszállitása és a tőzsdeadó behozatala tárgyában.

Gróf **Esterházy Kálmán** jegyző: Jelenti, hogy az interpelláczios könyvben négy uj interpelláczió van bejegyezve.

Elnök: Az interpellácziók az ülés végén fognak megtétetni. Következnek a záróbeszédek.

Barabás Béla: Mindenek előtt arra hivja fel a többséget, tegyék félre a czéltalan és meddő küzdelmet, s tüzzék napirendre a városok és községek fogyasztási adótermészetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Ebbe az ellenzék is belemegy, és a városok és községek érdeke is feltétlenül követeli e javaslat tárgyalását. (Helyeslés a baloldalon.)

De van ezen kivül sok más, fontos törvényjavaslat, a mely szintén meg kell, hogy előzze a felhatalmazási törvényjavaslatra vonatkozó tárgyalást. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Itt vannak maguk a kiegyezési törvényjavaslatok. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha nem érezné a kormány, hogy ő Ausztriának e javaslatokban nagyon fontos és nagy engedményeket tett Magyarország rovására: akkor ő is nyugodt lélekkel adna alkalmat arra, hogy megvitathassanak, tárgyaltassanak, hogy az ország tisztába jöjjön azzal, mihez van joga és mihez nincs, mert már elmultak azon idők, mikor nekünk még mindig Ausztria érdekében fontos, nagy és jelentékeny áldozatokat kellett hozni.

Thaly Kálmán: Most is azt akarják! Gyarmat vagyunk most is!

Lakatos Miklós: Elmondta Bilinszky!

Barabás Béla: Ezután a törvényhatóságok felirataival foglalkozik, a melyek elitélik az ellenzék küzdelmét. Előrebocsátva, hogy ezeknek értékét nagyon csökkenti az, hogy ugyanezek a törvényhatóságok és városok az önálló vámterület érdekében is feliртak a képviselőházhoz, kijelenti, hogy ezek a feliratok tisztán pártpolitikai szempontok eredményei, ezekben nem a közvélemény igaz megnyilatkozása foglaltatik, hanem tisztán egy szolgalelkü és erőszakos többségnek vidéki megnyilatkozásai azok. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Azt gondolják, hogy ezzel szivességet tesznek a kormánynak, tehát felirnak; és minthogy épen az általam emlitett városok és községeknek kárpótlásáról is van szó, tehát nekik érdekükben áll a kormánynak némi szolgálatot tenni, már csak azért is, mert hátha ebből esetleg egyes községekre és városokra netalán anyagi előny haramlanék. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Ezen feliratok tisztán az ellenzék további erős és szilárd magatartását akarnák megbénitani, de czélt nem fognak érni.

Az ellenzéknek önző érdekek istápolását senki szemére nem vetheti. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem arra törekszik, hogy a kormány éléről báró Bánffy Dezső miniszterelnök eltávolittassék. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Czélja az, hogy az a méltatlan ember, a ki a miniszterelnök széket elfoglalja, onnan eltávolittassék, és válasszon a többség maga közül méltó és érdemes embert, a ki meg tudja védeni a nemzet jogait; (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) a ki erélyesen, önérzetes és felemelt fővel mondja meg a nemzet jogait oda fenn, a hol azokat meg kell mondani. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Az ellenzék a haza érdekében kivánja, hogy báró Bánffy Dezső eltávolittassék, mig a többség a haza érdekét áldozza fel azért, hogy Bánffy továbbra is ott maradjon. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Hiszen van a többség közt nagy ember, kiváló észszel, nemes, magyar gondolkozó lélekkel megáldott ember elég, a ki be tudná tölteni azt a helyet ott és meg tudná védeni a nemzetnek érdekeit, a ki a nemzet érdekeit nem eladni, feladni, nem azokkal játszani, hanem azokat komolyan megvédeni akarná és tudná.

Hentaller Lajos: Szilágyi, Csáky!

Barabás Béla: Azért vagyunk itt, hogy az ország alkotmányát megvédjük s a király által szentesitett törvények végrehajtását ellenőrizzük.

Felettébb jellemző, hogy a kormány és pártjának szónokai a kiegyezési törvény magyarázatával lélekszakadásig azon vannak, hogy e törvényt Ausztria javára elmagyarázták. Magyar lélekkel ez nem történhetnék meg. A kiknek előbbvaló az osztrák érdek, azok ne merjenek többé magyar voltukra hivatkozni. (Tetszés.) Mire való volt az óriás választási vesztegetés, zsandárszurony, a katonafegyver, a hivatalos hatalommal való visszaélés? (Ugy van! balfelől.) Talán azért, mert az ellenzék nagyon is föl akarja emelni a kvótát s mert meg kell akadályozni az ellenzéket abban, hogy valamikép a kiegyezésben megröviditse a nemzetet alkotmányában és gazdasági javaiban! (Tetszés és helyeslés a baloldalon.)

Konstatálja, hogy a választási visszaélések meggátlására nincs szükség uj választási törvényre, csak becsületes kezekre van szükség, a melyek azt végrehajtják, férfiakra, a kik a törvényt tisztelik, a kik azt másokkal is meg tudják tartatni és annak tiszteletet tudnak szerezni. Mert a választási törvény biztositja a választók jogait, mert csak használni kell azt és nem kihasználni, csak élni kell azzal és nem visszaélni. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Mikor nem birjuk a magunk terhét viselni, hogy tudnánk azokat, melyeket jogtalanul készülnek a felemelendő kvóta arányában reánk róni? (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Egy hazája iránt, koronás királya iránt kötelességét teljesitő kormánynak tudnia kell azt, hogy milyen nagy áldozatokat kell e nemzettől kiszedni, hogy azt a molochot, azt a telhetetlen Ausztriát végrevalahára kielégiteni tudjuk. Minden perczentre, minden kevés előnyre, melyet Ausztriától meg tudunk menteni, nekünk végtelenül nagy szükségünk van. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ma fog kezdődni — igy szól továbbá — Budapest főváros közgyülésében egy érdekes tárgyalás (Felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Szégyen, gyalázat!), a miniszterelnök diszpolgársága. Volt Aradnak hasonló diszpolgársága. A kereskedelmi minisztert választotta meg diszpolgárnak. De nem kisérte a diszpolgári oklevelet a választóknak és a nagy közönségnek tisztelete és szeretete, hanem kicsikarta azt egyes emberek hiusága, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) kicsikarta az a vágyakozás, hogy ők a kegyelmes ur előtt hajlongjanak és nála egy diszbankettet megegyenek. (Egy hang a szélső baloldalon: Az éhesek!) Budapest fővárosában ma lesz ily diszpolgári választás. Csodálja azokat az embereket, a kik mintegy arczul akarják ütni az egész nemzetet azzal, hogy azt a meggyülölt embert, a ki eddig csak ártott hazájának, (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) most az első város diszpolgárának akarják választani. (Egy hang balfelől: Visszaszivják egy év mulva!) Azzal állanak elő, milyen jó volt annak idejekor, mikor Kossuth Lajos diszpolgárságáról volt szó, hogy szépen kapaczitálták a kormánypártiakat, ne hogyvalaki ellene szóljon és most az ellenzék ezt nem akarja megengedni.

Hogy lehet Bánffy Dezsőt, egy kicsi embert, ahhoz az óriáshoz hasonlitani! (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Nagyon szomoru dolog ez is, a politikai erkölcsöknek olyan sülyedése, hogy truczczot akar végezni egy pár törvényhatósági bizottsági tag, a ki hajlongani szeret, bókokat mondani tud és talpat tud nyalni, szolgálatot akar tenni báró Bánffy Dezsőnek. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Elnök: Ilyen kifejezés nem való a parlamentbe. (Felkiáltások balfelől: De igaz!) Ide ez a kifejezés nem illik!

Barabás Béla: Személyes politikávval vádolják az ellenzéket. Ez a vád nem való. Ők nem báró Bánffy személye ellen küzdenek, hanem olyan embert akarnak látni a miniszterelnöki székben, a ki képes megvédelmezni a nemzet jogait. A jobboldal ellenben csökönyösen ragaszkodik Bánffy személyéhez. Ki üz hát személyes politikát?

Áttér Magyarország sötét pontjára, a Hentzi-szoborra. A helyett, hogy eltávolitották volna, elvitték volna, elhelyezik most más felé. Az a Hentzi-szobor senkié, csak a szégyenünké és gyalázatunké. Azt innen el kell távolitani, ha a felháborodott közvéleménynek elégtételt akarnak adni. A függetlenségi párt tisztán a király személye iránt való tekintetből hallgatott éveken át a Hentzi-szoborról.

Ki adhatta azt a tanácsot a királynak, hogy a hazaárulást dicsőitő szobor helyére, a hová átkaink szállanak: oltárt állitsanak, Erzsébet királynénak szobrát? Ki idézi föl most a nemzeti átkokat? Ki akarja megtörni a kiengesztelődés erejét? (Óriás felháborodás.)

A Hentzi-szobrot elviszik egy katonaság által elfoglalt területre és azután majd minden esztendőben valamely évfordulóra a növendékeket, Magyarország ifjuságát (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) oda fogják vinni ahhoz a szoborhoz, (Ugy van! a szélső baloldalon.) s azt fogják mondani: Hajoljatok meg ezen szobor előtt, a mely a hazaárulásnak feketeségét és sötétségét hirdeti! Ünnep lesz ott minden esztendőben. Arczul ütik a magyar közérzületet, a mikor azt az ifjuságot valamelyik évfordulón minden esztendőben oda fogják vinni Hentzi szobrához; letérdepeltetik és csókot kell annak a kőtalapzatára tenniök, a mely oly ember emlékére állittatott, a ki korbácscsal vágott végig a nemzet arczán! (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Arra a szoborra az van felirva: «Für Kaiser und Vaterland!» Ilyet türni Magyarország területén: arczunkba szökteti a vért és kétségbe esünk jövőnk felett, midőn ilyent kell eltürni. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon. Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!)

Itt van egy másik ugynevezett komédia: a császári jubileum, az érmék. Hát mit keres itt Magyarországon ez az érem? (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Madarász József: Hazaárulás! (Zaj. Elnök csenget.)

Barabás Béla: Ha Ausztria császárja ünnepli ötvenéves uralkodási jubileumát, semmi közünk hozzá (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Osszanak érméket, de Magyarországot kiméljék. És ilyenek megtürése mellett még magyar alkotmányról, független és szabad Magyarországról beszélünk. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ne beszéljünk ilyenekről; menjünk haza! Nekünk többé már nem lesz jövőnk, a mi jövőnk csak egy lehet: beolvasztás egészen Ausztriába. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ha megtörténik az, a mit Tisza István bejelentett: a rendeletekkel való kormányzás, az a királyi eskü megszegését fogja jelenteni s az ellenzéknek aligha lesz más föladata, mint letenni a mandátumot, hadd üzze a kormány és pártja szabadon rablógazgálkodását. (Nagy nyugtalanság.) Vajha világosság szállana a kormánypárt lelkére s megmentené a hazát Bánffytól.

Minthogy sem Bartha Miklós, sem Wittmann János és Sima Ferencz nem voltak jelen, felszólalt

Ivánka Oszkár: Kijelenti, hogy a miket Bánffyról mondott, s a mik Bánffyt ugy is mint politikust, ugy is mint egyént igen sulyosan érintettek, tisztára bebizonyitott igazságok, a melyeket Bánffy megczáfolni sem kisérlett. A Tisza grófról mondott nyilatkozataiba nem enged olyanokat belemagyarázni, a miket ő nem mondott. De kijelenti, hogy mindazt fentartja, a mit mondott s mindazokra még vissza fog térni az indemnitási vitánál.

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: Az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslat napirendre tüzéséről folytatott vita igen hosszura nyulván, őszintén mondhatom, hogy egy igen szomoru jelenséget látok benne. (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.) Azt a jelenséget látom benne, hogy czélzattal vagy czélzat nélkül — nem kivánom ezt elbirálni — olyan akadályok állitattak a parlament müködése elé, a melyek igen komoly veszélylyel fenyegetnek. Egyelőre, ez idő szerint, elég legyen ennyit mondani. (Helyeslés jobbfelől.) Igen komolynak tartom a helyzetet, komolyan itélem magam is, de kérem az ellenzéket és mindazokat, a kik ezen kérdésben azon hosszu harczot megindították, gondolják meg ők is és higyjék el ők is, hogy az egész küzdelem, habár személyem ellen irányittatott is, tényleg nem személyem ellen érvényesül, hanem Magyarország alkotmányának megingatására vezethet. (Hosszantartó zaj a bal- és szélső baloldalon. Elnök csenget.)

Ivánka Oszkár: Hazudik! (Zaj. Felkiáltások a szélső baloldalon: Aljavalóság! Nem fogjuk türni! Felkiáltások jobbfelől: Rendre! Rendre!)

Bolgár Ferencz: A miniszterelnököt tessék rendreutasitani. (Mozgás.)

Elnök: Bolgár képviselő urat rendreutasitom. Mindenkit rendre fogok utasitani, a ki a szónokot beszédében megakasztja. (Hosszantartó zajos ellenmondások a bal- és szélső baloldalon.) Én abszolute nem értem, mit kiabálnak a képviselő urak közbe. (Felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Rágalmaz!)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: A mondat közepén ne méltóztassék birálni akarni valakit. (Zajos felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Ne tessék olyanokat mondani! Gondolja meg, mit beszél!) Ha az a küzdelem, melyet megindítottak, felteszem nem czélzatosan, felteszem nem öntudatosan, de Magyarország alkotmánya ellen irányul . . . (Zaj, ellenmondások a bal- és szélső baloldalon.)

Ivánka Oszkár: Mi öntudatosan cselekszünk! Ilyeneket ne mondjon! (Mozgás.)

Elnök: (Csenget.) Kérem a képviselő urakat, várják be a mondat végét és ha ott a házszabályok elleni vétség foglaltatik, én tudom kötelességemet, de tudják az urak is, hogy a szónokot ki kell hallgatni.

Ivánka Oszkár: De ez nem tisztesség! (Nagy zaj és mozgás a jobboldalon.)

Elnök: Rendre utasitom a képviselő urat! A képviselő urnak nincs szava itt (Nagy zaj.), tessék kihallgatni a szónokot, ha vét valamit a házszabályok ellen, az az én dolgom . . . (Nagy zaj baloldalon.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: T. ház! Én csak örvendeni tudok annak, ha a t. képviselő urak akcziója nem fog az alkotmány veszélyeztetésére vezetni. (Folytonos nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Horánszky Nándor: Az önök rendszere fog odavezetni! (Mozgás jobbfelől.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: De méltóztassanak megengedni . . . (Folytonos nagy zaj és közbekiáltások a bal- és szélső baloldalon: Ne rágalmazzon! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Elnök: (Csenget.) Egy kis nyugalmat kérek! A képviselő urak nem is tudják, hogy mit akar a miniszterelnök ur mondani! (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Szégyen, gyalázat, hogy ilyet beszélhet! Felkiáltások jobbfelől: Rendre! Igy nem lehet tanácskozni! Folytonos nagy zaj és mozgás.) Tessék csak meghallgatni. Abban, a mit most hallottunk, hogy az alkotmány felforgatására vezet, abban nincs semmi sértés. (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Az előbb az ellenkezőt mondta!) Ez majd az illetőknek dolga relegálni akkor, a mikor felszólalnak. (Folytonos nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Ne fenyegetőzzék! Ez nem járja! Nem türjük! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: Én sem nem gondoltam, sem nem mondtam, hogy a képviselő urak akcziója az alkotmány ellen van irányozva. (Élénk felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Azt állitotta!)

Ivánka Oszkár: Pusztuljon onnan! (Zaj és felkiáltások jobbfelől: Rendre!)

Elnök: (Csenget.) A közbeszólt képviselő urat rendre utasitom. (Helyeslés jobbfelől.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: Azt mondtam, hogy a képviselő urak akcziója veszélyes és én igenis ismétlem és kérem a t. képviselő urakat, gondolják meg ez akcziójukat; mert nem tartanám czélszerünek, hogy tulvitt akcziójuk komoly következményei által veszélyeztessék az országot. (Nagy zaj, mozgás és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Nem ijedünk meg!)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: T. ház! Szemben az elnök ur által tett javaslattal különböző határozati javaslatok és inditványok adattak be a szóban forgó kérdések napirendre tüzése iránt. Én kérem a t. házat, méltóztassék azok mindenikét az Őrley Kálmán képviselő ur határozati javaslatától eltekintve, mellőzni és az a felett megejtendő szavazás után a legközelebbi ülésre ezt a kérdést kitüzni.

Beismerem, hogy a Barabás Béla képviselő ur által beadott határozati javaslat, mely a városokra való tekintettel a községek fogyasztási adó természetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozik, igen fontos. Beismerem azt is, hogy annak letárgyalása feltétlenül szükséges a városok és községek háztartása érdekében; de mikor beismerem, hogy ez feltétlenül és igen nagy mértékben szükséges, méltóztassék beismerni önöknek is azt, hogy az indemnitásról szóló törvényjavaslat az ország háztartása, az ország gazdasági biztosságának szempontjából szükséges, (Zaj a szélső baloldalon.) és ha választanom kell a kettő közül, kénytelen vagyok az országra való tekintettel az indemnitásról szóló törvényjavaslatnak első sorban való tárgyalását kérni. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a bal- és szélső baloldalon.) Beismerem, hogy a városok és községek érdekeit komolyan kell szem előtt tartani. De a képviselő uraknak módjukban van lehetővé tenni az indemnitiről szóló törvényjavaslat napirendre tüzése és gyors letárgyalása következtében azt, hogy tárgyalhassuk azt a kérdést is, mely a városok és községek háztartására vonatkozik.

A Bartha Miklós képviselő ur határozati javaslatára vonatkozólag szintén nem tehetek más kijelentést. Ez a határozati javaslat egész egyszerüen elodázni kivánja az indemnitás napirendre való tüzését deczember 15-ikére. Nos hát, mikor szükséges gyorsan határozni az ország háztartása érdekében, akkor még négy héttel visszatolni a törvényjavaslat tárgyalását nem tartom czélszerünek. (Helyeslés jobbfelől.)

Kubik Béla: Akkor mondjon le! (Nagy zaj.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: A Wittmann János képviselő ur által beadott határozati javaslat azt mondja, hogy mondja ki a ház, hogy addig, mig a miniszterelnök ur a gazdasági kiegyezés kérdésében kellő felvilágositást nem ad, semmiféle napirendhez nem járul.

Ismételten nyilatkozott a kormány, nyilatkozott a pénzügyminiszter ur, ugy mint én, a gazdasági kiegyezésre vonatkozólag Ma is többet, egyebet nem nyilatkozhatunk; sőt ellenkezőleg, ma is fentartjuk azt, hogy az ország érdekében legelső sorban jónak, czélszerünek . . . (Zaj.)

Elnök: A képviselő urak nagyon türelmetlenek, hiszen mindenki beszélhet itt. (Zaj.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: . . . azt tartjuk, hogy azon törvényjavaslatok, melyek a kiegyezésre vonatkozólag a ház asztalán feküsznek, letárgyaltassanak.

Horánszky Nándor: Ezt már négyszer hallottuk!

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: Hja, kérem, egyebet nem mondhatok, mint a mit jónak, a mit szükségesnek tartok és a mi a kormány álláspontjának megfelel. (Ugy van! jobbfelől.) Hát ha méltóztatnak kivánni, nem mondom el ötödször, de miután Wittmann képviselő ur határozati javaslatára nyilatkozni illik, azt hiszem, méltóztatnak megengedni, hogy ötödször is elmondjam. (Zaj a baloldalon.) Miután sulyt fektetünk arra, hogy ezen javaslatok, melyek bizottságilag letárgyalva vannak és melyek előrelathatólag Ausztriában is kedvező letárgyalást nyernek a bizottságban, ott is mihamarább még az év folyamán a házban tárgyalhatók és letárgyalhatók legyenek, erre vonatkozólag is szükségesnek látom, hogy ez a törvényjavaslat, mely négy havi indemnityről szól, mielőbb letárgyaltassék.

Förster Ottó: Csak azt várja! (Derültség balfelől.)

Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök: Bolgár Ferencz

---

lem monumentális épületét létrehozhatjuk, mely ha nem is lesz oly fényes, mint a művészeti tevékenységüket ennek jobban megfelelő föltételek közepette folytató nyugateurópai népeké, mégis büszkék lehetünk majd rá, mert bizonysága lesz annak, hogy művészi multunk nem ötven éves, a mint még közülünk is sokan gondolják, hanem hogy Magyarország művészi szempontból véve az európai kulturallamok sorában harczok viharai közepette is mindenkor megállta helyét.

Tarczai György.

AZ ÖRDÖGSZIGET JELÖLTJE.

— FRANCZIA REGÉNY. — 8

Ezzel a bal kezét szeliden a beteg vállára nyomta, hogy megakadályozza a felkelésben.

— Uraságodnak igaza van, — mondta az orvos. Csak semmi oktalanság.

— Orvos ur, — kérdezte Tardin, ugyebár megnyugtathat e derék ember állapotáról? Nincs semmi komolyabb baj?

— Nem akarok tulságosan optimista lenni, uram, — válaszolta az orvos, de mégis reménylem, nyolcz nap mulva talpra áll a betegünk. A fejsebekkel a legtöbbször igy vagyunk. Mikor az agy nincs megsértve, hamar bekövetkezik a gyógyulás. Rochemond ur sebét, minden arra mutat, amerikai boxerrel ejtették, az ütés azonban felülről lefelé csuszott, felhasitotta a bőrt és barha nagyon komoly, de még sem igen mély zuzódást okozott. Ha az ütés, ugy, a mint véleményem szerint szánva volt, egyenesen történik, akkor a koponyacsont is beszakad és biz' Isten! . . . A vérvesztés még jótékony hatással volt, megakadályozta a hüdést. Nagy szerencséje volt azonban Rochemond urnak, hogy idejében fölszedték, mert különben a hideg befejezi azt, a mit a gyilkos nem tudott elérni. Most csak kövesse a rendeléseimet; ne oktalankodjék, maradjon nyugodtan és minden jól fog menni. Délután majd ujra megnézem.

— Beszélgethetek vele? — tudakolta a parancsnok.

— Oh, ön az, uram, a kit a beteg oly türelmetlenül várt? Nos, igen, csak hadd beszélgessen. Az könnyiteni fog rajta. Szüksége van a beszélésre.

Az orvos elment, a parancsnok és Rochemond egyedül maradtak.

Tardin széket vett elő s leült az ágy mellé.

— Komoly a dolog? — kérdezte.

— Annak gondolom, parancsnokom, — felelte Rochemond, e nélkül nem háborgattam volna önt. Csak egyet sajnálok, azt, hogy ennyire tehetetlenné váltam. Különben . . . meg lehet győződve . . . nem valami közönséges fogást teszek az ön számára.

— Beszélje az ügyet.

Tardin parancsnok elővette a jegyzőkönyvét és megtette előkészületeit, hogy gyorsirja Rochemond elbeszélését.

— Ime, — kezdte el a rendőrkém. Tegnap délután négy óra tájban elmentem a Weicht-féle sörházba, hogy, ha lehet, nyomára akadjak annak az idegen légióból elbocsátott katonának, a kiről ön szólt nekünk, Chartiernak és nekem. Leülök egy pohár sör mellé és nézdegélek. Van ott mit megfigyelni, abban a lebujban, parancsnokom. Abban az időben és este nyolcz óra után tele van németekkel, alkuszokkal, bank-hivatalnokokkal, kereskedőkkel, vagy magukat ilyeneknek vallókkal; száz között, a kiket ott látunk, legalább nyolczvan megfigyelni való, különösen pedig a lebuj tulajdonosa.

Mindenesetre bizonyos voltam, hogy nem vesztegetem hiába az időmet és mindjárt meglátja, hogy helyesen gondolkoztam.

Egyszerre ugyanis egy pápaszemes, köpczös, kis ember telepedik le tőlem a második asztalhoz.

Németül egy pohár világosat kér, meg a „Berliner Tageblatt"-ot. Én ugy teszek, mintha egy szót sem érteném a beszédjéből, szivom tovább a szivaromat és nézem a füstjét.

A kis ember belemélyed az olvasásba, közbeközbe azonban gyakran fölpillant, hogy lássa az érkező vendégeket.

Többeket közülök üdvözöl, ezeknek rögtön emlékezetembe veszem az arczát; sőt némelyek odalépnek hozzá és kezet szoritanak vele. De, a mi a váltott szavakat illeti, nem hallok csak jelentéktelen „jó napot" kivánásokat.

Csakhamar aztán belép egy uj vendég, a ki egyenesen az én emberem asztalának tart és leül mellé.

Nem valami jó módra vallott a külseje; pamutbársony öltönyt viselt, a keze pedig fekete volt, mint a vasmunkásoké.

— Guten abend, herr Siegfried, — mondotta.

Erre már komolyan oda hallgatok; háttal fordulok nekik, de képzelheti, hogy egészen jól látom őket a tükörből. . . . . Csak egy szemem van ugyan, de az az egy — hála Istennek — jó!

És ime a két ember beszélgetése, a melyet tökéletesen hallottam, noha csak halkan szólottak:

— Nos, meg van az uj tölténytok?

— Megvan, a nélkül hogy megvolna, eldugtam a gyár egy zugában a zsákok alá; de bajos kihoznom a motozás miatt, a melynek alá vagyunk vetve.

— De legalább tudsz róla pontos, a méreteket is teljesen föltüntető rajzot késziteni?

— Azt már megtehetem. Holnap megkapja.

— Volna még egy mód. Ugyebár hat órakor jöttök ki a műhelyből?

— Igen, akkor.

— Nos, öt óra tájban, akkor már koromsötét van, elküldök valakit a külső falhoz, arra a helyre, a hol a rakpartra szögellik. Kiadod a tölténytokot a falon át.

— Az ám! Csakhogy az őrök nem alusznak a puteauxi gyárban . . . aztán meg a falak is magasak. Nyakon csipethetem magamat, arra pedig éppen nem vagyódom.

A két beszélgető elmosolyodott.

— Nos, nem bánom, — folytatta a herr Siegfried. Megelégszem a rajzzal. De hozz nekem mintául egy darabkát a használt fémből. Azt mondtad, hogy a tölténytokok két fém keverékéből készülnek.

— Ugy van, de a keverék már készen érkezik a gyárba.

— Az se baj, csak hozz belőle egy darabkát.

— Hová?

— A svájczi házba, a bezonsi uton, holnap este, nyolcz óra után.

Nincs vizből a vérem, parancsnokom, — szólt Rochemond, félbeszakitva az elbeszélését — ugyancsak össze kellett szednem magamat, hogy rajok ne ugorjak! De mégis meggondoltam: Többet ér a türelem, jobb fogást csinalunk. A két gazember még beszélgetett pár perczig, egyszerre a köpczös azt kérdezi:

— Van még pénzed?

— Nem éppen sok.

— Majd hozok neked háromszáz márkát, holnapután, csütörtökön.

— Ide?

— Nem, a Blanc kávéházba, a tőzsde mellett. Tudod hol van?

— Tudom, de csak este mehetek el. Ma betegnek jelentettem magamat. Holnapután nem kezdhetem ujra.

— Küld el a feleségedet; ha esetleg utasitásaim lesznek számodra, neki megadhatom és ő majd közli veled.

— Helyes. Tehát csütörtökön, hány órakor?

— Egy negyed négykor, a tőzsde után.

— Megértettem; a viszontlátásig, holnap, Siegfried ur.

— Jó éjszakát, Hermann.

És az ember elment.

Az én elhatározásom hamar kész volt, — folytatta Rochemond, a ki a mult este eseményeinek elbeszélése közben teljesen megfeledkezni látszott a sebe okozta fájdalmakról. . . . . Kifizetem a sörömet, távozom, kocsiba ülök és a Porte-Maillothoz hajtatok.

Ott fölugrom a saint-germaini közuti vasutra. Leszállok a Védelem-szobránál és elindulok a bezonsi uton.

A svájczi házat nem volt nehéz megtalálnom, az egyetlen tisztességes lakóház az egész sikságon.

Körüljárom a parkot, köveket hajitok be a kerítésen. Semmi nesz. Egy macska sem mozdul. Ekkor szemügyre veszem a falat, észreveszek rajta egy helyet, a hol lehullott a vakolat, csupaszon hagyva a köveket; előveszem a késemet és kövek egybeillesztésénél még több ponton is lefejtvén a vakolatot, egy, a saját rendszeremnek megfelelő lépcsőfélét vajtam a falon.

Könnyen ment a sötétségben, senkisem zavarhatott meg.

Mégis, elővigyázatból még egyszer szétnéztem, azután fölmaztam.

Szerencsés véletlenből a vakolat a fal belső részén is lefoszlott és természetes lépcsőt képezett.

Leszálltam.

De e perczben zajt hallok az épület tulsó oldalán . . . . az országutra nyiló ajtót nyitották ki.

(Folytatása következik.)

☞ ***A Memnon-szobor párja.*** A régi Neuplis mellett állanak tudvalevőleg a nap fiának Memnonnak szobrai, kit Achilleus a Trója alatti harczban elejtett. A Memnon-szobrok világhirüket annak a sajátságos tulajdonságuknak köszönhetik, hogy a nap felkeltekor zengeni kezdenek, a mit a repedéseikben megszülemlett viz párolgása folytán támadó benső ropogások és pattanások hangvegyüléke okoz. Mindeddig csak a Memnon-szobroknak volt ez a legendás tulajdonságuk s ezért az egész lybiai sivatag legnevezetesebb látnivalóját képezték. Sir Churwell angol utazó most felfedezett egy uj szoborcsoportozatot az elöbbiektől délre, mely a zengés tüneményét sokkal hallhatóbban produkálja. Igaz, hogy ez a csoportozat csak egyszerü oszlopokból áll, kisebbek is mint a Memnon-félék, de jobban megfelelnek a legenda követelményeinek. A jelenség magyarázata itt is persze ugyan az: a mészkő benső repedéseinek zenéje hallszik.

*

☞ ***Uj madárfaj.*** Egy ausztráliai utazó uj madárfajt fedezett fel, mely megint gazdagitotta az emlős állatok és madarak közti átmenetet képező strucz- és kivi fajtakat. Az uj állat nagyon hasonlit az utóbbihoz, csakhogy sokkal kisebb s a mi lényeges, uszókkal ellátott lábai vannak. S igy vizen is képes élni. Tolla nincsen, csak sörték födik a testét s tojásának börnemü burka van. Az érdekes állat Ausztrália központi részeiben lakik, oly helyeken, hova a gyarmatositás mindeddig nem igen ért el.

*

☞ ***Disraeli a szószéken.*** Disraelinek egyszer Manchesterben fontos beszédet kellett tartania, a mely döntő befolyással birt politikai sikereire. A beszéd előtt egy pár órával fölkérte egy bizalmas barátját, hogy föltétlenül szerezzen be neki három üveg fehér égett bort. A megbizott egyik borkereskedésből a másikba vándorolt, de fehér égett bornak a legtöbb helyen hirét sem hallották. Végre felfedezett egy öreg korcsmárosnál a ritka fajta italból két üveget és rögtön magához váltotta jó nagy áron. Még igy is csak akkor kapta meg, a mikor megmondta, hogy kinek a számára kell. Disraeli azután odatétetett a szószékre két poharat és megtöltötte félig égett borral, félig vizzel. Beszédközben felfelhajtott egy pohárral és barátja ujra töltött neki. Később Disraeli odaszólt neki, hogy erősebbre vegyitse. Minél tovább beszélt, annál inkább biztatta barátját, hogy több bort öntsön hozzá. Mire befejezte a szónoklatat, a két üveg üres volt. Más körülmények közt ennyi szesztől rosszul lett volna, ebben az esetben az izgalom segitett a szeszt feldolgozni s a szervezetből kiválasztani. Disraeli hosszu parlamenti pályája végeig mindig ideges volt, ha nyilvánosan beszélnie kellett s ezen az idegességen csak erős szeszes italokkal enyhithetett.

képviselő ur egy kedvezőbb terminust proponál, mint Bartha Miklós képviselő ur, deczember 15-ike helyett deczember 1-jét. Azt gondolom, hogy erre nézve nem mondhatok egyebet, mint azt, hogy ez is czélzatos elhalasztás, a melynek szükségét és előnyét nem látom.

Sima Ferencz képviselő határozati javaslata azt mondja (olvassa): «Mondja ki a képviselőház, hogy a beterjesztett törvényjavaslatot csak akkor tüzi ki napirendre, ha a kormány oly kijelentést tesz, hogy Ausztriával vám- és kereskedelmi viszonyainkat a külön vámterület alapján rendezendi.» Erre nézve egész határozottan ki kell, hogy jelentsem, miszerint ezen inditványhoz semmi formában nem járulhatok, mert a kormány álláspontjának egyáltalában nem felel meg, de mert az ország érdekében levőnek nem a külön vámterületet tartjuk, hanem a gazdasági közösséget. A külön vámterület álláspontjára csak akkor helyezkednénk, ha a törvényeknek megfelelő modalitások mellett és előnyeink biztositása mellett Ausztriával vámszövetséget kötni nem tudnánk. Mivel ilyen törvényjavaslatot egyáltalában nem akarunk beterjeszteni, természetesen nem lehet függővé tenni az indemnity tárgyalását ezen általunk egyáltalában be nem terjesztendő törvényjavaslatoktól. (Helyeslés jobbfelől.)

A mi Ivánka Oszkár képviselő határozati javaslatát illeti, kérem a t. házat, méltóztassék nem utasitani a t. kormányt arra, hogy a hozzá intézett kérdésekre a gazdasági ügyeket illetőleg nyilatkozzék, mert nyilatkozott. (Ugy van! jobbfelől.) A tett nyilatkozatoktól eltérőt nem tehet, a tett nyilatkozatok megfelelnek a tényállásnak és ennek következtében ujabb nyilatkozat tételének szüksége nem forog fenn. (Helyeslés jobbfelől.)

Mindezekre való tekintettel kérem a t. házat, hogy a többi inditványok és határozati javaslatok mellőzésével méltóztassék az Örley Kálmán képviselő által beadott határozati javaslatot fogadni el. (Helyeslés jobbfelől. Gunyos éljenzés és taps a szélső baloldalon.)

Wittmann János: Megtette kötelességét! (Zaj.)

Elnök: Következik a szavazás, de először a kérdés feltételére vonatkozólag fogom elmondani, hogy mikép kivánom azt feltenni és hogy milyen sorrendben jönnek az inditványok, jön a szavazás. Először fel kell tennem azt az inditványt, a melyet elnöktársam tett gondolom harmincz nappal ezelőtt. Ha ez nem fogadtatik el, akkor felteszem Gajari Géza képviselő ur inditványát. Ha ez sem fogadtatik el, akkor Örley Kálmán képviselő inditványa következik. Arra az esetre, ha ezek bármelyike elfogadtatik: akkor a jegyzékben 4, 5, 6, 7. alatti inditványok, melyeket Bartha Miklós, Wittmann János, Bolgár Ferencz, Sima Ferencz képviselő urak adtak be, mint elleninditványok elesnek. De még az esetben is, ha bármelyike az előbb emlitett három inditványnak elfogadtatik, külön szavazás alá jő Barabás Bela és Ivánka Oszkár kerviselő ur inditványa, mert e kettőnek nincs tisztan elleninditvány természete, hanem megállhatnak akkor is, ha az emlitett inditványok valmelyike elfogadtatik.

Helyesnek találják, hogy igy tegyem fel a kérdést? (Helyeslés.)

Már most következik először Kardos Kálmán alelnök ur inditványa. Kérdem a házat, elfogadja-e az inditványt, igen vagy nem? (Nem!) A ház nem fogadja el.

Következik Gajári Géza képviselő ur inditványa.

Névszerinti szavazás iránti ivet adtak be, de gondolom, ez Örley képviselő ur inditványára vonatkozik.

Hock János: Gajáriéra! (Nagy zaj balfelől.)

Elnök: Kérek csendet! A képviselő urak burgóságából én magam sem juthatok szóhoz. Mindennek meg van az ideje; csak egy kis türelem kell és nem idegeskedés. (Nagy zaj balfelől.)

Gajári Géza: Én inditványomat . . . (Nagy zaj a baloldalon.)

Sághy Gyula: Visszavonhatja, ha akarja. (Zaj.)

Elnök: Ugyan kérem Sághy képviselő urat, ne dirigálja a házat. (Derültség.)

Gajári Géza: Minthogy az én inditványomnak is az a czélzata, a mi Örley képviselőtársaménak, hogy tudniillik az indemnitiről szóla javaslat napirendre tüzessék, a magamet visszavonom. (Helyeslés jobbfelől.)

Lukáts Gyula: Én pedig ellentétben látom a két inditványt s Gajári Géza képviselő ur inditványát a magaméva teszem. (Derültség a szélső baloldalon.)

Elnök: Makfalvay képviselő ur névszerinti szavazásra való ivet nyujtott be. Nincs rá irva, hogy mire kéri?

Makfalvay Géza: Örley inditványára.

Elnök: Akkor tehát most Lukáts Gyula képviselő ur inditványa kerül szavazásra. A kik azt elfogadják, kérem alljanak föl. (Megtörténik.) Ez kisebbség. Fölkiáltások balfelől: Éljen Gajári! Ennélfogva a ház nem fogadja el.

Következik Örley Kálmán képviselő ur inditványa. Erre kérik a névszerinti szavazást? (Fölkiáltások balfelől: Igen!) Miután több mint husz képviselő erre az inditványra névszerinti szavazást kért, azt ezennel elrendelem; de mivel több mint husz képviselő az ezen inditványra való szavazásnak elhalasztását holnapra kérte: az a szabályok értelmében holnapra marad. (Zaj a jobboldalon.)

Mielőtt az interpellácziókra rátérnék, a holnapi ülés napirendjére nézve teszik javaslatot. (Halljuk! Halljuk!) A holnap tiz órakor kezdődő ülés napirendje lesz: a most elrendelt névszerinti szavazás, másodszor pedig a még el nem intézett inditványok felett a ház döntése. Hozzájárul ehhez a ház? (Igen!) Ez tehát a ház határozata.

Most következnek az interpellácziók. Sima Ferencz! (Fölkiáltások: Nincs itt!) Asbóth János! (Felkiáltások: Nincs itt!

Bolgár Ferencz: A pécsi borhamisitás ügyéből kifolyólag intézett interpellácziót a földmivelési miniszterhez, s arra kérte, hogy a borhamisitók bandájának a fejeit valahára fogják már el, mig egészen tönkre nem teszik a kis szőlősgazdákat és az országos szőlőfelujitást. Ezeknek a borhamisitóknak fönt is protektoraik vannak. Azok a gazemberek — ugymond — a szegény népet tönkreteszik. A borellenőrző bizottságot föl kellene hatalmazni arra, hogy a borkereskedőktől kimutatásokat követelhessenek boraik mennyiségéről és eredetéről.

Interpellácziója igy szól:

Van-e a miniszter urnak tudomása arról az országban oly nagy mértékben üzött borhamisitásról, hogy általa nemcsak, hogy a bortermelők elviselhetlen károkat szenvednek, sőt egyes vidéken a tönk szélére jutnak, hanem a magyar borok jó hirneve is a külföldön kompromittáltatik?

Ha van: mit szándékozik a miniszter ur tenni, hogy a borhamisitók rut gazdálkodásának haladéktalanul vége vettessék?

Nem-e szándékozik a miniszter ur, ha a jelenlegi törvények keretén belül a bortermelők megmentése nem volna lehetséges, uj törvényes intézkedéseket kezdeményezni?

Végül kérdem a miniszter urat: hány borhamisitó lett a borhamisitási törvény életbelépte, 1894. januar 25-ike óta jogérvényesen elitélve. (Élénk helyeslés balfelől.)

Boda Vilmos ugyancsak a borhamisitás ügyében a következő interpellácziót intézi a kereskedelmi miniszterhez:

Tekintve, hogy a korábbi időkben világhirre szert tett magyar bortermelésnek nemcsak az olasz borok versenyével, hanem az ujratelepités óriási költségeivel is meg kell küzdeni;

tekintve, hogy az államnak s egyeseknek ezen fontos közgazdasági ág ujra felviragoztatása érdekében hozott óriási áldozatai mindaddig a kivánt eredményt nem biztosithatják, mig a mesterséges borok készitésénél elkövetett egészségrontó és galád üzelmeknek erélyesen vége nem vettetik;

tekintve, hogy az országban legutóbb felmerült esetek igazolni látszanak azon körülményt, miszerint a kereskedelmi miniszter ur által az 1893. évi XXIII. tcz. végrehajtása tárgyában 53850 sz. a. kiadott végrehajtási rendelet, daczára több üdvös intézkedésének, a kitüzött czél elérésére elégtelennek bizonyult; kérdem a t. kereskedelmi miniszter urat:

szándékozik-e a hivatkozott végrehajtási rendeleteket fölülvizsgáltatni; azok megtorló intézkedéseit szigoritani; a késedelmes hatósági eljárás gyorsitására megfelelő módon befolyni s a törköly-bor készitése alkalmával egyes kereskedők által elkövetett visszaéléseknek az ugynevezett borkönyvek kötelező életbeléptetésével gátat vetni? (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter. A kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg mind a két interpellaczióra azonnal válaszol. Hangsulyozza, hogy az állam huszonöt milliót áldozott a szőlők fölujitására, épp ezért semmiféle törvényes lépésektől nem szabad visszariadni a borhamisitók ellen, a kik nagyobb mértékben müködnek, mint a hogy a kormány idáig gondolta. Ő és a belügyminiszter, meg a kereskedelmi miniszter rendeletet adtak ki, a melynek következtében már is sokakat megbüntettek. A statisztikai adatokat közölni fogja. Ha ez a szigoritott eljárás kellő eredményre nem vezetne: törvényjavaslatot is nyujt be. A reális borkereskedelem nem versenyezhet a hamisitókkal.

Hogy a kormány sikeresen járhasson el a borhamisitókkal szemben, ahhoz az egész társadalomnak különbség nélkül való közremüködése is szükséges. (Általános helyeslés.) A mig nem egy helyt azt tartják, hogy egy borhamisitót feladni nem fair dolog, hogy egy uri ember ezt nem teheti; a mig ilyen téves vélemények vannak, hogy a csalást üldözni nem gentlemanlike: addig boldogulni nem fogunk. (Igaz! Ugy van!) Itt minden bortermelőnek, minden borfogyasztónak, a társadalom minden tagjának őszintén és minden feszélyezés nélkül közre kell müködni. (Elénk helyeslés.)

Thaly Kálmán: Meg kell bélyegezni őket, akár kik!

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter: Kéri, hogy válaszát vegyék tudomásul.

A választ ugy **Bolgár** Ferencz, mint **Boda** Vilmos tudomásul vették, ugyszintén a ház is.

Asbóth János: A következő interpellácziót intézi a belügyi és igazságügyi miniszterekhez:

1. Hajlandók-e a t. miniszter urak a károsultak meghallgatásával a saját közegeik által közvetlen tudomást szerezni a nógrádmegyei, losonczi és gácsi járásokban egymást rövid időközökben követett betörésekről? (Itt elősorol huszonnyolcz különféle betörési esetet.)

2. Tekintve, hogy az állam és az állami közterhek létjogukat épen a közbiztonságban találják és az állami rendnek és közigazgatásnak egyik legprimitivebb feladata, hajlandók-e a t. belügyminiszter ur esetleg a t. igazságügyminiszter urral egyetértőleg a rendkivüli helyzetnek megfelelő intézkedéseket tenni, de minden esetre és mindenek előtt a helyzettel szemben teljesen elégtelen csendőrséget és csendőri állomásokat megszaporitani?

Elnök: Közöltetik a belügyminiszterrel. Minthogy az ülésnek egyéb tárgya nincs, az ülést bezárja.

Az ülés végződik délután 12 óra 45 perczkor.

Az indemnity a szabadelvü pártban. Az országgyülési szabadelvü párt holnap, csütörtökön este hét órakor ülést tart. Tárgya: az indemnytásról szóló törvényjavaslat.

A nemzeti párt akcziója. A nemzeti párt, értesülésünk szerint, e hó 18-án, pénteken délután öt órakor tartja meg folytatólagos pártértekezletét, melyen már tárgyalás alá veszik *annak a feliratnak a szövegét*, melyet az összes ellenzéki pártok nevében szándékoznak a ház elé terjeszteni.

A néppárt tanácskozása. A néppárti képviselők ma este 6 órakor nagyszámban jöttek össze a pártklub helyiségében, a hol *Asbóth* János inditványára elhatározták, hogy holnap délután 6 órakor fognak az indemnity felől határozni. Gróf *Zichy* Nándort s a párt még néhány távollevő tagját táviratilag hivták meg az értekezletre.

A Reichsrath ülése.

(Távirati tudósitás.)

Bécs, nov. 16.

A mai ülés eredménye az volt, hogy gróf *Thun mindössze két szótöbbséget* tudott kapni arra nézve, hogy a Badeni-féle vád alá helyezési inditványok tárgyalását szakitsák meg.

Részletes tudósitásunk ez:

Fuchs elnök megnyitván az ülést, napirend előtt **Daszynski** képviselő bejelentette, hogy Csehország több német kerületében gyüjtőperselyeket állitottak föl *Wolf* képviselő számára és az ő képével. Kimutatja, hogy néhány gyárban a munkások hetibéréből vontak le bizonyos összegeket *Wolf* javára. Ezt a legutóbbi ülésen *Wolf* ellen való védekezésének kiegészitéseül hozza fel és azért, hogy megmutassa, milyen reklámmal dolgozik *Wolf* képviselő.

Prade kijelenti, hogy nem *Wolf* számára, hanem lapja, az *Ostdeutsche Rundschau* számára gyüjtenek. A szocziáldemokraták is gyüjtenek lapjaik számára. *Daszynski* és *Prade* beszédét a szocziáldemokraták, a keresztény-szoczialista párt és a németnemzetiek többször félbeszakitották közbeszólásokkal.

Ezután a *Badeni*-féle vád alá helyezési inditványokra került a sor.

Berner első sorban Kaiser és Türk képviselők fejtegetéseivel polemizál. Azok között, a kik Wolfot táviratilag üdvözölték a lengyel nép ellen szórt szidalmai alkalmából, oly milliomosok is vannak, a kik a mährisch-ostraui lengyel munkásnépnek uzsora utján való kiszipolyozásából élnek. A szónok ezután Badeni kormányzati rendszerét, majd az ifju-csehek magatartását fejtegeti, a kik hütlenek lettek elveikhez.

Zeller panaszkodik a rendőrségnek a munkásnéppel szemben követett eljárása miatt. Szóvá teszi azokat a zaklatásokat, a melyeknek Falkenauban és Ostrauban a bányamunkások vannak állitólag kitéve a csendőrség részéről, majd Türkkel polemizál és igy végzi beszédét: Bármi legyen is a mai szavazás eredménye, a nép itélni fog a fölött és számadásra fogja vonni képviselőit.

Menger kijelenti, hogy Badeninek és az akkori elnökségnek eljárása nemcsak az alkotmánysértés, hanem a hivatalos hatalommal való visszaélés és a nyilvános erőszakoskodás büntettének jellegével is bir. Majd Berner és Zeller képviselőkkel polemizál és tiltakozik az ellen, hogy az ostraui eseményeket a nemzetiségi harcz megnyilatkozásaképen fogják fel. Badeni — ugymond — oly tetteket követett el, a melyek nemcsak a miniszteri felelősségről szóló törvénybe, hanem a büntetőtörvénybe is beleütköznek. Ezekért a tettekért bünhődnie kell. Aggályos dolog a miniszteri felelősséget kibuvókkal illuzóriussá tenni. A szónok ezután a nyelvrendeletek kérdésével foglalkozik és azt mondja, hogy ha igaz, hogy a kormány ezeket az akcziókat a kiegyezés miatt követte el, akkor a kormány a hibás a monarchia két fele közt uralkodó elkeseredés létrehozásában. Majd a kvótáról szól és óva inti a kormányt, hogy ne éljen a 14. szakaszszal. Végül kijelenti, hogy ő és barátai csak Ausztria jövendőjének és fennmaradásának érdekében küzdenek, ha azt követelik, hogy az annak idején elkövetett bünök megtorlásban részesüljenek.

Menger beszéde után Ferjancsics alelnök meg akarju szakitani a Badeni vád alá helyezéséről szóló inditvány tárgyalását, hogy a ház az inségügyi sürgős inditványok tárgyalására térjen át. (Viharos ellenmondás balról. Felkiáltások a jobboldalon: Szavazzunk!)

Az alelnök inditványát, hogy a ház az inségügyi sürgős inditványok tárgyalását folytassa, nagy nyugtalanság és a baloldal viharos tiltakozása közben *154 szavazattal 152 ellenében elfogadják.*

Még az obstruczió idején előfordult vad tombolások és fütyülések *sem multák fölül az eredményki-hirdetést követő lármát*, dörömbölést, vad, sikitó fütyülést. Egyes képviselők *fütyülőket huztak* elő és megszólaltatták azokat. Végre dr. *Funke* erélyesen tiltakozott, hogy a katholikus néppárt tagjainak szavazatai is számitsanak, mert e tagok csak szavazás közben jöttek a terembe.

Az alelnök kijelenti, hogy szokásos dolog az oly képviselők szavazatát is számba venni, a kik a szavazás alatt jelennek meg.

Mayreder és **Kaiser** tiltakozik a szavazás ellen. *Mayreder* megtámadja a katholikus néppártot.

Biankini a baloldal nagy nyugtalansága közben okolja meg az inségügyi sürgős inditványát.

Több inségügyi inditvány elintézése után az ülést berekesztik. A legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz.

Engel és társai interpellálnak az osztrák mezőgazdasági, gyári és ipari munkásoknak Németországból való rendszeres kiutasitása tárgyában. Az interpellálók felpanaszolják, hogy a szláv munkásokat bevallottan nemzeti-politikai okokból utasitják ki és kérdik a kormányt, hajlandó-e és el van-e tökélve, megkeresni a külügyminiszteriumot, hasson oda, hogy a szláv nemzetiségü osztrák alattvalónak ezt az ellenséges, embertelen üldözését szüntessék meg és ezeket az embereket abban a védelemben részesitsék, a melyre a nemzetközi jog alapján és az Ausztria és Németország között való barátságos viszonynál fogva teljes joguk van.

Jaworski és társai ugyanebben az ügyben interpellálják meg a miniszterelnököt és kérdezik, hajlandó-e alkalmas uton-módon oda hatni, hogy az osztrák állampolgárok kereseti viszonyaik tekintetében a porosz állam területén ugyanolyan elbánásban részesüljenek a porosz kormány részéről, a melyben Ausztria-Magyarország részesiti osztrák földön Poroszország alattvalóit.

Engel interpellláczióját az ifju-csehek és a konzervativ nagybirtokosság, Jaworskiét a lengyel klub tagjai irták alá.

Drexel interpellál azoknak a tanitóknak a kártéritése tárgyában, a kik 1861-ben Magyarországon politikai okokból elvesztették állásukat.

Az olasz trónbeszéd.

— Távirati tudósitás. —

Róma, nov. 16.

Ma délelőtt volt a parlament uj ülésszakának ünnepies megnyitása. A királynét és a nápolyi herczegnét, a királyt és a nápolyi herczeget, az aostai és génuai herczegeket a Quirináltól a Montecitorioig való uton lelkes ovácziókban részesitették és az ülésterembe való belépésükkor imposans lelkesedéssel üdvözölték. Ugyanilyen ovácziókban részesült a királyi család, midőn a parlamentből visszament a Quirinálba.

Umberto király trónbeszéde szó szerint következőleg hangzott:

A vége felé közeledő esztendő eleinte Olaszország ujjászületése emlékünnepének és a nemzeti intézmények jubileumának örömteljes jegyében állott, de később megzavarták azok a *zavargások*, a melyek az ország békéjét háboritották és engem mély szomorusággal töltöttek el. A nyugalom ismét helyre állt, hála a lakosság józan gondolkozásának és a hadsereg csodálatraméltó magatartásának, a mely a fölöttébb sulyos viszonyok között nagy önmegtagadást és határtalan odaadást tanusitott ama kötelességek teljesitésében, a melyek azokra nézve, a kik parancsokat osztogattak és azokra nézve, a kik ezeknek a parancsoknak engedelmeskedtek, egyaránt kinosak voltak. A mi kötelességünk már most, a mennyire rajtunk mulik, a fájdalomnak minden lehetséges okát megszüntetni és a kedélyek nyugalmát föntartani, a mi legjobb biztositéka a közrendnek. Ha a rendzavarások néhány helységben hazaellenes propagandára és valóban lázadó érzületre voltak visszavezethetők, az ország más részében a gazdasági inségből fakadtak, a melyeket nagyon ügyes módon aknáztak ki. A következmények nagyon megszomoritók voltak. A legnagyobb jótétemény, a melyre az olaszok ma várnak, a nyugalom, hogy munkával biztosithassuk a társadalmi állapotok mindenkitől óhajtott javulását. Termékeny munka azonban lehetetlen a törvények, az állami intézmények és a társadalmi rend feltétlen tisztelete nélkül. Törvénytelen izgatás, meddő törekvések és meggondolatlan cselekedetek csak arra valók, hogy az inséget növeljék, minden haladást megakaszszanak és a közszabadságot korlátozzák. Szivem vágyva várja azt a pillanatot, a mikor abban a biztos tudatban, hogy azoknak a szomoru napoknak a visszatérése ki van zárva, az alkotmányban biztositott legkedvesebb jogommal fogok élhetni, a mennyiben visszaadhatom családjaiknak azokat a tévelygőket, a kik csalóka reményeket üzve, a melyekkel őket áltatták, áldozatai lettek azoknak az ámitásra alapitott perverz formáknak, a melyekben a humanitás törekvései a tömegekhez jutottak. Hogy e nap megjöttét siettessük, népemhez fordulok, a mely tegnap is a családomat ért örvendetes esemény alkalmából számos nyilatkozatban meggyőző bizonyitékait adta szeretetének, azzal az erős bizalommal, hogy kormányomat epedve várt szent munkájában támogatni fogja és a fájdalmas, még be nem hegedt sebeket meggyógyitja.

Viszonyunk valamennyi hatalomhoz nagyon szivélyes, a miről bizonyságot tesz, hogy a hatalmak hogyan válaszoltak arra a kezdeményezésre, a melyre kormányom egy a békét és a polgári rend nyugalmát nagy mértékben érintő kérdésben hivatottnak érezte magát. A krétai kérdés rendezése a kielégitő megoldás utján van. Néhány nap mulva Rómában értekezlet ül össze, a melyre az összes európai hatalmakat meghivtuk, oly czélból, hogy megkiséreljük, miként zabolázzuk meg a czivilizáczió mai fokának megfelelő eszközökkel azokat a bünös terveket, a melyek nemrég a legiszonyubb alakban léptek föl, a midőn *meggyilkolták Erzsébet királynét, azt a fenkölt, jóltevő, jó asszonyt.*

Erősen eltökélt szándékunk, hogy Afrikában tovább folytatjuk a béke és erőgyüjtés politikáját, a mely gyarmati törekvéseinknek és európai érdekeinknek megfelel. A belföldön gondoskodni fogunk az alkotmányban biztositott szabadsági intézményeknek fentartásáról abban a mértékben, a mint a tisztelet és lojalitás, a mely mindenkinek kötelessége, megkivánja.

A trónbeszéd hangsulyozza azután annak a szükségét, hogy *a választások tisztaságát és függetlenségét* biztositsák és reformokat jelent be az igazságszolgáltatás terén.

Az egyházhoz való viszony tekintetében kormányom a szabadság politikáját fogja követni, a mely az olasz nép hagyományain és szellemén alapul. A vallásnak mindenkor megadva az illő tiszteletet, minden egyes esetben meg fogja óvni a kormány a polgári hatalom jogait.

A trónbeszéd azután törvényjavaslatot jelent be *az alsó papság helyzetének javitása* tárgyában. Az ország pénzügyi viszonyai állandóan kielégitők és a gazdasági tevékenység emelkedésével még kedvezőbben fognak alakulni. A turini kiállitás fényes bizonyságot tett erről. Ennek a gyarapodásnak a termelés és a kereskedelem minden ágában fölöttébb élénk tevékenység lesz a következménye.

A trónbeszéd azután törvényjavaslatokat jelent be *a mezőgazdasági munka feltételeinek javitása* tárgyában. A kormány mindig azon lesz, hogy a mennyire a költségvetés szilárdságának megzavarása nélkül lehetséges, az adók sulyát könnyitse és törvényjavaslatokat fog benyujtani, a melyek arra fognak irányulni, hogy a nagy terheket enyhitsék és ekként kellő okossággal utját egyengesse az adók és terhek lehetőleg legigazságosabb megoszlásának, a mint azt az igazságosság, a tudomány és belátás megkövetetik.

A *hadsereg uj szabályzatának* kemény próbát kellett kiállania és ezt szerencsésen ki is állotta. Néhány szükségesnek talált javitás után ez a szabályzat ahhoz a viszonylagos állandósághoz jut, mely minden emberi müre nézve kivánatos. A költségvetés folytonos szem előtt tartásával gondoskodni fogunk a birodalom földrajzi helyzetének és törvényes érdekei védelmének megfelelő szaporitásáról és javitásáról tengeri haderőnknek és azt összhangba hozzuk a többi európai nagyhatalom flotta-erősitéseivel.

A trónbeszéd továbbá törvényjavaslatot jelent be a *vasutépités* magánkezdeményezése javára, továbbá törvényjavaslatokat a *mocsarak lecsapolásáról*, az *erdőirtásról*, a *záporpatakok medreinek szabályozásáról* stb. Kilátásba helyez egy törvényjavaslatot az iskolaügyről és egy másikat a posta- és távirda-személyzet szabályzatáról is.

A trónbeszéd igy végződik: A hatalmak koncertjében való müködésünk szövetséges-társaink müködésével egybehangzóan arra a magasztos czélra irányult, a mely az általános meggyőződés szerint a béke fentartásában áll. Örömest csatlakoztunk tehát egy velünk barátságos viszonyban álló uralkodó ama nagylelkü kezdeményezéséhez, hogy európai kongresszuson tanulmány tárgyává tegyük *a leszerelés* lehetőségét. E komoly probléma megoldása reményében teljes bizalommal tekintünk a jövőbe. Olaszországnak szüksége van a békére ugy kifelé, mint benn az országban, hogy szigoru közigazgatással, az adóügy bölcs és igazságos reformjával és zavartalan igazságszolgáltatással fiai igaz javának szentelhesse magát. E czél elérése legyen az önök gondoskodásának legkiválóbb tárgya, rám nézve pedig életem becsvágya, a birodalmam számára óhajtott dicsőség.

A trónbeszédet többször élénk tetszésnyilatkozatokkal szakitották félbe. Az Erzsébet királyné meggyilkolására vonatkozó rész hosszantartó, lelkes ovácziókra adott alkalmat.

A Dreyfus-ügy.

— Az *Egyetértés* távirata. —

Páris, nov. 16.

Tegnap este óta *Dreyfus tudja, hogy a revizió-eljárást megindították.* Ezt az örvendetes hirt guyanai időszámitás szerint délután 3 és 4 óra közt tudatták vele. Dreyfus családja semmi hirt se kapott az elitélttől és nem tudja, hogy minő állapotban érte a hir a deportáltat.

Feltehető, hogy Dreyfus már levélbeli értesitést kapott arról, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy az ügyiratokat átteszi a semmitőszékhez. Ez a Brisson-miniszterium alatt történt, a kinek igazságügyminisztere, Sarrien, szeptember 27-én megindította a revizióeljárást.

Ügyének ezt a kedvező fordulatát Mathieu Dreyfus, az elitélt fivére közölte vele szeptember végén egy levélben. Időközben, mig a levél uton volt, a Brisson-miniszterium megbukott és igy nem tudni, hogy a levelet Dreyfusnak átadták-e. Mindenesetre csak most értesült arról, hogy a legfelsőbb törvényszék elhatározta a vizsgálat megindítását. *Dreyfust egyelőre nem hozzák Európába.* E pillanatban a guyanai vizekben nincs hajó. A legközelebbi hajó csak deczemberben indul el onnan. A semmitőszéktől fog függni, hogy Dreyfust személyes kihallgatás végett Párisba hozzák-e.

Egyelőre a semmitőszék folytatja a vizsgálatot, a nélkül, hogy Dreyfus feleletét megvárná. A legközelebbi tanuk *Gonse* tábornok, *Roget* és Picquart lesznek. Ezenkivül a semmiteszék szakértői véleményt fog magának adatni annak a levélnek papirosára vonatkozólag, melyet Esterházynál lefoglaltak, hogy kétségtelenül megállapitsák, hogy ez a papiros ugyanaz, mint a bordereau papirosa.

A semmitőszék ezt a szakértői megállapitást szükségesnek tartja, hogy minden kétely ki legyen zárva, ámbár a Temps kijelenti, hogy ennek a papirnak ugyanazonossága a bordereau papirosával egész világos.

A lapok konstatálják, hogy a semmitőszék tegnapi határozata ujabb lépés a revizió felé, a mely eddig még kétségesnek látszott. A revizió-párti lapok szerint ez a határozat azt bizonyitja, hogy az öt volt hadügyminiszter vallomása semmiféle hatást nem tett a birákra. A revizió-ellenes lapok azt mondják, hogy a semmitőszék határozata nem prejudikál a végleges itéletnek. Egyik-másik revizió-ellenes lap ebben a határozatban a hatalmi hatáskörök elvének megsértését látja. A Figaro határozottan jelenti, hogy Dreyfus első mentő-tanui között, a kiket a semmitőszék ki fog hallgatni, ott lesz Picquart is, a kinek szigoru fogságát ma megszüntetik. A Voltaire azt mondja, hogy a Walsin-Esterházynál lefoglalt iratokban könnyü lesz nyomára akadni a közte és Henry között volt pénzügyi viszonynak. Ha tehát, mondja a nevezett lap, a vezérkarban iratok tüntek el, azokat Walsin-Esterházy és Henry nyomán kell keresni. (N. Fr. Pr.)

VIDÉK.

* **Az arad-békési esperesség** Csabán tegnap rendkivüli közgyülést tartott, a melyen — mint nekünk irják — *Koren* Pál esperes felolvasta *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkárnak, a bányai egyházkerület felügyelőjének levelét. Ebben meleg szavakkal bucsuzik az egyházmegyétől, miután mint kerületi felügyelőnek emez állását az összeférhetlenség alapján megtartania nem lehet. Az egyházmegye a helyzet kényszerüsége folytán sajnálattal veszi a lemondást, a megüresedett felügyelői állásra elrendeli az egyházmegye egyházainak megszavaztatását, melyre deczember 15-éig záros határidőt ad. A szavazatokat *Koren* Pál esperes elnöklete alatt kilencz tagu bizottság tagja fogja felbontani deczember 20-án. A beiktatás ünnepélyesen fog eszközöltetni. A zsinati törvények szerint a felügyelői teendőket *Zsilinszky* Endre világi főjegyző tölti be.

* **Harminczezer forintos alapitvány.** Szép alapitványt tett — mint nekünk irják — Szatmáron *Kiszely* Károly nyugalmazott osztálytanácsos. Egyik nagy birtokát ugyanis Szatmár városának adta 100.000 forintért azzal a kedvezménynyel, hogy az összeget a város csak 20 év mulva tartozik megfizetni. A 100 ezer forintból azonban csak 70 ezer forintot tartozik megfizetni; 30 ezer forintot pedig tartozik elhunyt fia dr. *Kiszely* Tibor kir. kuriai biró nevére *alapitványra forditani.* Ha a végrendelkező ez alapitvány jótékony czélját meg nem határozná, akkor az 1919-ik évben, a város akkori fejlődési viszonyai szerint, a városi közgyülés határozza meg, mely kulturális vagy humánus czélra fordittassék. Az alapitványról vasárnap értesült a város közönsége, mely méltó meglepetést keltett mindenfelé.

* **Az obstrukczió ellen.** Jász-Nagykun-Szolnokmegye törvényhatósági bizottsága — mint nekünk Szolnokról táviratozzák — mai közgyülésén, a melyen *Almássy* Géza főispán elnökölt, névszerinti szavazásban 134 szavazattal 40 ellenében elhatározta, hogy Csongrádmegyének az obstrukcziót kárhoztató köriratát támogatja.

Szeged város törvényhatósága mai közgyülésén — mint nekünk táviratozzák — erélyesen tiltakozott az obstrukczió ellen. A közgyülés 97 szavazattal 92 ellenében határozatilag kijelentette, hogy a parlamenti obstrukcziót az országra és a parlamentárizmusra károsnak és veszélyesnek tartja; egyuttal felirati kérés intézését határozta el a képviselőházhoz a végett, hogy tanácskozásainak nyugodt rendjét állitsa helyre, azt jövőre is biztositani és az előterjesztett törvényjavaslatok sürgős letárgyalásáról gondoskodni iparkodjék. A közgyülés este nyolcz órakor végződött.

UJDONSÁGOK.

— nov. 16.

— *Tisztelettel felkérjük azokat a t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése november 15-én lejárt, hogy azt mielőbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.*

Előfizetési árak:

Egész évre	20 frt	— kr
Negyedévre	5 „	— „
Egy hóra	1 „	80 „

Különös figyelembe ajánljuk, hogy hazánk legszebb és legtartalmasabb divatlapjának: a „*Divatszalon*“-nak kiadóhivatalával kötött szerződésünk értelmében *előfizetőink* e lapot *kedvezményes áron*: egész évre 4 forintért, félévre 2 forintért, negyedévre 1 forintért rendelhetik meg. Az előfizetési dijak az *Egyetértés* előfizetésével egy utalványon beküldhetők.

—

— *Személyi hirek.* *Klotild* főherczegnő tegnapelőtt Bécsből Bicskére utazott. — *Stefánia* főherczegasszony ma reggel Regensburgból Bécsbe érkezett. — *Koburg Fülöp* és *Lipót* herczegek tegnapelőtt Bécsből Ebenthalba utaztak.

— **Gyászistentisztelet Mária Antónia főherczegnőért.** A bécsi Burg-templomban ma délelőtt 11 órakor, a *király* rendeletére, *Mária Antónia* toszkánai nagyherczegnő lelkiüdveért rekviemet tartottak. Az istentiszteleten az *uralkodó* is részt vett. Jelenvoltak azonkivül: *Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Lipót Ferdinand, József Ferdinánd, Péter Ferdinánd, Henrik Ferdinánd, Lipót Szalvator, Ferencz Szalvator, Lajos Szalvator, Jenő, Ernő* és *Rainer* főherczegek, *Ferdinánd* toszkánai nagyherczeg, valamint *Stefánia* özv. trónörökösné, *Mária Jozefa* főherczegnő, *Mária Izabella* főherczegnő (Trapani grófné), *Aliz* főherczegnő, toszkánai nagyherczegné, *Blanka* és *Mária Valéria* főherczegnők és *Mária Lujza* yzenburgi herczegnő. A gyászistentiszteletet dr. *Gruscha* herczegérsek, biboros celebrálta. — Mint táviratilag értesülünk, ma a *szófiai* katholikus templomban is rekviem volt *Mária Antónia* főherczegnő lelkiüdveért a *fejedelem* parancsára. Jelenvoltak: *Ferdinánd* fejedelem, valamennyi miniszter, a diplomácziai testület, számos képviselő a szobranje elnökével, előkelő polgárok és katonai tisztviselők stb. A fejedelem a következő udvari gyászt rendelte el: Nyolcz napig mély gyász, 14 napig félgyász. A rekviem után *Ferdinánd* fejedelem Filippopoliszba utazott.

— **Németországiak tanulmányutja.** A porosz királyi miniszteriumnak tanulmányutra kiküldött tagjai, a kik a főváros állategészségi és közgazdasági intézményeit jöttek megszemlélni, ma délelőtt fogadta a polgármester. A küldöttséget *Egon* Ede miniszteri biztos vezette, *Ottlyk* István, *Lestyánszky* osztálytanácsosok és dr. *Ragány* István kalauzolása mellett. A németországiak közt vannak: *Conrad* titkos tanácsos, *Lusenszky* F. kereskedelmi miniszteri tanácsos, dr. *Krausz* porosz kir. belügyminiszteri tanácsos, dr. *Müller* földmivelési miniszteri tanácsos, *Scheidemann* Ulrik német főkonzulátusi attaché, dr. *Kautz* rendőrminiszteri tanácsos. A főpolgármester a küldöttséget igen szivesen fogadta s örömét jelentette, hogy a mi gazdasági viszonyaink s a közvágóhid és marhavásártér intézményeinek tanulmányozására jöttek el. A társaság a polgármesternél tett látogatás után az országos kaszinóba ment reggelire. Délután megszemlélik a közvágóhidat és marhavásárteret, vásárpénztárt s a vásártéri állatok etetésmódját.

— **Erzsébet királyné emléknapja.** November 19-én, *Erzsébet* királyné névnapján, a székes főváros templomaiban és iskoláiban gyász-istentiszteletet, illetve emlékünnepélyt tartanak. A népoktatásügyi munkások országos jellegü és budapesti egyesületei november 19-én, délután 5 órakor, a Lipót-utczai ujvárosháza közgyülési termében tartják meg *Erzsébet* királyné emlékére közös gyülésüket. A tárgysorozat a következő: 1. A budai pedagógium ifjuságának karéneke, *Lőrinczy* László karnagy vezetésével. 2. Báró *Eötvös* Loránd elnöki megnyitója. 3. *Sebestyén* Gyula emlékbeszéde. 4. *Móra* István költeménye. 5. A budai pedagógium karéneke. 6. *Havas* István költeménye. 7. Báró *Eötvös* Loránd elnöki záróbeszéde. 8. Az ifjuság karéneke. Szombaton, a királyné névünnepén, a legtöbb iskolában szünetelnek az előadások.

— **A Baross-szobor bizottság** elnökei: báró *Podmaniczky* Frigyes és *Brázay* Kálmán tegnap hivták meg a szoborleleplezésre a kormány tagjait és az országgyülés elnökeit, a kik megigérték, hogy az ünnepen meg fognak jelenni. *Vaszary* Kolozs, a szoborbizottság védnöke, sajnálattal jelentette ki, hogy orvosa — gyöngélkedő állapotára való tekintettel — az ünnepen való részvételét nem engedte meg. Iparos- és kereskedőkörökben mozgalom indult meg arra nézve, hogy vasárnap délelőtt 10—11-ig a főváros üzleteit zárva tartják, hogy a főnökök és az alkalmazottak tömegesen vehessenek részt a leleplezési ünnepen.

— **Ezredévi fák és a hadsereg.** Az ezredévi faültető-bizottság elnöke legközelebb kihallgatásra megy a *királyhoz* és azt a kérelmet fogja elébe terjeszteni, hogy engedje meg, hogy egy pár évig a katonák ültessenek ezredévi fákat, a melyeket *Erzsébet* királynéról neveznének el. A bizottság a közös hadügyminiszterhez is benyujtja ez ügyben emlékiratát.

— **A német császár utazása.** *Vilmos* császár — mint táviratilag jelentik a «Times»-nek — Máltában nem szállt partra, hanem a hajón fogadta az angol hajók tengernagyainak és kapitányainak látogatását. *Hopkins* tengernagy, Málta kormányzója és a *német konzul* hivatalosak voltak a tegnapi császári ebédre. — Kairóból meg azt táviratozzák, hogy a császár, mikor Rhodoszt érintette, táviratot küldött a *khedivének* és sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy nem látogathat el Egyiptomba s szives köszönetet mond a fogadására tett előkészületekért. — A spanyol kormány — mint Madridból jelentik — azt az értesitést kapta, hogy a német császári pár pénteken Mahonba, szombaton Cartagenába és vasárnap Cadixba érkezik, de a legszorosabb inkognitót fogja megőrizni. Semmiféle hivatalos tisztelgés nem lesz és semmiféle hivatalos személyiség nem megy a a császári hajóra. A madridi német nagykövet Cadixban fogja várni a császárt.

— **Falb időjóslata a jövő évre.** A népszerü időjós, dr. *Falb* Rudolf — mint Bécsből jelentik — az 1899-ki évre összesen huszonhárom kritikus napot helyez kilátásba, melyeknek sorrendje, erősségök szerint osztályozva, a következő: *Elsőosztályu* kritikus napok: Augusztus 21, szeptember 19, február 10, márczius 11, január 12, október 18, julius 22, április 10. *Másodosztályuak:* Junius 23, márczius 27, április 25, május 25, november 17, február 25, november 3, deczember 3, szeptember 5, május 9. *Harmadosztályuak:* Deczember 17, január 26, augusztus 6, junius 8 és julius 7. E szerint a jövő év legerősebb kritikus napja augusztus 21-ike, a leggyöngébb pedig julius 7-ike lesz. Az általános időjóslat, a jövő év első felére Falb szerint a következő: *Január* első harmada: általános erős havazás, nem nagyon alacsony hőmérséklet. A második harmad: Csapadék nélkül, aránylag magasabb hőmérséklet. Utolsó harmad: Kisebb havazások s nagy hidegek. *Február* hóban semmi különös nem fordul elő. *Márczius* vége felé viharok és árvizveszély. *Április* első harmada: Száraz havazások. Utolsó harmada: Jelentékeny csapadék és gyakori viharok. *Május* utolsó napjaira *általános havazásra van kilátásunk!* Nem jobb a *juniusra* szóló jóslat sem, a mikor ugyanis erős csapadékot, viharokat, felhőszakadást, árvizet sőt még egy kis havat is helyez kilátásba a német professzor.

— **A borhamisitások.** A borhamisitások ügye mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet, s ma már valószinü, hogy a hamisitók végre elnyerik méltó büntetésüket. A képviselőház mai ülésén interpelláczió volt ebben az ügyben s azután a felelet után, melyet *Darányi* miniszter az interpellációra adott, azt lehet következtetni, hogy a kormány erélyesen akarja megtorolni azoket a bünöket, a melyeket lelketlen bornagykereskedők a magyar bor hirnevének rovására elkövettek. Több napilap az *Engel* czég ellen borhamisitás vádja miatt folyamatba tett vizsgálattal foglalkozva, ma azt irta, hogy a főkapitány a IV. kerületi kapitányság beszüntető határozatát helybenhagyta. Ma a rendőri sajtóiroda kommünikét adott ki, mely azt mondja, hogy «ez nem felel meg a valóságnak, mert a főkapitányság az első foku határozatot felülvizsgálat nélkül terjesztette föl a belügyminiszterhez és a fölterjesztésben a beszüntetés ellen nyilatkozott.»

A mai nap folyamán állitólag ujabb részletek sültek ki a borhamisitókról. Mint ugyanis Kolozsvárról a «Kel. Ért.»-nek jelentik, az ottani rendőrség a *vendéglősöknél* és *korcsmárosoknál waggon- és pincze-számra kobozza el a hamisitott borokat.* Több esetben az eljárást a rendőrség maguknak a vendéglősöknek a kérésére inditotta meg, a kik a pécsi borhamisitásról elterjedt hirek alapján gyanut tápláltak saját, de különben jóhiszemüleg vásárolt, pécsi eredetü boraik iránt. Egyik vendéglős 12, 14 és 16 krért pinczébe szállitott s ott átvett borait kérte megvizsgáltatni. *Hétfőn nyolcz hordó pécsi bort foglalt le a rendőrség.* Kedden egyik előkelő vendéglős *tizennyolczezer liter* — szintén pécsi borára került a sor. S igy tovább *a rendőrség alig győzi a «finom 10—12 kros ó-borok» lefoglalását.* Elvárják, hogy ez ügyben a rendőrség a legnagyobb szigorral tartja meg a vizsgálatot, sőt a mennyiben nagy a gyanu, hogy hasonló eredetü hamisitványokkal egész Erdély el van árasztva, a vizsgálatot a vidéki hatóságok is a legszélesebb mederben megkezdik.

— **Kitüntetett pénzügyi tanácsos.** A király *Kollmann* Károly, kir. tanácsosi czimmel felruházott pénzügyi tanácsost, a VI. fizetési osztályba való sorolással é az ezen fizetési osztály 2-ik fokozatában rendszeresitett illetményekkel, adófelügyelői helyettessé nevezte ki.

— **Öngyilkos herczeg.** Párisban jelenleg egy szenzácziós öngyilkossági kisérlet foglalkoztatja a társaságot. A fiatal *Serge de Morny* herczeg, szerelmi bánatában kiugrott az ablakból s életveszélyes sérüléseket szenvedett. A herczeg édesatyja *III. Napoleonnak* féltestvére volt és az államcsinyben nagy szerepet játszott. Az ifju herczegnek különben kalandos élete volt. Tiz évvel ezelőtt, husz éves korában szerelmi viszonyt folytatott egy szépségéről hires orosz szinésznővel. Később azonban ráunt kedvesére s szakitani akart vele, csakhogy a leány ebbe nem egyezett bele s fölkereste a herczeget a lakásán és szemeláttára agyonlőtte magát.

— **Pisztolypárbaj.** *Purgly* Sándor orsz. képviselő és *Fischer* Viktor nagybirtokos közt — mint Veszprémből táviratozzák — ma reggel a katonai lövöldében pisztolypárbaj volt, melyre a tegnapi közgyülésen történt összeszólalkozás adott okot. Egyszeri golyóváltás után egyik fél sem sérült meg és kibékülés nélkül távoztak el a küzdtérről.

— **Menekülés a halálba.** Tizenkét éve történt, hogy az esztergommegyei Szölgyénből eltünt a kis *Szőke* Józsi. A falubeliek már szinte meg is feledkeztek róla és csak a muzslai szolgabirói hivatalban tartották nyilván, mint katonakötelest, mert elhalálozását nem konstatálták hivatalosan. A sorozás ideje közeledvén, ujabb nyomozást inditottak s akkor megszólalt a komáromi börtönben Szőke Péter, az eltünt fiu apja, a ki másik fiával együtt hat évre van elitélve valami bünért. Bevallotta, hogy Józsi fiát testvérbátyja: a Péter gyilkolta meg, ugyanaz, a ki vele ül a börtönben. A gyilkos fiut kikisérték a törvényszék fogházából és erős csendőri fedezet alatt Muzslára szállitották. Mikor megérkeztek Muzslára, Szőke Péter bár meg volt vasalva, hátulról megtámadta a csendőrt és ennek fegyverével le akarta azt szurni. A másik két csendőr nagy nehezen lefegyverezte a nagy gonosztevőt, a ki most már remegni kezdett a büntetéstől. Arra kérte a csendőröket, hogy vezessék a közeli kuthoz, mert inni akar. Szőke Péter föle hajolt a kutnak és belé vetette magát. A fiatal gyilkos, a kit egy rablógyilkossággal is gyanusitottak, a mélységben szörnyet halt.

— **Magyar diákok és román diákok harcza.** Furcsa napokat élnek Turinban a nemzetközi diák-kongresszuson a román diákok. A magyar diákok győzelme a kongresszuson nagyon elkeseritette őket, annyira, hogy ott akarták hagyni a kongresszust. *Tissier* párisi diákelnök, hogy a kedélyeket kiengesztelje, erre ujabb inditványt terjesztett elő, azt inditványozva, hogy a kongresszus fejezze ki rokonszenvét a románok iránt és mondja ki, hogy aspirácziókat érinteni nem akarta. A románok erre ismét kihivóan viselkedtek. Ennek következtében a délutáni ülésen Tissier olykép módositotta félreértett inditványát, hogy a kongresszus minden nemzet jogos kulturális törekvését tiszteli és délelőtti inditványát csakis ily értelemben tette. A kongresszus lelkesen megtapsolta e kijelentést, a mi megint nagyon lelohasztotta a románok harczi kedvét.

— **Egy százados tragédiája.** Miskolczi levelezőnk egy rokonszenves, derék katonatiszt tragikus sorsáról ád értesitést. *Zulinszky* Viktort, a 85-ik gyalogezred századosát, gyógyithatatlan elmebaja miatt, Mármaros-Szigetről Budapestre akarták szállitani, de a miskolczi állomásnál féktelen düh fogta és be kellett a helyőrség kórházába szállitani, a hol nemsokára megváltotta a halál borzasztó szenvedésétől. Nagy katonai pompával temették el a szerencsétlent, a kit *Englisch-Poppovich* dandárparancsnok, tábornok vezetése mellett, az egész tisztikar kikisért a temetőbe.

— **Az emigráns tragédiája.** Közöltük, hogy Belgrádban a 48-as küzdelmek egy derék bajnoka, *Asztalos* János, állitólag orvos, anyagi zavarok miatt előbb a feleségét, azután magát ölte meg. A tragikus esetre vonatkozólag *Hentaller* Lajos orsz. képviselő a következőket közli velünk:

«Öngyilkos emigráns» és ehhez hasonló czimek alatt közlik a lapok, hogy *Asztalos* János, a ki 1849-ben Kossuth és társaival külföldre menekült, anyagi zavarok miatt Belgrádban öngyilkos lett. Asztalos János nem 1849 ben emigrált külföldre s nem volt orvos. Ezt igazolhatom ugy a Kerthey Károly: «Namensliste der ungarischen Emigration» czimü munkájával, mint az általam Ihász Dániel ezredes jegyzetei nyomán közölt emigracziónális névsorral. Az emigráczióban csak egy *Asztalos* volt, Asztalos Sándor ezredes, a kit Genfben egy lengyel őrnagy párbajban lőtt agyon. Segédei *Klapka* és *Kusztow* ezredes voltak. Ez a most elhunyt Asztalos János, állitólagos orvos a 60-as évek végén ment külföldre. *Madarász* József és *Vilmossal* a vidékeken demokrata köröket alakitottak, azokat a kormány betiltotta. Asztalos és Madarász Vilmos Félegyházán fellázitották a népet, mely megostromolta a városházát. Erre mindkettőt elcsukták Váczra, a honnan azonban mindkettő hamarosan megszökött. Ekkor menekült Asztalos külföldre.»

Ezt a rektifikácziót egyébiránt Pécsről érkezett távirati hireink is megerősitik. Pécsett ugyanis nagy feltünést keltett a tragédia hire, mert a szerencsétlen házaspárnak ott sok rokona volt. Asztalos keresztneve nem János, hanem *Jenő* volt s tényleg nem is volt orvos, hanem ügyvéd. Felesége szül. *Náray* Karolin, Náray Tamás pécsi püspöki tiszttartó leánya volt. Résztvett a szabadságharczban és sehogysem tudván megbarátkozni a kiegyezéssel, utóbb emigrált. Pöre volt Asztalos pécsi ügyvéddel s a pört elvesztvén, nélkülözések fenyegették az elaggott házaspárt. Asztalos Jenő feleségének agyát lőtte keresztül és ugyanily módon oltotta ki saját életét. Az asztalon a házaspár által aláirt levelet találtak, a melyben jelentik, hogy önként váltak meg az élettől, mert nem tudták tulélni a szégyent, hogy egy unokaöcscsükkel Asztalos János volt pécsi ügyvéddel szemben elvesztett pör következtében saját házokból távolittassanak el.

— **Elsülyedt gőzös.** A *Luigia Perude* nevü osztrák gőzös, mely Syrából Barcelonába indult — mint Triesztből táviratozzák — elsülyedt. A gőzösnek már husz nap előtt kellett volna Barcelonába érkezni és minthogy ez idő alatt semmi hirt se adott magáról csaknem biztosra vehető, hogy mindenestül elsülyedt.

— **Luccheni börtöne.** A *Figaro* egyik munkatársának alkalma volt megtekinteni azt a fogházat, mely *Luccheni*-t örökre elzárja a világtól. A fogház 1840—1842-ben épült, és 1867 óta használják jelenlegi czéljaira. Mindenesetre nem modern épület már és nem felel meg azoknak a követelményeknek, melyeket ma az ilyen fogházaktól megkövetelnek; de azért korántsem az a középkori kinzókamra, a milyennek lefestik. Jelenleg ötvenkét fogoly van benne, a kik közül csak egyetlenegy az életfogytig való fogságra itélt. A fogházban százhét czella van. Mindegyik czella két méter magas, három méter hosszu és két méter széles. A butorzat egy tábori ágy, egy háromosztatu polcz, egy kis asztal, mely a falhoz van lánczolva, azután fogas a ruhák számára és gyékény az ágy előtt. A fogolynak szabadságában áll, hogy szobája falára képeket vagy rajzokat ragaszszon fel. A világosság egy ablakon át jut a szobába. Az ablak nem valami tulságos nagy, de nem is kicsi. A foglyok az egész napot, két félóra kivételével, dologgal töltik. Négy mühely van a fogházban, ugymint czipész-, asztalos-, fonómühely, továbbá apró ipari tárgyak mühelye. Ezenkivül van még egy tanterem is, a hol azok a foglyok, a kik nem tudnak irni-olvasni, hetenkint háromszor oktatásban részesülnek. Hogy Lucchreninek mi sora lesz itt, arról már irtunk. Itt még csak az élelmezéséről néhány szót. És ez az élelmezés elég jó. Reggelire a foglyok tejes kávét kapnak. Naponta 550 gramm kenyér, hét deciliter bor, leves és főzelék jár ki nekik; hetenkint kétszer hust is kapnak, vasárnap pedig meg éppen kávé helyett csokoládét.

Rövid hirek. *A várad-velenczei* vasuti állomáson egy oláh napszámos olyan szerencsétlenül bukott ki a robogó vonatról, hogy azonnal meghalt. — ***Szemlakon*** Halmazsán Szidi hajadon ujszülött törvénytelen gyermekét megölte. — ***Miskolczon*** néhány részeg katona Afra Dániel közrendőrt verekedés közben ugy összeszurkálta, hogy most haldoklik. — ***Békésen*** László István szerelmi bánatában az anyja sirján sziven lőtte magát. — ***Csurogon*** néhány nap óta veszett kutyák garázdálkodnak. Tegnap este — mint nekünk irják — egy veszett eb több gyermeket megmart, a kiket felszállitottak a Pasteur-intézetbe.

—

= **A rendőri sajtóiroda hirei.** *A nyomor halottja.* A külső-soroksári ut egyik házában revolverrel vetett véget küzdelmes életének egy szegény, öreg özvegyasszony. Özv. *Loisch* Lajosné a neve a szerencsétlennek, a ki valaha jobb napokat látott, most pedig napok óta kenyérre se került neki egy garasa. A golyó pár percz alatt megölte. Holttestét az orvostani intézetbe vitték. — *A Duna halottja.* A csavargőzös eskütéri kikötője mellett az este egy feloszlásnak indult férfi holttestét fogták ki a Dunából. Hogy kicsoda s hogy került a hullámsirba, nem tudják.

A lengyel Somoskeöy.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Kalandos életü, sokat hányt-vetett ember került az éjjel a budapesti rendőrség kezei közé. Nevét rég ismeri a kontinens minden rendőrsége, mert baja majdnem mindenikkel volt, csakhogy zseniális ravaszságával mindenkor kivágta magát a legnagyobb bajból is. Tudták róla világszerte, hogy szélhámos, s szemmel is tartották a hatóságok, de gróf *Koritovszky* Konstantin tuljárt mindenkor a policzia eszén, s büntetlenül végezte a legvakmerőbb kalandszerü büntényeket is. Gyanusitották sok dolgokkal két évtized óta, — de a lengyel grófi családból származó kalandorra nem tudtak rábizonyitani soha semmit sem.

Nekünk régi ismerősünk a gróf ur. A nyolczvanas évek végén több esztendőn át Budapesten tartózkodott. Hirét, nevét ismerte itt is mindenki s tudták róla azt is, hogy kalandor. Nagy uri lakást tartott a belvárosban, fényes estélyeket rendezett, melyben résztvett nemcsak a fővárosnak, de a kontinensnek minden nagyobbstilü szélhámosa. Honnan, miből szerezte pazarlásához a pénzt, nem tudta senki se. Regényes hirek jártak szájról szájra róla. Beszélték, hogy expedicziót tervez, felakarja keresni az éjszaki sarkot s csak arra vár, hogy utitársakat szerezzen. El is utazott volna a nemes gróf, de nem akadt oly jámbor széles e hazán se belül, se kivül, a ki fedezte volna a legujabb argonauták e kalandos utazásának költségeit. Igy az expediczió tervét egyelőre anyagi okok miatt nem valósithatta meg. Hanem azért tovább folytatta szélhámoskodását. Földbirtokokat adott el százezrekért külföldi mágnásoknak, a melyek sohase képezték tulajdonát. Eladta volna tán a felvidék összes vármegyéit is a külföldi főuraknak, ha ezeket véletlenül nem figyelmeztetik az *Andrássy* grófok arra, hogy gróf *Koritovszky* egy agyafurt szélhámos, kitől mindenkinek óvakodni kell. A magyar fővárosban is többen tettek bünfenyitő feljelentést ellene, de a lengyel Somoskeöy nagy ügyességgel gázolt keresztül a büntető törvény paragrafusain s még csak a kis ujja se görbült meg.

Töméntelen adósság hátrahagyásával hirtelen eltünt Budapestről. Hova ment, merre lett, sokáig nem tudta senki. Néhány nap előtt hozott hirt róla *Sztaniszlauból* a táviró, jelentve, hogy gróf *Koritovszkyt* sikkasztás és okirathamisitás miatt letartóztatták. Egész gulyát vásárolt meg a kalandor a határon, melyért váltókkal fizetett, s a melyek természetesen hamisak voltak. A fogházban se hagyta el leleményessége s nagy kaliberü szélhámoshoz méltóan ki is jutott a felügyelők szuronyai közül. Szerelmet vallott a fogházfelügyelő tizenhét éves szép leányának, *Donarecz* Matildnak, s e réven rá vette a szerelmes leányt, hogy szabaditsa ki fogságából. Két barátja: báró *Branyiczky* és gróf *Potoczky* segédkeztek neki terve kivitelében. Ruhát, álszakállt, pénzt juttattak be a fogházba hozzá, s a magáról megfeledkezett leány maga vezette ki *Koritovszkyt* a börtönből. A megváltoztatott külsejü rabot nem ismerték föl az őrök, csak egy gyanuskodott rá, s megszólitotta az ajtónál. De erre keményen rászólt a leány:

— Mit tartóztat fel bennünket? Nem ismeri a nagybátyámat, őt tán csak szabad kikisérnem!

Az őr meghunyászkodva félre állt, s gróf *Koritovszky* ismét szabaddá lett. Szökését azonban hamarosan észrevették, s arról értesitették a rendőrséget s a csendőrségeket. A megszökött kalandor kedvesével Magyarország felé vette utját, de már Hadikfalván felismerték őket. A leányt letartóztatták, de a lengyel Somoskeöynek sikerült innen is elmenekülnie.

Napokon keresztül Romániában csavargott s hétfőn este a legnagyobb inkognitóban ide érkekezett *Lezsecsinszky* Boriszláv barátjával s a *Predeal* fogadóban szállott meg.

A fogadóban *Szoiderszky* Arnold néven jelentette be magát.

— Mi a foglalkozása? kérdezte a portás.

— Magánzó, vagy ha ugytetszik fegyintézeti tisztviselő, válaszolt *Koritovszky.*

A felelet meglepte a portást, ki valamikor csendőr volt s mikor gyanus viselkedését látta a vendégnek, rögtön tisztába volt azzal, hogy *Szoiderszky* Arnoldnak valami titkolni valója van. Gyanuját közölte egy detektivvel is, a kivel együtt átvizsgálták a két vendég távollétében a pakktáskákat, melyekben álszakáll, haj festőszereket s különböző ruhanemüeket találtak. E felfedezés csak erősitette a gyanut s mikor egy vasuti ellenőr az étteremben felismerte *Koritovszkyt* s figyelmeztette rá a portást, a detektiv igazolásra szólitotta fel ép akkor, mikor a vasuthoz indult, hogy elutazzon.

— Nincs nálam irás, mondotta önérzetesen, de hat év óta budapesti lakos vagyok, hogy mer engem háborgatni! . . .

De a detektiv nem engedett s a főkapitányságra vitte a kalandort, hol egyelőre fogva tartották. A főkapitányság mindjárt táviratilag intézett kérdést a staniszlaui hatósághoz, hogy letartóztassa-e, mert mind ez ideig semmi körözvényt nem kapott, sem hivatalos megkeresést. A staniszlaui törvényszék vizsgálóbirójának távirata még ma este ideérkezett s arra kéri benne a főkapitányságot, hogy gróf *Koritovszkyt* a további intézkedésekig *tartóztassa le.* Ez meg is történt, minek következtében a szélhámos egyelőre a rendőrség foglya marad. Barátját s utitársát szintén kihallgatták, de őt nem tartózhatták le.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Patti Adelina ismét férjhez megy.** Alig egy esztendeje annak, hogy *Nicolini,* Patti Adelina második férje meghalt s a müvésznő már ismét férjhez megy. Jegyese a svéd származásu báró *Céderström.* Az esküvőt februárban tartják meg, mert a gyászév még nem telt el. Patti Adelina első férje tudvalevőleg III. Napoleon lovászmestere de *Caux* márki volt.

— **Gyermekszinház.** A gyermekszinházban holnap lesz a második előadás. A nagy sikert aratott «Kolombus Kristóf» vagy «Az aranyország tündére» czimü fényes kiállitásu varázsrege kerül szinre mérsékelt helyárakkal. Jegyek már délelőtt kaphatók. Az előadás délután félöt órakor kezdődik.

— **Hunyadi László jubileuma.** A jövő héten a *magyar királyi operaházban Erkel* Ferencz «Hunyadi László» czimü operája 300-ik előadásának jubileumát fogják megünnepelni. Érdekesnek tartjuk ez alkalomból a következő adatok közlését. «Hunyadi László», *Egressy* Béni szövegére irt dalmü 1844 január 27-én került először előadásra. Ezen a nevezetes premiéren egy idegen, *Pecz* nevü tenorista vendégszerepelt. A szereposztás egyebekben a következő volt:

László király ... ... *Havi.*
Cillei Ulrik ... ... *Füredi.*
Hunyadi László ... ... *Pecz.*
Hunyadi Mátyás ... ... *Eder* Lujza.
Gara nádor ... ... *Udvarhelyi.*
Gara Mária ... ... *Molnár* Leopoldina.
Erzsébet ... — ... ... *Schodelné.*

E szereposztással *tizszer* adták a dalmüvet, mig 1844 márczius 20-án *Kőszegi* vette át Cillei Ulrik szerepét. Ezen időtől kezdve a szereposztás folytonosan változott.

1844 október 25-én mint vendég *Paksyné* énekelte Máriát és *De Can* Mária Mátyás szerepét.

1845 február 18-án *Udvarhelyi* vette át Gara szerepét.

1845 október 29-én *ujonan készült nyitánynyal* került Hunyadi László előadásra.

1846 junius 9-én a következő lényeges szerepváltozással került a dalmü előadásra:

V. László király ... ... *Reszler.*
Hunyadi László ... ... *Wolf.*
Mátyás ... ... *Csillag* Róza.

1849 május 26-án Erzsébet szerepét *Lászlóné* vette át.

1850-ben *La Grange* énekelte Erzsébet szerepét, s az ő számára irta Erkel betétül a második felvonás hirneves áriáját, a melyet azóta *La Grange-áriának* neveznek. Ugyanekkor Máriát *Szymanszka* és Mátyást *Szabó* Emma énekelte.

1851 márczius 29-én:
Mária ... ... *Erdélyi* Mari (első szinpadi
Erzsébet ... ... *Kaiserné.* [kisérlete).
Mátyás ... ... *Lovassy* B.

1852 május 25-én:
Mária ... ... *Liebhardt* Lujza.
Mátyás ... ... *Korcsek* P.

1852 október 20-án:
Mária ... ... *Hollóssy* Kornélia.
Hunyadi László ... ... *Rémi.*
Gara ... ... *Udvarhelyi.*

1852 deczember 4-én:
Hunyadi László ... ... *Mazzi.*
Erzsébet ... ... *Havel-Barthner.*
Mária ... ... *Leiter* Paulina (első sz. kis.)

1853 augusztus 6-án:
Mária ... ... *Lesniewsky.*
Mátyás ... ... *Tély* Róza.
Cillei Ulrik ... ... *Vangel.*

1853 augusztus 13-án:
V. László király ... ... *Bognár* J.

1853 augusztus 27-én:
V. László király ... ... *Jekelfalussy.*

1859 márczius 4-én:
V. László király ... ... *Bratka.*
Hunyadi László ... ... *Ellinger.*
Erzsébet ... ... *Ellingerné.*

1860 október 7-én:
V. László király ... ... *Luka* Károly (bucsufellépés)

1862 junius 15-én:
Erzsébet ... ... *Artôt* Desirée.

1862 junius 21-én:
Mátyás ... ... *Szabó* Róza (első sz. kisérl.).

1863 julius 25-én;
Hunyadi László ... ... *Stéger.*

1863 deczember 9-én:
Hunyadi László ... ... *Pauli* Richard.

1868 márczius 6-án:
Hunyadi László ... .. *Hajós* Zsigmond.

1869 január 30-án ünnepelték «Hunyadi László» 25 éves jubileumát.

1869 október 9-én:
Erzsébet ... ... *De Can* Dorie.
Mária ... ... *Pauliné.*

1870 márczius 12-én:
Erzsébet ... ... *Kocsisné.*

1874 február 24-én (200-ik előadás):
Erzsébet ... ... *Hauck* Mimi.
Cillei ... ... *Odry.*

1882 február 4-én:
Erzsébet ... ... *Wilt* Mária.
Mátyás ... ... *Kordin* Mariska.
Gara ... ... *Maleczky.*

1885 május 6-án:
Erzsébet ... ... *Bianchi* Bianka.
Hunyadi László ... ... *Perotti.*
Gara nádor ... ... *Ney* Dávid.

1892 október 16-án:
Hunyadi László ... ... *Perotti*

1893 szeptember 24-én:
Hunyadi László ... ... *Broulik* Ferencz.

1897 szept. 28-án (diszelőadás a román király tiszteletére):
Erzsébet ... ... *Pewny* Irén.

1895 márczius 15-én:
Hunyadi László ... ... *Arányi* Dezső.

1898 szeptember 29-én (299-ik előadás):
Hunyadi László ... ... *Perotti* Gyula.
Gara nádor ... ... *Ney* Dávid.
Mária ... ... *Sz. Bárdossy* Ilona.
Mátyás ... ... *Payer* Margit.
V. László király ... ... *Kiss.*
Cillei Ulrik ... ... *Szendrői* Lajos.

— **Uj zenemü.** *Beniczkyné-Gyra Irén* egy ujabb szerzeménye *Nocturno* (op. 12) jelent meg a lipcsei Jungmann-Lerch zenemükiadó czég kiadásában. A tehetséges zeneköltőnő ezen szerzeménye is magán hordja szerzője individualitását, magasan szárnyaló költői ihletséggel.

SPORT.

— **Főherczegi vadászatok Kisjenőn.** *Fülöp* orleánsi herczeg nejével, *József* főherczeg leányával, *Mária Dorottya* főherczegnővel, miként emlitettük, vasárnap érkezett meg Kisjenőre. A herczegi párt *Libits* Adolf kir. tanácsos jószágigazgató és *Unterauer* udvari tanácsos kisérte. A váróteremben *Fülöp* herczeg a fogadására megjelent tisztelgőkkel kezet fogott s *magyarul üdvözölte őket,* a mi önként érthetőleg nagy örömet keltett s a magyar urak hatalmasan megéljenezték a herczeget, a ki ugyan még nem beszél folyékonyan, de már meglehetősen jól tudja magát magyarul kifejezni. A főherczegi pár a megállapitott terv szerint körü belül 10—12 napot fog Kisjenőn tölteni vadászatokkal, a melyeknek programmját Libits készitette el. Hétfőn a *szecsedi* pusztán folyt a vadászat nyulra és fáczánra, a kisjenői urakból alakult társasággal. Ez az első nap váratlanul fényes eredménynyel végződött. 396 nyulat és 35 fáczánt ejtettek el. Tegnap, kedden, a *szintyei* és *ágyai* határba rándultak át, hol a vaddisznók kerültek hajtás alá. *Fülöp* herczeg a leggyakoroltabb vadászok egyike, ugy, hogy a puskája végére kerülő vad sohasem szabadulhat meg ép bőrrel. Különben rendkivül jókedvü, vidám s nem tud kifogyni a dicséretből, hogy milyen páratlanul gazdag az idén főherczegi apósának kisjenői uradalma. A következő vadászatok sorrendje ez: ma, szerdán a *bánkuti* területet hajtották keresztül s holnap, csütörtökön is itt fognak vadászni nyulra és fáczánra; pénteken *Somoskeszibe* mennek át, szombaton *Ágyán* és *Gyarmatán* lesznek. Vasárnap az ágyai kápolnában istentiszteletet hallgat a fenséges pár; hétfőn ismét *Gyarmatát* veri fel a hajtók zaja. A vadászatokon az orleánsi herczeg meghivására a kisjenőiek közül résztvesznek: *Libits* Adolf jószágkormányzó, *Kokas* József uradalmi igazgató, *Csukay* Gyula főszolgabiró, *Tabajdy* Sándor táblai biró, *Kiriszleszku* Gyula kir. közjegyző, *Váry* Lajos főmérnök és *Bayer* György gyógyszerész.

— **Football-match.** Vasárnap e hó 20-án lesz az idén az utolsó mérkőzés a budapesti Torna-Club és a müegyetemi Football-Club csapatai között. Ezuttal a hazai két legjobb csapat áll egymással szemben, ugy hogy ez a küzdelem fogja tulajdonképen megállapitani: vajjon az idén melyik volt a legjobb és legügyesebb csapat Magyarországon. A müegyetemi Football-Club I. csapata ez évben 5-ször mérközött s négy izben aratott győzelmet, csupán a B. T. C. I. csapatával szemben nem tudott érvényesülni. Az utolsó alkalomra azonban több izben végzett szorgalmas gyakorlatot, ugy hogy most már előrelathatóan méltóképen veheti fel majd a küzdelmet s meglehetősen kétessé teszi a B. T. C. eddig elismert legjobb csapatának győzelmét.

— **Sakkverseny.** Az egyetemi kör a tavalyi eredményeken felbuzdulva, elhatározta, hogy az idén is rendez sakkversenyeket, a melyeknek sikere érdekében az előkészitő bizottság máris nagyban buzgólkodik. Ennek a bizottságnak élén *Fest* Aladár, az ismert nevü sakkozó áll.

— **Hat napos kerékpárversenyt** terveztek Newyorkban, mely a tavalyitól annyiban különbözött volna, hogy a résztvevőnek hatszor 24 órán keresztül gépjéről — a legsürgősebb szükség esetét kivéve — még csak leszállni se lett volna szabad. Ez a sporttal való botrányos visszaélés már a mult évben is heves ellenzésre talált, az idén pedig, mikor a föltételeket kiirták, az összes komoly amerikai lapok kikeltek s erősen tiltakoztak az emberkinzás ellen, mely a szószoros értelmében a legvadabb fattyuhajtását képezi az őrült rekordhajszának. Az erélyes felszólalásoknak végre meg lett a kivánt eredménye, mert az amerikai hatóságok az ostoba verseny megtartását betiltották.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A farkasréti temetőbe vezetendő villamos.** Az I. kerületi polgárság képviseletében *Csillag* Benő bizottsági tag, dr. *Brózik* Károly tanár és *Balogh* Gusztáv telektulajdonos vezetése mellett negyventagu küldöttség kereste föl ma délelött 10 órakor *Halmos* János polgármestert, hogy átnyujtsa neki a farkasréti temetőbe vezetendő villamos vasut kiépitése és a kerület kül- és beltelki utainak, főleg a mozdony-utnak szabályozása érdekében szerkesztett memorandumot. A polgármester szivesen fogadta a küldöttséget s azt igérte, hogy a fennálló sérelmek, a mennyire tőle függ, rövidesen orvosoltatni fognak. A küldöttség a polgármestertől *Vosits* és *Kun* tanácsosokhoz ment. 11 órakor pedig Budára, *Rupp* Imre min. tanácsoshoz, a közmunkatanács előadójához, a kinek átnyujtották a polgármesterhez benyujtott memorandum másik példányát. *Rupp* tanácsos is meleg szavakban igérte meg támogatását.

—

Diszpolgárválasztás a városházán.

A főváros közgyülése.

A törvényhatósági bizottság ma délután öt és fél óráig tartó ingerült és heves vitatkozás után megválasztotta báró *Bánffy* Dezső miniszterelnököt a székes főváros diszpolgárává. Valami nagy öröme nem igen lesz az uj diszpolgárnak az öt ért kitüntetésben, mert azt alaposan megnyirbálta az ellenzék kiméletlen, erős kritikájával.

A többség eddig példátlan erőszakosságot tanusitott és szomoruan láttuk, hogy a kerületi vezérek parancsszavára száz meg száz torok van készen elnémitani az ellenvéleményt. Mind a mellett a kisebbség hiába hivatkozott törvényre, ügyrendre, nem használt semmit. Ma az történt, a mit a többség akart. Átnyujthatják tüntető ünnepeltetés közepette Bánffynak a diszpolgári oklevelet, de mellékelni kell azokat a különvéleményeket is, a melyek a mai nap folyamán elhangzottak.

Ez elfogja keseriteni kissé a kitüntetés édességét.

A mult hétről elhalasztott diszpolgári inditvány mára is egybegyüjtötte a törvényhatósági bizottság minden mobilizálható tagját. A kerületi vezérek a tegnap este tartott értekezletekben kiadták a jelszót, hogy mindenkinek el kell jönni szavazni a mai közgyülésre.

El is jöttek. Nem hiányzott 20—30 embernél több, a mai közgyülésről. Soha nem látott alakjai a törvényhatósági bizottságnak, a kik a székes főváros legvitálisabb kérdéseinek tárgyalása alkalmával sem láthatók, ma seregestől jelentek meg és várták türelmetlenül mikor adhatják szavazataikat arra, hogy báró Bánffy Dezső diszpolgára legyen a fővárosnak.

Négy óra elmult már és a közgyülés még mindig nem volt megnyitva. A főpolgármester sem volt látható. Se a társalgóban, se a közgyülési teremben. Azt lehetett hinni, hogy megint tanácskoznak egy ujabb kompromisszum létesitésén, azonban ez a hiedelem nem bizonyult valónak. Az ellenzéki csoport a társalgó egyik részében félrehuzódva beszélte meg a követendő haditervet.

A karzatok ma is zsufolva voltak. Nem volt odafent egyetlen hely, a melyet be ne töltött volna, a mai nap eseményei iránt érdeklődő publikum. És bár a körülmények azt engedték sejtetni, hogy a karzatokat ki fogják üriteni, mégis egész sora a szép hölgyeknek telepedett le a karzatokon és a lent is kiállhatatlan hőség daczára hüségesen kitartott mindvégig.

Márkus József főpolgármester bevonulásával elcsendesült a méhkasként zugó terem és némán várták mindkét párt hivei a történendőket.

A közgyülés megnyitása után a főpolgármester felhivta a főjegyzőt a napirend első tárgyát képező inditvány felolvasására.

De mielőtt a főjegyző ezt megtehette volna, felugrott helyéről

Dr. *Szalay* Mihály és az ügyrendhez kért szót. Az ügyrend 12. §-ának 3. pontja értelmében szólalt fel és kijelentette, hogy a közgyülési meghivó és a tárgysorozat ellentétben van az ügyrenddel. Mert az ügyrend nem ismer folytatólagos közgyülést, nem lehet a közgyülést napokra elhalasztani. A mai közgyülés épen ezért nem folytatólagos közgyülés és ezért lehet inditványokat és interpelláczióokat előterjeszteni. Ha nem engedik ezt meg, ugy az ügyrendbe ütköző cselekedetet követnek el és ez veszélyeztetheti a mai közgyülés határozatait, a mi pedig legfeljebb a többség részére lehetne kellemetlen.

Polónyi Géza: Szintén azt tartja, hogy a mai közgyülés nem folytatólagos és bejelentett interpellácziókat lehet előterjeszteni.

Márkus József főpolgármester: Mindig liberális szellemben vezette a tanácskozásokat és a szabályok határain belül már sok engedményeket tett. Nézete szerint a mai közgyülés folytatólagos, mert a mult közgyülésen ő ilyennek jelentette ki. Akkor ütnének az ügyrenden rést, ha az interpelláczióknak tárgyalására engedélyt adna.

Kasics Péter: Az ügyrendet végig lapozta, de sehol sem találta azt a kifejezést, folytatólagos közgyülés. Ha a kezdést igy akarják magyarázni, meg lehet semmisiteni az inditványozás, az interpellálás jogát.

Kasics e szavainál kis pihenőt tart és a főpolgármester ezalatt a többség «Szavazzunk» kiáltásainak hatása alatt szavazásra tette fel a kérdést, vajjon megengedi a közgyülés az interpellácziók előterjesztését.

A közgyülés a vezérek utasitásaihoz hiven nem engedte meg az interpellácziók előterjesztését. Mire Kasics folytatni akarta a beszédét, már a főpolgármester kimondta a határozatot az ellenzék tiltakozása közepette.

De Kasics Péter sem hagyta a maga jogait, hanem helyéről kimenve, közvetlenül a főpolgármester emelvénye előtt tiltakozott a szólásszabadság megsértése ellen.

Márkus József főpolgármester: A bizottsági tag urat e kifejezésért rendreutasitom.

Kasics Péter: Tiltakozom e törvénytelenség ellen!

Márkus József: Ujból rendreutasitom.

Kasics Péter: Én meg ujból tiltakozom e törvénytelenség és erőszakosság ellen.

Márkus József: A bizottsági tag urtól megvonom a szót.

E jelenet után teljes erővel kitört a vihar. A többség a főpolgármestert és Bánffyt éljenezte, mig az ellenzéki bizottsági tagok helyeikről felugrálva tiltakoztak az ellen az eljárás ellen, a melylyel az ellenvéleményt elnémitani igyekeznek.

Dr. *Vázsonyi* Vilmos: Tiltakozik az ellen, hogy a szólásszabadságot tervszerüen elnyomják.

Márkus József: Én azt hittem, hogy Kasics Péter befejezte beszédét és ezért bocsátottam szavazásra a kérdést.

Kaas Ivor: Minden tanácskozás alapja az, hogy egymást meghallgassák, egymást kapaczitálják és egymást jogaik gyakorlásában erőszakkal megakadályozni ne akarják. Ez nem méltó a többséghez és kéri, hogy respektálják a közgyülés jogait.

A napirend előtti vita ezzel befejeződött és a főpolgármester felhivta a főjegyzőt, hogy olvassa fel a báró *Bánffy* Dezső diszpolgársága targyában beadott inditványt.

Rényi Dezső főjegyző mielőtt az inditványt magát felolvasná, előbb az inditványt aláirt bizottsági tagok neveit olvasta fel. E közben roppant heves inczidens játszódott le. A főjegyző *Breslmayer* Kálmán és Román neveit is felolvasta, mint a kik szintén aláirták volna az inditványt.

Breslmayer Román hangosan tiltakozik az ellen, hogy nevét, miután ő nem irta alá az inditványt, felolvassák.

E kijelentés után ismét kitört a vihar. Az ellenzéki csoport tagjai harsogva kiáltoztak: «Hamisitás! Csalás»! Nem érvényes az inditvány! A többség megdöbbenve hallgatta és nem tudták hogy mit cselekedjenek. Az óriási zajban a főpolgármester folyton csak a csengőt rázta, de annak a hangját is tulkiabálták a méltatlankodás hangjai.

Polónyi Géza: **Tegyék át az inditványt a királyi ügyészséghez.**

Kasics Péter: Fegyházba a hamisitókkal!

Végre lecsendesedett a zaj és a főjegyző tovább olvasta a neveket. Mikor az alábbi inditványt olvasta fel, azt a részt, hol az báró Bánffy érdemeiről szól, gunyos nevetéssel fogadta az ellenzék.

Az inditvány szószerint igy hangzik:

A haza és a nemzet körül szerzett kiváló és maradandó érdemektől Budapest székes-főváros közönsége soha sem tagadta meg azon méltányló elismerést, melyet az igaz és nagy érdemért minden polgár készséggel nyujt.

Lelkesedéssel és örömtelt szivvel róttuk le elismerésünket, ha a haza és a nemzet körül szerzett maradandó érdemek a fővárosnak tett nagy szolgálatokkal voltak kapcsolatosak.

Ily érdemek jutalmazását javasoljuk, midőn tisztelettel alólirottak inditványozzuk, méltóztassék a törvényhatósági bizottság t. közgyülésének *báró Bánffy Dezső* miniszterelnök urat a nemzetnek és a trónnak s hazának és a fővárosnak tett nagy szolgálatai jutalmául és elismeréseül Budapest székes-főváros diszpolgárává megválasztani.

Budapesten, 1898. évi november hó 5-én.

Az inditvány felolvasása után a főpolgármester *Csiky* Kálmánt hivta felszólásra, a mi ujból ellenmondásokat idézett elő az ellenzéken, a kik a szónokok részére kitett iven báró *Lipthay* Bélát irták fel első szónoknak. Az ujból hevessé válni kezdő vitának a főpolgármester azzal a kijelentéssel vetett véget, hogy Csiky Kálmán (a kit következetesen mindig Csiky Gergelynek nevezett) neki meg tegnap bejelentette, hogy beszélni óhajt.

Csiky Kálmán: A főváros már több izben jutalmazott az általa adható legnagyobb kitüntetéssel olyanokat, a kik a haza, a trón és a főváros körül szerzett érdemekkel arra rászolgáltak. Báró Bánffy Dezső négy év óta áll a kormány élén, igen nehéz bel- és külviszonyok között és ez idő alatt számos maradandó érdemet szerzett. Az ő kormányzása alatt erősbödött meg Magyarország nemzetközi helyzete.

Polónyi Géza: Zágrabban, Orsován.

Csiky Kálmán: Az ő uralma alatt látta a főváros vendégül falai között Európa egyik leghatalmasabb uralkodóját. A történelem sohase fogja megtagadni az érdemeket azon emberektől . . .

Dr. *Vázsonyi* Vilmos: Ne bántsa Kliót!

Csiky Kálmán: . . . a kik a nemzetet felvirágoztatták, Bánffy reformálta a magyar katonai nevelést.

Dr. *Szalay* Mihály: Odaállitotta nekik Hentzi szobrát.

Csiky Kálmán: A korona és a nemzet között szorosabbra füzte a viszonyt. Ha tehát ezt hálás elismeréssel veszszük tudomásul, nem tagadhatjuk meg az elismerést első tanácsosától sem. Távol áll az akcziós politikától, tehát elfogulatlanul beszélhet. A parlamentben egyre támadják Bánffyt, nincs joga ezekre a támadásokra kiterjeszkedni, de kérdi az ellenzéket, volt-e az alkotmányos aera óta miniszterelnökünk, a kit az ellenzék mindenkor a legszenvedélyesebben ne támadott volna?

Polónyi Géza: Volt. Gróf Andrássy Gyula!

Csiky Kálmán: A főváros közgyülésének nem hivatása pártpolitikát üzni. Elismerheti tehát mindenki elfogulatlanul a miniszterelnök érdemeit, a melyeket a haza és a nemzet körül szerzett. Ajánlja az inditvány elfogadását.

A többség erejének és hatalmának tudatában perczekig tartó eljenzéssel és tapssal fogadta a hivatalos szónok beszédét és zugva követelték a szavazast.

Végre mégis szóhoz tudott jutni báró *Lipthay* Béla. Az ügyrendhez szólal fel és utal annak 10-ik §-ára, illetve a §. 2-ik szakaszára. Ez a szakasz kimondja, hogy egy inditvány csak akkor tárgyalható azonnal, ha annak sürgőssége kimondatott. A főpolgármester, mint a törvények őre, remélhetőleg most ki fogja mondani, hogy az ügyrend értelmében az előterjesztett inditvány a tanácshoz tétetik át.

A hatalmas, nagy többség ismét kinos zavarban volt. Az ügyrend szavait, a melyeket báró Lipthay idézett, megczáfolni nem lehetett, az ellenzék pedig eljenzett és tapsolt.

Márkus József: Az inditvány napirendre van tüzve. A közgyülést illeti meg a határozat arra nézve, hogy azonnal akarja-e tárgyalni az inditvány vagy nem.

Báró *Lipthay* Béla: Az első kérdés az, sürgős-e az inditvány vagy nem. A főpolgármester által feltett kérdés nem helyes. Először ki kell mondani a közgyülésnek a sürgősséget. Tessék az ügyrend értelmében eljárni.

Márkus József: Felteszem a kérdést. kivánja-e a közgyülés azonnal tárgyalni az inditványt?

Báró *Lipthay* Béla: Nem helyes a kérdés én ellen-inditványt akarok tenni.

Polónyi Géza: Nem lehet az inditványt addig tárgyalni, mig nem inditványozta valaki, hogy az inditványt azonnal targyalják.

Igy tehát maga az ellenzék segitette az ügyrendet nem ismerő többséget abban, hogy czéljukat elérjék, módot nyujtván nekik arra, hogy kireparálják a mit elmulasztottak. Polonyi felszólalása után *Heltai* Ferencz a Ferenczváros padsoraiban ülő Csikyhez sietett és utasitotta, hogy tegye meg a kiegészitő inditványt.

Csiky Kálmán: Azt hitte, hogy ilyen személyes ügyben van inditvány, akkor nem kell külön kimondani a sürgősséget. De miután az ügyrend ezt igy kivánja, utólag kéri a közgyülést, mondja ki, hogy az inditványt a mai közgyülésen óhajtja tárgyalni.

Ismét felzugott a taps és éljenzés, a mely még akkor sem akart lecsillapodni, a mikor báró *Lipthay* Béla beszélni kezdett. Az óriási zajban hiába rázta a főpolgármester a csengőt, a nyugalom és csend nem akart helyreállani. Csak szavazni akartak és az ellenvéleményt még csak meg sem akarták hallgatni.

A mikor báró *Lipthay* Béla a lárma daczára beszélni kezdett, mégis lecsendesedtek. A báró azzal kezdte, hogy nem birja tulkiabalni hanggal a többséget, de bír azzal a kötelességtudással, hogy megmondja a véleményét a hatalommal szemben. Mikor sürgős egy inditvány? Akkor, ha annak elfogadását a közszükség parancsolja. Önök bizonyára nem hiszik azt, hogy Bánffy diszpolgársága közszükség.

Hangok mindenfelől: De igen!

Báró *Lipthay* Béla: Igen? Ezt akartam hallani. Azt hittem, hogy a diszpolgárság olyan jutalom, a melyhez semmi más érdeknek füződni nem szabad. Politikai érdek sugallta önöknek azt, hogy most a közgyülés elé hozzák az inditványt. Ez nem más, mint meghunyászkodás a hatalom előtt. Sajnos körülmény, hogy ha az ellen a meghunyászkodás ellen a bátor és önérzetes emberek felszólalnak, azt obstrukcziónak nevezik. Évtizedek óta vagyok tagja a törvényhatógi bizottságnak, de politikai irányzatokat dokumentálni nem láttam eddig. Jól meg kell fontolni és gondolni azt, hogy sürgős-e az inditvány. Hogy miért lesz Bánffy diszpolgár, azt nem tudja, de tudja azt, hogy egykor megválasztotta Buda városa diszpolgárának Haynaut is parancsszóra. Igy akar most tenni a főváros is. Javasolja, hogy a kérdést vegyék le a napirendről és az iditványt adják oda a tanácsnak. Perczekig tartó éljenzés fogadta a bárónak hévvel elmondott önérzetes beszédét.

Kaas Ivor: A közgyülési meghivókból és azoknak dátumaiból azt látja, hogy ez az ügy igen sürgős volt a főpolgásmesternek e hó 4-ikén. Ma egy hete már megint nem volt sürgős, mig ma ismét sürgősnek látszik. A maga részéről kéri, hogy az ügyet a tanácshoz tegyék át.

Márkus József: Felteszem a kérdést: Akarja-e a közgyülés a benyujtott inditványt tárgyalni? Igen vagy nem?

A nagy többség, a mely nem akarta, hogy a jövő héten ismét berendeljék szavazni, természetesen azt akarta, hogy azonnal tárgyalják az inditványt. A mikor pedig valaki beszélni kezdett, akkor rögtön szavazást óhajtott.

Szavazással indult meg a tulajdonképeni vita, melynek első szónoka volt

dr. *Szadovszky* József: Birálni akarja az inditványt, a mely ama politikai tapintatlanság eredménye, hogy az inditványozók nem tájékozódtak az iránt, vajjon nem e fog ez az inditvány ellenzékre találni. Bánffynak nem nagy szolgálatot fognak tenni ezzel a kierőszakolt diszpolgársággal. Egy megtépdesett okirattal többje lesz. Egyéb semmi. Ki ismeri ebben az országban Bánffy érdemeit? Az Ausztriával való kiegyezkedés eredményét majd azok fogják megbánni, a kik olyan nagyon kardoskodnak most mellette. Milyen szolgálatot tett Bánffy a hazának? Semmit. Nem méltó arra, hogy Budapest diszpolgárává legyen. A király másképp teljesitette volna a Hentzi-szobor eltávolitása körül a nemzet óhaját, ha nincsen olyan tanácsadója, mint Bánffy Dezső.

Márkus József: Tessék kérem a tárgynál maradni.

Szadovszky József: A tárgyhoz szólok, a mikor fölolvasom Bánffy mulasztásait és bűneit. Odaállitják a szobrot a magyar katonai ifjuság szemei elé, hogy mindig lássák, hogy lehet e nemzet ellen összeesküdni. Helytelen kapcsolatba hozták Bánffy diszpolgárságát a Hentzi-szoborral. Tiltakozik az ellen, hogy a fővárost használják fel tapasznak a parlamentben kapott és jól kiérdemelt kudarczára.

Bánffy meghamisitotta a parlamentárizmust, meg az alkotmányt. Korlátozta a szabad választas jogát. Vesztegetett, megfélemlitette a választókat. Erőszak, csendőr, szurony szerezték meg a többséget. Ezért válaszszuk meg diszpolgárnak?

Beszédének további folyamán nagy nyugtalansággal hallgatta a többség. Folytonos «Elál!»-kiáltással szakitották félbe. Beszél a vámterület kérdéséről. Önálló vámterület kell a magyar népnek, nem pedig Bánffy diszpolgársága. (Ellenzék élénk tetszéssel szakitja félbe.) Ha megválasztják Bánffyt diszpolgárnak, lesz a főváros történetének egy sötét lapja. Végül inditványt terjeszt elő, a mely szerint a közgyülés az inditvány fölött egyszerüen napirendre tér.

Persze tiltakoztak nagyban a szavazni óhajtó bizottsági tagok, de annál lelkesebben helyeselte az ellenzék Szadovszky világos fejtegetéseit.

Steiger Gyula: Két okból szólal fel. Egyrészről ezért, hogy szavazatát indokolja, másrészről, mert annak a kerületnek a választottja, melynek bizottsági tagjai most az inditvány ellen sikra szállanak. Nem irta alá az inditványt, mert nem tartja helyesnek, ha funkczióban levő minisztert, vagy miniszterelnököt megválasztanak.

Kaas Ivor: Heltai szobrot fog neki inditványozni.

Steiger Gyula: De ha ilyen inditvány megtétetik, akkor előtte az a kérdés van csak, vajjon vannak-e érdemei annak a miniszterelnöknek, és ha vannak, akkor miért ne adják meg neki is azt a kitüntetést, a mit elődeitől sem tagadták meg. Végigtekintve a parlamenti élet létezése óta a miniszterelnökök során hálával kell felemliteni azokat, a kik a főváros nagygyá, hatalmassá tevésén közremüködtek. Bánffynak is megvannak a maga nagy érdemei. A millennáris kiállitás . . .

Kaas Ivor: Az a Baross Gábor terve volt.

Steiger Gyula: Az iniciativa volt Barossé, de a végrehajtás érdeme Bánffyé. A szépmüvészeti muzeum, a szobrok, a millenniumi emlékmü, az eskütéri hid, a viczinális vasutak.

Dr. *Vázsonyi* Vilmos: Es a patikák!

Steiger Gyula: A bizottsági tag ur is tett cselekedetei között sok rosszat.

Dr. *Vázsonyi* Vilmos: De nem is vagyok diszpolgár!

Steiger Gyula: Nem is lehet e tényeket eltagadni, meg kell tehát azokat jutalmazni. A mit Bánffy ellen felhoznak, azok politikai dolgok. Ezek most nincsenek napirenden. Itt első sorban a főváros körül szerzett érdemei jönnek tekintetbe. Azt mondják, hogy a Hentzi-szobor eltávolitása a király óhaja.

Hangok: Igen!

Steiger Gyula: Na hát, a ki azt mondja, annak furcsa fogalma van alkotmányosságról.

Dr. *Szalay* Mihály: Bánffy maga mondja, még dicsekedett is vele.

Steiger Gyula: Egyénileg nem hallottam semmi kifogást Bánffy Dezső ellen, nincs tehát akadály, hogy elismert érdemei alapján meg ne válaszszák báró Bánffy Dezső miniszterelnököt a főváros diszpolgárává, mert ez kihatással lehet a főváros jövőjére nézve is.

Polónyi Géza: Nem szólalt volna fel, ha az ellen a kerület ellen, a melynek ő választottja, nem intéztek volna olyan illetéktelen támadást. Reflektál azokra a támadásokra, a melyeket Heltai Ferencz a bizottsági tagok legutóbbi értekezletén hangoztatott, a melyből azt látja, hogy a független politikai meggyőződést akarják megfélemlitésekkel megakadályozni. Majd a diszpolgárság kérdésére áttérve, demonstrácziónak tartja azt, hogy épen most akarják Bánffyt diszpolgárnak megválasztani. Tisza Kálmán volt miniszterelnöknek, a ki 15 évig volt a kormányhatalom birtokában . . .

Zsák Hugó: Bánffyról van itt szó.

Polónyi Géza: Ép azt csodálom, hogy róla van szó, a mikor Tiszáról nem volt szó, pedig Tisza Kálmánnak kétségbevonhatlanul sokkal több érdemei vannak a főváros körül, mint Bánffynak.

Közbekiáltások: Inditványozza, hogy válaszszák meg Tisza Kálmánt diszpolgárnak.

Polónyi Géza: Csak nem várják ezt is az ellenzéktől, mint a királyhoz intézett felirat inditványozását. A kik beadták az inditványt, a Hentzi-szobor eltávolitását Bánffy érdemeül tudják be. Legyünk tisztában azzal, kit illet ez az érdem. Évekkel ezelőtt, mikor a Hentzi-szobor eltávolitása érdekében . . .

Dr. *Gööz* József: Kiméljük ezt a thémát.

Polónyi Géza: Nékem tetszik, tehát folytatom: Mikor a szobor eltávolitás érdekében mozgalom indult meg, közéletünk egyik kiváló alakja igy szólt hozzám: «Ne bolygassátok ezt a kérdést: az magától jön majd akkor, a mikor a Szt.-György-tér rendezésénél a nivóleszállitásról lesz szó. Ez az idő most bekövetkezett. Gerlóczy Károly a főváros volt alpolgármestere volt az, a ki neki e szavakat mondotta. Hogy a Hentzi-szobor eltávolitásába báró Bánffy nem folyt be, azt semmi sem bizonyitja jobban, mint az a napiparancs, a mely csak ma jelent meg Krieghammer közös hadügyminiszter aláirásával. Ott is el van mondva, hogy a szobrot a tér szabályozása miatt távolitják el és ezért Krieghammer elrendeli, hogy Magyarország fővárosában ez a szobor hol legyen fölállitva, hogy mire tanitsák a magyar ifjakat a hazaáruló, esküszegü katona emlékoszlopánál. És ezt megengedi Bánffy, az önök diszpolgára, a ki nem tudja a hadügyminisztert a 67-iki alaptörvények tiszteletére rákényszeriteni. Ismételve foglalkozik Heltainak azzal a fenyegetésével, hogy a belvárost a többi kerületek között szétdarabolják és befejezi beszédét azzal, hogy a belváros még nem jutott oda, hogy Krisztus palástjaként az irástudók és farizeusok koczkára vessék. Nem fogadja el az inditványt.

A szép beszéd fellelkesitette az ellenzék kis csoportját, de annál dühösebben követelte a szavazást a sok berendelt «voks», a kik a teremben uralkodó kellemetlen atmoszférából menekülni óhajtottak volna. Szavazni akartak már, csakhogy hazamehessenek, mig az ellenzék «öt percz szünetet» kért az elnöktől. De a főpolgármester ma nem volt hajlandó az ülés felfüggesztésére és felhivta a következő szónokot a beszédre.

Dr. *Virava* József perczekig állt helyén, mig a lárma némileg lecsilapodott. Beszédének egyes részei teljesen elvesztek a nagy zajban, csupán annyit lehetett hallani, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtásának érdemeit, szintén Bánffynak lehet betudni. Végül elfogadta az inditványt.

A zaj és a lárma sehogysem akart elmulni. Hiába szólt a csengő, hiába intette csendre, nyugalomra a főpolgármester a nyugtalan hiveket, a közgyülési terem mégis csak zsibongott. Szünetet mégsem akart adni a főpolgármester,

Nagy zajban mondta el beszédét *Springer* Ferencz, a kinek éles kritikáját többször szakitották félbe a heves ellentmondások. Bánffy diszpolgársága — mondá — nem *czél*, hanem *eszköz*, hogy a kopott népszerüségét megreparálja. Sajnos, hogy a törvényhatóságok ma már elsősorban arra vannak figyelemmel a tetteikben: vajjon kedvezők-e azok a pártpolitika czéljaira, vagy sem. Bánffynak szüksége van erre a bizalmi nyilatkozatra, mert a presztizse veszendőben van az országban s nagy többsége ellenére is inog az állásában.

Dr. *Vázsonyi* Vilmos: Csak azt hibáztatja az inditványnál, hogy nem volt kellőleg előkészitve, az arra hivatott bizottság nem tárgyalta eléggé, mert ez a bizottság: a *közjótékonysági bizottság* volna. Nem kitüntetés, hanem segélyakczió az egész, a mely Bánffyt kétségbeesett helyzetében akarja megvigasztalni. Keresve Bánffynak a főváros körül szerzett érdemeit, csak kettőt talált: az egyik az, hogy e kormány alatt gombamódra szaporodtak a patikajogok, és hogy Deák Ferencz ülőszobra körül megszaporodtak az ülő- és álló illemhelyek. Ehhez méltón sorakoznak a haza körül szerzett érdemei is. A mióta a *Bánffy*-kormány uralkodik, önkényüleg elnyomják a sajtószabadságot. A miniszterelnök, hogy a pártját; a jó embereit szaporitsa, egyre-másra nemeseket fabrikál. Alig vehetjük kezünkbe a hivatalos lapot, hogy egy-egy uj nemesre ne bukkanjunk. *Bánffy* ugy tiszteli a polgárságot, hogy kiemeli őt — nemesekké avatja. És ez a polgárság, a melynek sorait igy megritkitja, akarja őt most diszpolgárrá választani. Válaszszák meg *diszrendőrnek*, erre rászolgált. Ha őt ennyire kitünteti a főváros, akkor joggal mondhatni, hogy ezentul minden miniszterelnök hivatalból leszen diszpolgára a fővárosnak. Az ilyen kitüntetés nem hoz dicsőséget sem annak, a ki kapja, sem annak, a ki adja. Ugyan mi értéke van az ilyen szótöbbséggel megadott diszpolgárnak? Ő tudja, hogy mit kell tenni az ilyen okmanynyal, de nem mondja meg, mert ez a köztisztasági bizottsághoz tartozik.

Még az ellenvéleményen levők is tetszéssel kisérték *Vázsonyi* szép beszédét, a mely kiméletlen maró szatirájával különösen hatott.

Kasics Péter: Védelmébe venné a miniszterelnököt, mert tudja, hogy ez a diszpolgárság az ő beleegyezése nélkül történt. Ha tudomása lett volna erről Bánffynak, talán idejekorán tiltakozott volna ellene. Nagy illoyalitásnak tartja, hogy a király tetteit azonositják a miniszterelnök tetteivel. A miniszterelnök *szolgája* a királynak, semmi egyéb. Egy interpelláczió van nála, a melylyel a jövő közgyülésen fog előállani. Ez az interpelláczió világosan meg fogja mutatni, hogy Bánffy nemcsak hogy érdemeket nem szerzett a főváros körül, hanem egyenesen lábbal tiporja annak autonóm jogait. Önkényüleg temetőket helyez el, sirboltokat nyittat, holott ez a statutum értelmében mindig autonóm joga volt a fővárosnak. Utal azután a Steiger beszédében emlitett érdemeire Bánffynak. Egyik sem érdem. A millennium nélküle is meglett volna, a viczinális utak nélküle is elkészültek volna. Ámde ezekkel szemben ott van Baffy bünlajstroma. Van annyira objektiv, hogy azokat a politikai bünöket nem is Bánffynak, hanem az általános elfajulásnak tulajdonitja, de a miniszterelnöknek mindenesetre része van benne. Eltiporják a közszabadságot, a polgárjogokat semmibe sem veszik, az autonómiára nem is hederitenek. Ez a mai kor képe. Hogy legyen legalább egy hang, a mely védelmére kel a közszabadságnak, *ellenvéleményt* nyujt be, a melyben utalva az alkotmány, jog, közerkölcsiség sülyedésére, inditványozza, hogy a közgyülés ne határozzon az időszerütlen és csak a politikai gyülölség harczi szenvedélyeinek felszitására alkalmas inditvany érdemében, hanem azt, már tekintettel a királyi felség iránt tartozó, hódoló tiszteletre is, mellőzze és sürgős, békés munkáját folytatva, a napirendre térjen át.

Dr. *Hegedüs* János hangja elveszett a zajban. Élénk gesztusaiból sejtették csak, hogy beszél. Csak egy-egy szavából volt kivehető, hogy az inditvány ellen száll sikra. Hol éljenezték, hol Eláll! kiáltásokkal szakitották félbe. A mikor aztán a kormánypártiak belefáradtak a beszédjébe, Eláll! kiáltásokkal nem engedték szóhoz jutni. Hiába rázta meg az elnök ismételten a csengetyüt, a zaj nőttön nőtt.

— A ki kormánypárti, az mind svindler! — kiáltotta Hegedüs.

Ezt az erős kijejezést csak a szónok közvetlen közelében levők hallották, mert az elnöki emelvényen azokból, a mi a teremben elhangzott, egy szót sem lehetett hallani, de a hivek eljöttek bepanaszolni Hegedüst, a ki igy utólag kapott rendreutasitást, a mely azonban őt nem akadályozta abban, hogy tovább ne támadja a többséget és Bánffyt.

Dr. *Kovács* Pál: Az inditványt a büntető birósághoz kellene áttenni, mert azon hamis aláirások vannak.

Óriási lárma és zaj között folytatta Kovács beszédét, ugy hogy egyetlen szót sem lehetett hallani belőle, egyszerre dr. Heltai Ferencz az elnökhöz rohan és azt kiáltja:

— A szónok azt mondta, hogy csalók vagyunk.

A főpolgármester valószinüleg elfeledvén, hogy Kovácsot még egyetlenegyszer sem utasitotta rendre, röviden kijelentette, hogy Kovács Paltól megvonja a szót. Kapott is ezért lelkes éljenzést a többségtől, a mi szintén ér valamit.

Az ellenzék természetesen az erőszak ellen tiltakozott, de mit ért az a mai napon, a mikor fel volt függesztve ügyrend, törvény, szabályrendelet. Ma a kormánypárti képviselők, kegyelmes és méltóságos urak domináltak a közgyülési teremben.

Az utolsó szónok állott fel ezután, ***Kaas*** Ivor, őt sem akarták meghallgatni, miglen

Tenczer Pál hangos kiáltásokkal tudtára adta a hiveknek, hogy az utolsó szónok beszél. Erre azután lecsendesedtek.

Kaas Ivor: Kárhoztatja a politikai czélzatu inditványt s kárhoztatja különösen azt, hogy a királyné áldott emlékezetü nevét összeköttetésbe hozták Hentzi nevével. Kéri a bizottsági tagokat, hogy az inditványt mellőzzék.

A főpolgármester ezután sietve bezárta a vitát és miután senki sem élt a záró-beszéd jogával, feltette a kérdést szavazásra:

«Felkérem a közgyülés ama tagjait, a kik hozzájárulnak a tett inditványhoz: hogy báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Budapest székes főváros diszpolgárául választassék meg, álljanak fel a helyeikről.

Óriási többség emelkedett föl erre a padokból s perczekig kiáltotta: *Éljen Bánffy Dezső!*

A főpolgármester erre kijelentette, hogy a többség a diszpolgárságra vonatkozó inditványt elfogadta s ezzel az ülést berekesztette.

A napirendre tüzött s már két közgyülésről elmaradt ügyek tárgyalása czéljából, holnap, csütörtökön délután 4 órakor folytatólagos közgyülés lesz.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Elitélt szocziálista.** Az *«Uj világ»* czimü aradi szocziálista lap, mint már annyiszor, ismét dolgot adott a nagyváradi esküdtszéknek. *Liptai* István czipeszlegény *«Az a hires miniszrer»* és *«A szoczializmus terjedése»* czimen czikket irt az emlitett ujságba, mely czikkekben az ügyészség izgatást látott. Az esküdtszék marasztaló verdiktet hozott, mire a törvényszék kihirdette itéletét, mely két havi államfogházzal sujtja a vádlottat.

— **Elitélt kereskedők.** Két esztendeje csőd előtt állott a debreczeni *Steiner* és *Wittmann* czég s az adósság rendezését *Steiner* Nándor fővárosi ékszerész vállalta magára. Többek között tartozott a czég *Weinberger* Bernát egri kereskedőnek is, a kinek 1302 frtos követelését *Halász* Miklós debreczeni kereskedő, *Steiner* Nándor megbizásából, egyezségi uton ötven százalékkal kifizette. Mikor a váltó Halásznak kezébe került, összebeszélt *Holczer* Mór kereskedővel, s azt ennek a neve alatt beperesitette. *Weinberger* nem tehetett egyebet, kifizette a váltót egész összegben, de egyuttal feljelentést is tett. A törvényszék ma dr. *Keszits* Antal védő beszéde után okirathamisitás miatt *Halászt nyolcz havi, Holczert hat havi börtönre* itélte el.

— **A Berger-testvérek.** A kereskedelmi bank tavaly augusztus hónapban 8250 forintot adott át pénztárosának, *Berger* Izidornak, hogy küldje el a tordai takarékpénztárnak. Még aznap kiderült, hogy *Berger* nem adta föl a pénzt, ellenben küldött a testvéröcscsének, Gézának, egy paksamétát, melyben a hordár ezreseket és százasokat látott. Ez a manipulácziója méltán gyanut keltett s azért az öcscsével együtt letartóztatták és sikkasztás miatt vád alá helyezték. A budapesti büntető törvényszék *Berger* Izidort, a ki a végtárgyaláson egy időközben öngyilkossá lett tisztviselőtársára, *André* Vilmosra akarta ráfogni a büncselekményt, *két évi fegyházra* itélte, az öcsését, *Berger* Gézát ellenben *felmentette*. A kir. itélőtábla ma délelőtt *helybenhagyta* az elsőbiróság itéletét.

— **Képviselők párbaja.** Egy élesebb hangu hirlapi polémia következtében *Holló* Lajos és *Légrády* Károly orsz. képviselők tavaly pisztolypárbajt vivtak. Sebesülés nem történt. A budapesti törvényszék párbajvétség miatt ugy *Hollót*, mint *Légrádyt* két-két heti államfogházra itélte. A kir. itélőtábla mindkét vádlott büntetését *öt napi* államfogházra szállitotta le, s ezt az itéletet *Losonczy* Lajos kuriai biró előadása mellett ma délelőtt a kir. kuria is *helybenhagyta.*

— **A kilőtt nagybőgős.** A rákosscsabai czigánybanda az elmult tavaszon nagybőgős nélkül járta be a korcsmákat. Ha valamelyik muzsikáltató legény megkérdezte tőlük, hogy hol van a nagybőgős, a primás busan mondogatta:

— Kilőtték, instálom, kilőtték! . . .

Hogy miképen lőtték ki a nagybőgőst, ezt ma délelőtt a pestvidéki törvényszék tárgyaló termében hallhatták meg az érdeklődők. Ugy történt az eset, hogy ez évi április 20-án este Csapitzky József betért Zsubori Ferenczné korcsmájába, a hol éjfélig idogált. Ekkor vetődtek oda Oláh József, Villás Antal és Ravasz Ferencz muzsikus czigányok, a kikkel Csapitzky mindjárt el is huzatta a nótáját. Később a mulatós legény a korcsma elé ment, a hol egy csomóba állottak, Nagy József, Nagy György, Czetényi András, Fodor István es Szabó Gábor. Csapitzky rájuk kiáltott:

— Mondjatok meg a neveteket. A ki nem mondja meg, az hunczut gazember!

Nagy József azzal felelt a kötekedő legénynek, hogy arczul ütötte. Oláh József a nagybőgős a verekedők közé lépett és csititani akarta Csapitzkyt. De ez hirtelen félrelökte a czigányt s odakiáltotta a muzsikusoknak:

— Megálljatok mindjárt láttok rossz világot!

Ezzel hazafutott, magához vette a töltött pisztolyt, odament a czigányok házához és belőtt az ablakon. A lövés Oláh Józsefet találta a balkarján. Ezért nem szólt Rákos Csabán a tavaszszal a nagybőgő.

A pestvidéki kir. törvényszék *Rónay* Kamil elnöklésével ma tárgyalta ezt a czigányveszedelmet, *Csapitzkyt* szándékos emberölés büntettében bünösnek mondotta és *két évi börtönre* itélte, s a melyből hat hónapot kitöltöttnek vett.

HÁZASSÁG.

— **Esküvő.** Herczeg *Eszterházy* Miklós ma délelőtt tiz órakor vezette oltárhoz a budavári primási palota házi kápolnájában *Cziráky* Margit grófkisasszonyt, gróf *Cziráky* Antal leányát. Az esketést *Vaszary* Kolos herczegprimás végezte, a ki emelkedett szellemü beszédet intézett az ifju párhoz, melyből kiemeljük a következőket:

Ezen boldog órában, midőn életük ege oly tiszta, nem beszélhetek a felhőkről, melyek azt később néha beárnyékolhatják; az ünnepély virágai között nem szólhatok a tövisekről, melyek életük utjait időnkint beborithatják, mert oly boldog családi életet, minőt Isten az édenben alapitott, elképzelni talán, de elérni nem lehet, mert hiszen az édenből első szülőinkkel a boldogság is számüzetett s azóta, mint bolygó jár közöttünk, majd hosszabb, majd rövidebb időre tér be hozzánk, azután távozik, ujabb megjelenéseig bajt, bánatot, szenvedést hagyva maga után. Nincs ember, bármily magas állásu a földön, a ki fájdalmat nem érzett, nincs, ki könyeket nem hullatott volna.

A családban a férj ugyan a fő, de a családnak lelke a nő, az édesanya. Hisz a gyermeki lélekben és szivben az értelem és érzelem kezdetleges megvillanása, az Isten imádása, a szeretet, a munkásság, a kötelességérzet, a szelidség, a jótékonyság, a könyörület, a kegyesség, az akarat, a jellem első csirái, ezek mind, mind az édesanya éber szeme alatt fakadoznak, hő szeretetének érlelő melegével ápoltatnak.

E nemes feladat teljesitésére az Isten megmagyarázhatatlan ösztönszerü vonzódással áldotta meg az édesanyát, ki gyermekébe, önvérébe olthatja önzetlen szeretetének egész teljét, tiszta erenyének egész lényegét és mint őrző angyal lebeg a család felett.

A fényes esküvőn ritka előkelő násznép jelent meg, noha meghivókat nem is bocsátottak ki s csak a legszükebb családi körben tartották meg az esküvőt a vőlegény atyja, *Eszterházy* Pálnak mostanában történt elhalálozása miatt. Násznagyok voltak a vőlegény részéről herczeg *Eszterházy* Lajos londoni katonai attasé és herczeg *Trautmannsdorf* Károly, a menyasszony részéről gróf *Csekonics* Endre és gróf *Eszterházy* László. Nyoszolyó leányok voltak *Trautmannsdorf* Ilona és Gabriella herczegnők és *Cziráky* Charienne grófnő. Vőfélyek gróf *Eszterházy* Rudolf, gróf *Cziráky* László, gróf *Keglevich* Miklós és gróf *Csekonics* Gyula. Jelen voltak továbbá gróf *Cziráky* Jánosné, gróf *Eszterházy* Lászlóné, herczeg *Trautmannsdorf* Károlyné, herczeg *Eszterházy* Antalné, gróf *Csekonics* Endréné, gróf *Cziráky* Béláné, gróf *Chorinszky* Frigyesné, gróf *Eszterházy* Lászlóné, *Orczy* Thekla baronesse, gróf *Károlyi* Istvánné, gróf *Eszterházy* Miklós Móriczné, gróf *Csekonics* Sándorné, gróf *Széchenyi* Andor Pálné, *Cziráky* Luisette grófkisasszony; továbbá gróf *Schönborn* Károly és Ervin, gróf *Eszterházy* Miklós Móricz, gróf *Eszterházy* Ferencz, herczeg *Trautmannsdorf* Ferencz, gróf *Cziráky* Miklós és József, gróf *Károlyi* István, gróf *Keglevich* Gábor, Miklós és István és gróf *Széchenyi* Kalmán.

Esküvő után a nemzeti kaszinóba vonult a násznép lakomára. Az ifju házaspár a lakoma után *Kis-Martonba* utazott. Érdekes a házasságban, hogy évszázadok óta első eset, hogy *Eszterházy* herczeg magyar leányt vett feleségül.

GYÁSZROVAT.

Id. Kókai Kun Bertalanné, galambosi *Heske* Johanna 56 éves korában hosszas szenvedés után meghalt *Miskolczon*. *Kun* Bertalan ev. ref. püspök feleségét gyászolja a megboldogultban. Holttestét ma délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

TÁVIRATOK.

Brüsszel, nov. 16. Nagy feltünést kelt itt Gumplowicz lengyel tanárnak és egy 13 éves tanulónőjének letartóztatása és kiutasitása. Mindkettőt anarchista üzelmekkel vádolják. (N. Fr. Pr.)

Konstantinápoly, nov. 16. Illetékes körökben teljesen koholtnak nyilvánitják néhány párisi lapnak azt a jelentését, mintha összeesküvést fedeztek volna fel és több letartóztatás történt volna. Ép oly határozottan megczáfolják azt az állitást is, mintha az igazságügyminiszterium négy tisztviselője megszökött volna, kompromittáló állami papirokat vivén magokkal.

Pétervár, nov. 16. A belügyminiszter a sajtótörvény alapján eltiltotta a „Novoje Vremja“ egyes elárusitását.

Olaszország és Francziaország.

Róma, nov. 16. A „Tribuna“ nápolyi távirata szerint ott makacsul tartja magát az a hir, hogy a napokban egy franczia hajó Raheita partvidékén egy franczia tisztet és néhány katonát szállitott partra. A raheitai olasz parancsnok tudatta a franczia tiszttel, hogy a terület olasz védnökség alatt áll. Erre a franczia tiszt, bizonyos fentartásokkal élve, embereivel együtt ujra hajóra szállt.

A közönség köréből.

34882 **Ügyvédi irodámat**
VI. ker., Hajós-utcza I. szám alá helyeztem át.
Dr. Bak Illés köz- és váltóügyvéd.

KÖZGAZDASÁG.

Pétervár, nov. 16. A tőzsdematlábat $5^3/_4\%$-ról 7%-ra emelték.

Newyork, nov. 16. *Liszt* 2.65. *Buza* deczemberre 74.—, márcziusra —.—, májusra $71^1/_8$. *Tengeri* deczemberre 38.

Chikágó, nov. 16. *Buza* deczemberre $66^5/_8$. *Tengeri* deczemberre 32.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **Uj vasuti hid a budapest—bécsi vonalon.** Néhány év előtt történt, hogy az államvasutak budapest—bécsi vonalán levő Garam- és Ipoly-hidon egy hét alatt négy utas lelte halálát, mert a hidon kihajolt a vasuti kocsiból. Azóta ott függ ugyan minden kocsiban a figyelmeztetés, hogy «kihajolni tilos», de az államvasutak igazgatósága most még inkább elejét akarja venni a veszedelemnek és uj hidat épittet Garamkövesd és Szobb, illetve Szobb és Párkány-Nána közt. Az épitést most kezdték meg, s hogy a forgalmat ne gátolják, egy teljesen uj hidat raktak le s mellette épitik a vashidat, mely ha elkészül, a másikat lebontják. Az Ipoly- és a Garam-hid még ebben az évben elkészül és az államvasutaknak kilenczszázezer forintjába kerül.

* **Vasutak megnyitása.** A szamosvölgyi vasuti társaság hálózatához tartozó *beszterczeborgóbeszterczei vonal* mütanrendőri bejárása dr. *Képessy* Árpád miniszteri titkár elnöklete alatt ma volt, a vonalat azonnal meg is nyitották. Az érdekelt vármegyék dignitásai közül jelen voltak: Báró *Bornemisza* Károly főispán, Beszterczemegye kiküldöttjei, továbbá *Fejérváry* és *Maléter* orsz. képviselők és a közélet több más előkelő alakja. A közönség — mint Beszterczéről táviratozzák — minden állomáson tüntető lelkesedéssel fogadta a megnyitást. Minden állomáson hazafias beszédet mondottak és az állomási épületeket virágokkal ékesitették fel. — *A segesvár—szent-ágotai* helyi érdekü keskenyvágányu vasuti mütanrendőri bejárása is ma délben folyt le s a vasutat rögtön átadták a forgalomnak.

A segesvár-szentágotai vasutat Nagyküküllő vármegye saját regiében épittette és az ugynevezett finanszirozási költségeket *megtakaritotta.* A keskenyvágányu vasut technikai szempontból egyike az ország legérdekesebb és legnehezebb jellegü vasutainak. Apold és Régen között festői vidéken, rendkivül éles szerpentinákban egy magas vizválasztót hág meg. Az ötven kilométer hosszu pálya teljes felszereléssel 989.000 frtba, vagyis kilométerenkint csak 19.800 frtba került, daczára annak, hogy a vasut erősen hegyi jellegü s a legtökéletesebb ingó, mozgó, csuszamlós talajon vonul keresztül és mikor a vasut befejezéséhez már közel állott, az árvizek és hegycsuszamlások 152.000 frt kárt okoztak. A hegyek tiszta agyagból állanak, melyekben kő és kavics nem fordul elő, ugy, hogy ez épitési anyagokat a m. kir. államvasutak vonaláról nagy távolságról kellett szállitani. A vasut olcsósága egyszersmind a vasuti regieépitkezés diadalát jelenti. A vasutat *B. Apor* Gábor tervezte; az épitést *Bodányi* Ödön vasutigazgató vezette. Az elemi események következtében a kormány állami előleget bocsátott a vármegye rendelkezésére és *Széchy* Károly miniszteri biztost küldötte ki, a ki a nagyszabásu vizmentesitési munkálatokat vezette.

* **A budapest-budafoki vasut.** A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottság, a mint annak idején emlitettük, a vasuti albizottságnak adta vissza a budapest-budafoki villamos vasut ügyét, a főváros részesedése kérdésének precziz megallapitása czéljából. A vasuti albizottság, *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklése mellett, azt a javaslatot teszi, hogy tartassék fönn az a megállapodás, a mely szerint a vasuttársaság a fővárosi terület folyómétere után évi 15 krt tartozik fizetni s a főváros a bruttojövedelemből $^1/_4$ részben (vagyis a mennyi a területe) részesüljön. Ez a részesedés pedig 100.000 frtig 2 százalék lenne, 150.000 frtig 3 százalék, 200.000 frtig 4 százalék, 250.000 frtig 5 százalék és 300.000 frtig, vagy azonfelül 6 százalék. A vasuttársaság jelenvolt képviselői kijelentették, hogy nincsenek fölhatalmazva ilyen kötelezettség elfogadására, de irásbelileg fognak előterjesztést tenni, ugy, hogy az péntekén a pénzügyi bizottság elé kerülhessen.

* **Kamatozó pénztári utalványok.** A forgalomba bocsátott m. kir. kamatozó pénztári utalványok álladéka ez évi október végén hivatalos kimutatás szerint következő volt: szeptember végén maradt $3^1/_2\%$-os 10.000 forintos 185, 4%-os 100 forintos 10 db, 1000 forintos 19 db, 10.000 forintos 833 db, összesen 10,200.000 frt értékben; októberben kibocsáttatott $3^1/_2\%$-os 10.000 forintos 50 db, 500.000 frt értékben; októberben beváltatott $3^1/_2\%$-os 10.000 forintos 25 db, 250.000 frt értékben; október végén forgalomban maradt $3^1/_2\%$-os 210 db 10.000 forintos, 4%-os 10 db 100 frtos, 19 db 1000 forintos, 833 db 10.000 forintos, összesen 10,450.000 frt értékben; a forgalom növekedett 25 db $3^1/_2\%$-os 10.000 forintos utalványnyal.

* **Vasuti bejárások.** *A székesfehérvár-bicskei helyi érdekü* vasut mütanrendőri bejárásának határnapjául a kereskedelemügyi miniszter november 19-ike helyett november 21-ikét állapitotta meg ujabb intézkedésével. — A kereskedelemügyi miniszter elrengelte a torontáli helyi érdekü vasutak *csott-számos-alibunári* és *számos-antalfalvi* vonalaira a mütanrendőri bejárást. A bejáró bizottság a miniszter rendelkezéséhez képest november hó 23-án délelőtt kilencz órakor alakul egybe a nagybecskerek-bégaparti állomáson.

* **Előmunkálati engedélyek.** A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter Pazmándy Dénes és Königsberger József budapesti lakosoknak, a Nógrád-Verőcze község dunamelléki területének valamely alkalmas pontjából kiindulólag Dejtárig, esetleg Nógrádtól Drégely-Palánkig s az utóbb emlitett vonalból szárnyvonalként Rétságnál kiágazólag Romhányig vezetendő, szabványos nyomtávu, gőzmozdonyu, helyi érdekü vasutra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; továbbá gróf Forgách János gácsi lakosnak Losoncztól Gácsfaluig vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára ujból meghosszabbitotta.

* **Fiume vasuti és hajózási forgalma.** A mult hó áruforgalma a fiumei állomáson eléggé kedvezően alakult, daczára annak, hogy a behozatalban csekély csökkenés állott be és hogy a Fiuméba vezető mindkét vasuti vonal áruforgalma október 19-én a rendkivüli nagy esőzések következtében megszakadt, mely megszakitás a magyar királyi államvasuti utirányon október hó 27-ig, a st.-peteri, déli vasuti vonalon pedig még e hó elejéig is fennállott. Mindennek daczára a Fiuméba

vasuton érkezett kiviteli áruk mennyisége mintegy 10%-kal meghaladta a mult év október havában érkezett mennyiséget; érkezett ugyanis, illetve leadatott a mult hónapban 51.742 tonna áru, a tavalyi 47.439 tonnával szemben. A kivitelben tetemes növekedés volt czukornál, árpánál és hüvelyeseknél, csökkenés ellenben dongánál és haszonfánál. A donga kivitelénél mutatkozó csökkenés állandó, a haszonfánál azonban csak időleges, a mennyiben az év eleje óta még igen nagy többlet mutatkozik. Behozatott, illetve feladatott a fiumei állomáson a mult hónapban összesen 20.720 tonna áru, a tavalyi október havi 23.953 tonnával szemben. Ezen csökkenés, eltekintve a forgalmi zavaroktól, a kisebb bor- és kőolaj-forgalom következménye. A bor behozatalánál azonban tényleg nincsen csökkenés, miután az összforgalom — az év eleje óta — jelentékenyen tulhaladja a mult évit. Az év eleje óta október hó végéig volt ugyanis az összes behozatal 257.653 tonna, a tavalyi 228.887 tonnával szemben, a folyó évben tehát csaknem 13%-kal több; főczikk itt a bor 78.790 tonnával (tavaly 70.182), következik a rizs 40.581 tonnával (tavaly 30.104), a kőolaj 21.696 tonnával (tavaly 34.398), a juta 12.477 tonnával (tavaly 10.274) és különféle gabona (főleg tengeri) 8595 tonnával (tavaly semmi). Vasuton érkezett pedig az év eleje óta kiviteli áru összesen az idén 457.071 tonna, tavaly ugyanezen idő alatt 456.776 tonna, tehát csaknem egészen hasonló mennyiség. E között volt haszonfa 170.217 tonna, tavaly csak 149.859 tonna, donga 59.413 t. (tavaly 71.852), liszt 48.755 t., tavaly 77.151 tonna, itt tehát szintén még elég jelentékeny az elmaradás, czukor 44.990 t. (tavaly 37.407) stb.

* **Megszüntetett hajójáratok.** A Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a rendes hajójáratokat Baja és Apatin között az előrehaladt idényre való tekintettel bezárólag november hó 30-án megszünteti.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Pusztító betegség a szárnyasok közt.** Álmosdon, mint tudósítónk irja, az aprómarha közt ujabban ismét fellépett a vész, s uton-utfélen lehet elhullott szárnyast találni; ez oknál fogva a tojás szokatlanul megdrágult, az aprómarha ellenben nem kellendős, mivel nem tartható.

* **Államositott földmivelési iskola.** Békés megye egyik millenniáris alkotása volt a csabai gazdasági iskola, melynek Csaba városa 180 hold földet adott, a vármegye 50 ezer forint költséggel épületeket emelt. Az iskola, melyben internátus van és a mely olcsón biztositja a tanulók ellátását, állandóan veszteségre dolgozik s a megyének az iskolára megajánlott alapitványa elfogyott, az évi fentartási költségek következtében most az iskola felügyelő-bizottságában *Beliczay* István tette meg azon egyhangulag elfogadott inditványt, hogy az iskola állami kezelésbe vétele kéressék. Az iskolának 24 növendéke van s mintaszerü vezetésével rászolgált, hogy feladatai teljesitésében az állam gyámolitsa.

SORSOLÁS.

— **A Józsiv-sorsjegyek** tegnapi sorsolásán a **20.000** frtos főnyereményt az 1630 sorsz. 70 számu sorsjegy nyerte el; továbbá nyertek **1000** frtot 3924 sorsz. 58 sz., 6727 sorsz. 77 sz. és 7467 sorsz. 68 sz.; **500** frtot nyertek 1408 sorsz. 94 sz., 1667 sorsz. 88 sz. és 6551 sorsz. 39 sz.

— **Az 1880. évi 3%-os földhitelsorsjegyek** mai huzásánál — mint Bécsből táviratozzák — a 45.000 frtos főnyereményt az 1337 sor. 85 sz. sorsjegy, a 2000 frtos második nyereményt a 3134 sor. 92 sz. sorsjegy nyerte; 1000—1000 frtot nyertek: 1080 sor. 87 sz. és 2444 sor. 19 sz.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A német birodalmi bank** helyzete november második hetében, mint Berlinből jelentik, aligha változott abban a mértékben, a hogy azt az illető körök várták. A kézi zálogokba és váltókba való befektetések nem kisebbedtek a várt mértéken, az érczkészlet keveset nagyobbodott, de arany sem vándorolt ki a bankból külföldre, ellenben a magánkövetelések jelentékenyen emelkedtek. A bankjegyforgalma november 14-én még adóköteles volt. A deczemberi emelkedő szükséglettel a helyzet olyanná alakulhat, hogy a kamatlábfelemelés sincs kizárva.

** **A m. kir. szab. osztálysorsjáték-részvénytársaság** ma *Lónyay* Albert elnöklése alatt rendkivüli közgyülést tartott 20 részvényes jelenlétében, a kik összesen 5019 részvényt képviseltek. A napirend tárgyai voltak: az igazgatóság inditványa a részvénytőkének 1200 darab uj, egyenkint 500 korona névértékü részvény kibocsátása által 600.000 koronával való felemelése iránt, továbbá az alapszabályok néhány rendelkezésének módositása. A közgyülés a részvénytőkének javaslatba hozott felemelését elfogadta és az iránt is rendelkezett, hogy az uj részvények jövő évi január hó folyamán bocsáttassanak ki; továbbá, hogy a mostani részvényeseknek az elővételi jog az ujonan kibocsátandó részvényekre al pari árfolyamon oly módon adassék meg, hogy öt részvény után egy uj részvényre való elővételi jog biztosittatik. Miután még az alapszabályoknak javaslatba hozott módositását is elfogadták, *Török* Kornél részvényes azon kérdést intézte az igazgatósághoz, vajjon azon hir, mely szerint az igazgatóság a sorsjáték nagyobbitását tervezné, valóságon alapul-e? *Stern* Ármin igazgatósági tag az igazgatóság nevében azon felvilágositást adta, hogy az ügymenet teljesen kielégitő volta daczára a sorsjáték-intézmény rövid fennállására való tekintettel a sorsjegyek számának szaporitása nincsen tervbe véve. E válasz tudomásul vételével a közgyülés véget ért.

** **Az aradi polgári takarékpénztár helyzete.** A fölszámolásban levő aradi polgári takarékpénztár záloglevelei, mint Aradról irják, válságos helyzetben levén, a deczember 1-én esedékes szelvény beváltására fővárosi pénzintézetek intervencziója vált szükségessé. E végből *Biró* Zsigmond a pesti hazai első takarékpénztár igazgatója, *Leitner* Zsigmond a vidéki takarékpénztárak jelzálogbankjának igazgatója, *Schober* Károly az agrárbank helyettes igazgatója, *Szunyogh* Szabolcs a jelzálogbank és *Török* Béla a pesti magyar kereskedelmi bank képviselője tegnapelőtt Aradra érkeztek, hogy a polgári takarékpénztár jelzálogüzletét felülvizsgálják. E felülvizsgálat alapján Budapesten — az aradi pénzintézetek bevonásával — szindikátus alakul meg, a mely lehetővé fogja tenni, hogy a zálogleveleknek 1898. évi deczember 1-én esedékes szelvényei beváltásra juttassanak. Különben a felszámoló bizottság nem volna abban a helyzetben, hogy a beváltáshoz szükséges 82.000 frtot erre a czélra megszerezze. Azt is tervezik, hogy a polgári takarékpénztár záloglevél-üzlete, a mely még 2,630.000 frton felül van, a pesti és aradi pénzintézetekkel mint elkülönitett alap tovább kezeltessék, hogy ezáltal a magyarországi záloglevelek értéke bizonyos tekintetben épségben tartassék. A mig a záloglevelek ügyét el nem intézik, a fölszámolók nem nyulhatnak a 200.000 fétos biztositéki alaphoz. A betétekből eddig mintegy 600.000 frtig adták meg a betevők a föltétlen halasztásra a beleegyezést.

** **Olaszország hordóborkivitelének** mennyisége az 1898. év január—szeptember hónapjaiban összesen 1,665.963 hektoliter volt, mely mennyiség az 1897. év ugyanazon hónapjaiban kivitt 1,387.698 hektolitert 278.270 hektoliterrel haladta meg. — Az 1898. évi január—szeptember hónapjaiban kiszállitott bor értéke 41,649.075 lirát tett, vagyis 6,965.750 lirával többet, mint az 1898. év ugyanazon időszakában. — Az Olaszországból a magyar-osztrák monarchiába behozott hordóbor mennyiségre az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint — az 1898. év január—szeptember hónapjaiban 868.034 hektoliter volt, vagyis 86.852 hektoliterrel több, mint az 1897. év megfelelő hónapjaiban.

** **Szabadalmazott czukorgyár Szerbiában.** A szerb hivatalos lap november 5-én fontos okmányt tett közzé, mely czukoriparunkat igen közelről érdekli. Egy engedélyokmány ez, melyet a szerb király október 17—29-én irt alá és a mely Hacke Alfréd magdeburgi mérnöknek, Goldschmidt Gyula ludwigshafeni konzulnak és Weinschenk Miksa regensburgi gyárosnak husz évre igen messzemenő szabadalmakat biztosit arra az esetre, ha a fenti naptól számitott két éven belül egy 3—4 millió dinár befektetéssel létesitendő czukorgyárat üzembe helyeznek. Az engedélyokmány szerint a létesitendő iparvállalat husz évre fel van mentve minden közvetett adó alól; a gyár létesitéséhez szükséges gépeket, géprészeket, szerszámokat és egyéb berendezési tárgyakat és anyagokat vámmentesen hozhatják be; az üzembehelyezéstől számitott öt éven át vámmentesen hozhatják be a nyers czukrot (88%) és a melasset (85%); husz éven át föl van mentve a fogyasztási és obrt-adó, minden állami, kerületi és községi pótadó alól. A gyártelep tulajdonosai az állami erdőkben vágathatják a gyár épületéhez, utaihoz és hidaihoz szükséges fát, elsőbbségi joguk van a vizierő felhasználásához; az állami és községi földekről ingyen hordathatnak követ, homokot; az állami szénbányákból önköltségen kapják a szenet; az üzem czéljaira való utakhoz, vasutakhoz, vizvezetékhez, csatornákhoz a szükséges telkeket az államtól vagy az illető községtől ingyen kapják, a magánosoktól kisajátithatják; a szerb államvasutakon 25% kal mérsékelt dijtételeken szállithatják az üzemhez szükséges munkaeszközöket, nyers anyagokat és félgyártmányokat, valamint a külföldre szánt gyártmányaikat; az üzemükhöz szükséges nyers anyagok és félgyártmányok után fizetett vám visszatéríttetik nekik, ha az azokból készitett gyártmányt külföldre szállitják. E jelentős kedvezmények fejében az engedélyesek a következő kötelezettségeket vállalták: tartoznak az engedély keltétől számitott két éven belül a czukorgyártást megkezdeni; az üzem megnyitásától számitott öt éven tul ipartelepükön csak szerbiai czukorrépát dolgozhatnak föl; az üzembe helyezéstől számitott öt év letelte után a gyár munkásainak legalább a fele szerb alattvalókból álljon és a telepen már kezdettől fogva kell gondoskodni szerb munkások betanitásáról; a munkások részére betegsegélyző-alapot kell létesiteni, melyhez a szükséges befizetéseket 2/3 részben a munkások, 1/3 részben a tulajdonosok eszközlik; addigra is, mig ez az alap létesül, a vállalat tartozik a munkásait valamely biztositótársaságnál betegség, halál és munkaképtelenség esetére biztositani; a vállalat aláveti magát a kormány legszigorubb ellenőrzésének. A fenti kedvezmények 20 évre, illetve 5 évre szólnak, de megvonhatók, ha a telep két év letelte után nincs üzembe helyezve, vagy az engedély másokra ruháztatnék át.

** **Kereskedelmi és szállitási részvénytársaság Budapesten.** A kereskedelmi és szállitási részvénytársaság budapesti bejegyzett czég müködését Budapesten e hó 15-én megkezdte. Az emlitett társaság *Pollák Károly és társa* czéggel együtt megvette a régóta fennálló Schneider J. és társa jóhirü czég helybeli szállitmányozási üzletet és azt közösen eddigi kiterjedésében változatlanul folytatják.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Toldy István kereskedő *Szatmáron*, Montiegler Anna rövidárukereskedő Bécsben, Rotter Herman kereskedő *Belatinczen*, Mattauch Vilmos kereskedő Haidában, Liska Katalin bőrkereskedő Bécsben, Lederer Anna bőrkereskedő *Iglón*, Száva István kereskedő *Gyergyó-Szent-Miklóson*, Weisz Béla kereskedő *Budapesten*, Kuher János rövidárukereskedő Mödlingben, Schilcher Károly kereskedő Badenben, Wanicsek Bohumil takács Mrkovban.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— November 16. —

Gabonatőzsde.

A buzakinálat ma is kimeritő maradt és minthogy malmaink legnagyobb részét az előre vett buza átvétele foglalkoztatja, a kereslet jelentékenyen megcsappant, az irányzat pedig ellanyhult. Csupán mintegy 18.000 mm. *buzát* lehetett eladni, melyért 10 krral alacsonyabb árakat fizettek. A legmagasabb eladási ár 10.80 frt volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, mig a legalacsonyabban 9.80 frton, 74 kilós pestvidéki üszkös buza kelt el. Az idegen áruból csupán szerb buza volt a piaczon, mig a román buza hozatala csökkenőben van. *Rozs* ma is csak gyengén volt forgalomban, elkelt budapesti paritásban 8.05—8.17½ frton. *Takarmány-árpa* változatlanul 6.30—6.60 frtig értékesithető. *Zabban* a forgalom gyenge, az árak azonban változatlanul szilárdak és minőség szerint 5.85—6 frton fizették. *Tengeri*, ó áru nem változott és 5.40—5.45 forinton jegyeztetik helyben. Uj tengeriben még mindig bő a kinálat és elkelt novemberi szállitásra 4—4.05 forinton budapesti paritásban. Állomásokon elkelt Becskereken 4.32½ frton deczember—áprilisra budapesti paritásban, Temesvárott deczember—januárra 3.65 frton, Verseczen deczember—márcziusra 3.87½ frton és Zsombolyán azonnali szállitásra 3.52½ frton.

Hivatalosan a mai gabonatőzsdén a következő eladások jegyeztettek:

Buza. *Tiszavidéki:* 100 mm. 80 k. 10.70 frton sárga, 100 mm. 80 k. 10.65 frton sárga, 200 mm. 80 k. 10.80 frton sárga, 1000 mm. 79 k. 10.80 frton, 100 mm. 79 k. 10.70 frton vegyl., 300 mm. 79 k. 10.60 frton sárga, 100 mm. 77·8 k. 10.55 frton vegyl., mind három hónapra.

Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 10.95 frton, 200 mm. 80 k. 10.75 frton sárga, 100 mm. 80 k. 10.60 frton sárga, 100 mm. 79 k. 10.60 frton sárga, 200 mm. 79 k. 10.70 frton, 200 mm. 78·8 k. 10.65 frton, 100 mm. 78 k. 10.55 frton, 200 mm. 78 k. 10.40 frton vegyl, 400 mm. 77 k. 10.45 frton vegyl., 200 mm. 77 k. 10.60 frton, 200 mm. 74 k. 9.80 frton üszögös, mind három hónapra.

Fehérmegyei: 450 mm. 78 k. 10.55 frton sárga, három hónapra.

Bácskai: 100 mm. 76·5 k. 10.50 frton, három hónapra.

Tolnai: 100 mm. 75·7 k. 10.45 frton, három hónapra.

Felsőmagyarországi: 1500 mm. 76 k. 10.40 frton, három hónapra.

Szerbiai: 3600 mm. 75·7 k. 8.55 frton tranzito, három hónapra.

Zab 100 mm. 6.— frton, 100 mm. 6.— frton, 200 mm. 5.90 frton, 200 mm. 5.85 forinton, készpénzen.

Hivatalos effektiv-árak:

				frttól frtig
Buza	bánsági	uj	75—80 klg.	9.95—10.70
„	tiszavidéki	uj	75—80 „	10.15—10.90
—	pestvidéki	uj	75—80 „	10.10—10.85
—	fehérm.	uj	75—80	10.15—10.90
—	bácskai	uj	75—78 „	10.40—10.70
—	román	uj	77—79 „	—.——.—
—	szerb	uj	77 „	8.40—8.45
—	bolgár	uj	77 „	—.——.—
Rozs	elsőrendü	uj	70—72 „	8.20—8.25
—	másodr.	uj	—.—	8.15—8.20
Árpa	takarmány	uj	60—62 „	6.20—6.50
—	égetni való	uj	62—64 „	6.80—7.60
—	sörfőzdei	uj	64—66 „	7.80—8.70
Zab	—	uj	39—41 „	5.75—6.10
Tengeri	bánsági	ó	—.— „	5.50—5.55
—	másnemü	ó	—.— „	5.45—5.50
Repcze	káposzta	uj	—.— „	—.——.—
—	bánsági	uj	—.— „	—.——.—
Köles		uj	—.— „	4.30—4.70

Határidőüzlet. A külföldi piaczokon lanyhára fordult az irányzat, mivel Amerikában a hozatalok nagyobb terjedelmet öltenek, melyet különben a kedvező kivitel sem képes abszorbeálni. Bradstreet becslései szerint a buzakészlet 5,223.000 bushellel gyarapodott a mult hét óta, mig a tengeri 1,044.000 bushellel csökkent. Az árak ennélfogva csökkentek és pedig New-Yorkban buza 5/8 centtel; Chikagóban 1/2 centtel olcsóbb. Az angol piaczokon nyugodtabb az üzlet, mivel a baisse-párt a [illegible] előidézésén fáradozik. A franczia piaczok [illegible]. A mi piaczunkon a bágyadt külföldi jelentések, az enyhe időjárás, melynél a hajózás beszüntetése későbbre halasztódik, nemkülönben a készárüzlet lanyhasága együttesen nyomást gyakoroltak a határidőpiacz irányzatára és a márcziusi buza ára mintegy 8 krral csökkent. Nagy a kinálat későbbi terminusokban is, forgalom azonban kereslet hiján nem volt. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza márcziusra mintegy 40.000 mm. 9.66, 9.67, 9.66, 9.65, 9.64 forinton.

Szokványrozs márcziusra mintegy 8000 mm. 8.29, 8.28, 8.27, 8.26 forinton.

Tengeri májusra mintegy 12.000 mm. 4.67, 4.68, 4.66, 4.65 forinton.

Szokványzab márcziusra mintegy 5000 mm. 5.97, 5.96, 5.95 forinton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén az üzlettelenség hatása alatt az irányzat gyengült. — Köttetett:

Szokványbuza márcziusra mintegy 15.000 mm. 9.64, 9.65, 9.64, 9.63 forinton.

Szokványrozs márcziusra mintegy 4000 mm. 8.26, 8.25 forinton.

Tengeri májusra mintegy 6000 mm. 4.66, 4.65, 4.66 forinton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza 1899. márcziusra	frt	9.64— 9.65
Szokványrozs 1898. márcziusra	frt	8.27— 8.29
Tengeri 1899 májusra	frt	4.66— 4.67
Szokványzab 1899 márcziusra	frt	5.95— 5.97
Káposztarepcze augusztus— szeptemberre	frt	12.45—12.55

Délutáni forgalom.

Az angol piaczokról érkezett lanyha jelentések ellenére nálunk az irányzat kellemesebbé vált és leginkább a buza és rozs emelkedett, mig zab és tengeri érdeklődés hiányában változatlanok maradtak. — Köttetett:

Szokványbuza márcziusra mintegy 40.000 mm. 9.64, 9.63, 9.64, 9.65, 9.66, 9.67, 9.68, 9.67 forinton.

Szokványrozs márcziusra mintegy 10.000 mm. 8.26, 8.28, 8.30, 8.31 forinton.

Tengeri májusra mintegy 15.000 mm. 4.65, 4.66, 4.67 forinton.

Délután 4 óra 30 perczkor záródnak:

Szokványbuza márcziusra	frt	9.67— 9.68
Szokványrozs márcziusra	frt	8.31— 8.32
Tengeri 1899 májusra	frt	4.66— 4.67
Szokványzab márcziusra	frt	5.95— 5.97
Káposztarepcze 1899 augusztusra	frt	12.50—12.60

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén igen szerény forgalom mellett teljesen változatlan az irány. — Köttetett:

Disznózsir elsőrendü pesti áru 57 frton.

Szilva bosznai 85 szemes 15⅛ frton.

Szesz jegyez nyersáru 17¼—17½ frtot.

Értéktőzsde.

A tőzsde irányzata ma kissé gyengének mutatkozott. Berlinben szünetelt a forgalom. Bécs pedig a még mindig nem tisztázott belügyi helyzetre rezervált álláspontján maradt meg. Az osztrák hitelrészvény árfolyama változatlan, magyar hitelbank s az osztrák-magyar államvasut realizálások behatása alatt másfél frtot vesztettek. Magyar bankok hanyatlók. A helyi piacz irányzata kedvtelen. Valuták és érczváltók ismét feszesebben záródnak.

Előtőzsde.

Kedvezőtlen külpolitikai hirek s az osztrák-magyar államvasut ki nem elégitő bevételi kimutatása nyomottá tette az előtőzsde hangulatát. A spekuláczió realizált és fél forinttal lejebb szállitotta az üzérkedési értékek árfolyamát. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 353.30—353.65-ig, magyar hitelbank 382.40—383.25-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 256.50—257.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.75—242.—-ig, osztrák-magyar államvasut 354.80—355.80-ig, rimamurányi vasmü 264.75—266.25-ig, Drasche-részvények 332—333-ig.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.40—353.50, magyar hitelbank 382.40—382.60, osztrák-magyar hitelbank 354.90—355.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén az üzlet elcsendesedett s az árfolyamokban számottevő változások nem mentek végbe. Magyar bankok hanyatlók. A helyi piaczon szünetelt a forgalom. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 353.30—353.50-ig, magyar hitelbank 382.40—382.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 256.50—256.75-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 100—100.25-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 242.——242.25-ig, osztrák-magyar államvasut 354.75—355.—-ig, déli vasut 69.75—70.—-ig, rima-murányi vasmü 265.50—266.—-ig, magyar koronajáradék 97.80—97.85-ig, magyar aranyjáradék 119.70—119.75-ig, közuti vasut 367.——367.25-ig, budapesti villamos városi vasut 223.50—224.—-ig. — Helyi értékekben a következő kötések jöttek létre: bankegyesület 101—101.50, salgótarjáni kőszénbánya 608—608.50.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.30—353.40, magyar hitelbank 382.40—382.50, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 256.50—256.75-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 100.—100.25-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 242.——242.25-ig, osztrák-magyar államvasut 354.80—355.—, déli vasut 69.75—70.—-ig, rimamurányi vasmü 265.75—266.—-ig, magyar koronajáradék 97.80—97.85-ig, magyar aranyjáradék 119.70—119.75-ig, közuti vasut 366.50—366.75-ig, budapesti villamos városi vasut 223.50—223.75-ig.

Prämiumüzlet. Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50—2.— frt, nyolcz napra 3.——4.—, november hó végére 4.——5.— frt.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén az irányzat nyugodt, az árfolyamok változatlanok. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 353.30—353.50-ig, magyar hitelbank 382.40—382.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 256.50—256.75-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 100.——100.25-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 242.——242.25-ig, osztrák-magyar államvasut 354.80—355.10-ig, déli vasut 69.75—70.—-ig, rimamurányi vasmü 265.75—266.—-ig, magyar koronajáradék 97.80—97.85-ig, magyar aranyjáradék 119.70—119.75-ig, közuti vasut 366.50—366.75-ig, budapesti villamos városi vasut 223.50—223.75-ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.45—353.55, magyar hitelbank 382.50—382.75, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 256.50—256.75, magyar ipar- és kereskedelmi bank 100.——100.25, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 242.——242.25, osztrák-magyar államvasut 354.90—355.10, déli vasut 67.75—70.—, rimamurányi vasmü 265.75—266.—, magyar koronajáradék 97.80—97.85, magyar aranyjáradék 119.70—119.75, közuti vasut 366.50—366.75, budapesti villamos városi vasut 223.50—223.75.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov. 16. *A)* Hizott sertés-árak: I. Magyar elsőrendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) —.— kr. 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) —.— kr. 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogr. felüli sulyban) 50—50½ kr. 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 50½—51 kr. 5. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 51—52 kr. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgr.-on felüli sulyban) —.— kr. 7. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban) —.— kr. 8. Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. III. Romániai: 9. Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —.— kr. 10. Közép (páronkint 250—329 kilogramm sulyban) —.— kr. 11 Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. IV. Romániai eredeti (Stachl): 12 Nehéz (páronkint 240 kilogrammon felüli sulyban) —.——.— 13. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. V Szerbiai: 14. Nehéz (páronkint 260 klgrammon felüli sulyban) 49—49½ 15. Közép (páronkint 220—260 kilogramm sulyban) 48—48½ kr. 16 Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 47—47½ kr.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett, egy kilogramm sulyra krajczárokban értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszam: 1898. év nov. 14. napján volt készlet 37.147 drb, nov. 15. napján felhajtatott 555 drb, nov. 15. napján elszállittatott 280 darab, nov. 16. napjára maradt készletben 37.422 drb. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenczvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése november 15-én. Előző napról visszamaradt 486. Uj felhajtás 520, összes felhajtás 1006. Budapesti fogyasztásra elszállittatott 795, eladatlanul visszamaradt 492. Napi árak: 120—180 kilogr. sulyban 46½—48 kr.-ig. 220—280 klg. sulyban 45—48 kr.-ig. 320—380 klg. sulyban 46—48½ kr.-ig. Öreg nehéz 44—45 kr.-ig. Malaczok 38—40 kr.-ig. A vásár hangulata élénk.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, nov. 16 (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai előtőzsde annak a hatása alatt állt, hogy Berlinben a pénzviszonyok ismét rosszabbodtak; hozzájárult az is, hogy az itteni piaczon a pénzszüke mindinkább érezhetőbbé válik, a mi a spekulácziót általában lehangolta. A realizálások ennek következtében szaporodtak s az árfolyamok minden téren jelentékenyen hanyatlottak. Az üzlet vételkedv hiányában jelentéktelen volt, különösen nemzetközi értékekben, melyek közül az osztrák-magyar államvasut részvényei kedvezőtlen kimutatás miatt lanyhábban záródnak. Valutákban nem volt forgalom, különben pedig feszesebbek.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.25, magyar hitelbank 381.75, Länderbank 223.—, osztrák-magyar államvasut 354.87, déli vasut 69.75, alpesi bányarészvények 177.25, rimamurányi vasmü 265.25, német birodalmi márka 58.96, brüxi kőszénbánya-részvények 357.—, Tramway-részvények 550.—, wienbergi téglagyár-részvények 370.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde magatartása kezdetben nyugodtabb volt. Alpesi bányatársaság megszilárdult. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 353.12, magyar hitelbank 382.—, Länderbank 223.—, union-bank 291.—, anglo-bank 153.50, bankegyesület 261.50, Tramway-részvények 550.—, osztrák-magyar államvasut 354.87, déli vasut 69.75, elbavölgyi vasut 258.50, észak-nyugati vasut 243.50, dohány-részvények 120.25, alpesi bányarészvények 177.80, rimamurányi vasmü 265.25, prágai vasipar 886.—, májusi járadék 101.—, magyar koronajáradék 97.80, török sorsjegyek 58.25, német birodalmi márka 58.99, brüxi kőszénbánya 358.—.

Később javultak az árfolyamok, mert élénkebb vételkedv jelentkezett.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.37, magyar hitelbank 382.—, anglo-bank 153.50, unionbank 290.75, Länderbank 222.50, bankegyesület 261.25, osztrák-magyar államvasut 355.12, déli vasut 69.75, elbavölgyi vasut 259.75, dunagőzhajózási részvény 439, alpesi bányarészvények 177.75, májusi járadék 100.85, osztrák koronajáradék 101.25, török sorsjegyek 58.35, magyar koronajáradék 97.75, német birodalmi márka 58.96.

Bécs, nov. 16. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 119.55, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 138.—, magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—, magyar kel. vasut áll. kötvény 120.—, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 255.—, magyar kereskedelmi bank 1416.—, magyar koronajárad. 97.75, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 95.80, magyar hitelbank-részvények 382.—, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 158.50, kassa-oderbergi vasut-r. 187.25, rimamurányi vasmü 265.50.

Bécs, nov. 16. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papir-járadék 100.85, 4%-os osztrák aranyjáradék 119.70, 1860. sorsjegy 139.60, osztrák hitelsorsjegy 201.75, angol-osztrák bank 153.50, bécsi Bankverein 261.50, osztrák-magyar bank 910.—, déli vasut részvény 69.75, dunagőzhajózási társulat 440.—, dohányrészvény 120.25, cs. és kir. vert arany 5.72, német bankváltók 58.95, 4·2%-os ezüstjáradék 100.75, osztrák koronajáradék 101.25, 1864. sorsjegy 196.50, osztrák hitelintézeti részvény 353.25, union-bankrészvény 290.75, osztrák Länderbank 222.75, osztrák-magyar államvasut 355.13, elbavölgyi vasut 258.25, alpesi részvények 177.70, 20 frankos arany 9.54½, londoni váltóár 120.55. — Bécsi Tramway 552.—. Szilárdul.

Délutáni magánforgalom.

Bécs, nov. 16. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata). A déli tőzsde zárlata után a délutáni magánforgalomban maradt: Osztrák hitelrészvény 353.12, magyar hitelbank 382.—, angol-osztrák bank 153.50, bankegyesület 261.—, union-bank 290.50, Länderbank 223.—, osztrák-magyar államvasut 355.—, déli vasut 69.75, elbavölgyi vasut 258.50, északnyugati vasut 244.—, török dohányrészvény 120.50, rimamurányi vasmü 266.25, alpesi bányarészvények 177.60, májusi járadék 100.85, magyar koronajáradék 97.75, török sorsjegy 58.40, német birodalmi márka 58.96. Nyugodt.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 16. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Bágyadt külföldi tudósitások és az, hogy a fogyasztók a kissé nagyobb kinálatokkal szemben, melyek kész buzában mutatkoztak, tartózkodók voltak, kedvezőtlenül befolyásolták az irányzatot s az árakra nyomást gyakoroltak. — Köttetett: buza tavaszra 9.58, 9.59, 9.54 frton, rozs tavaszra 8.36, 8.38 frton, zab tavaszra 6.23 frton, tengeri május—juniusra 4.96, 4.99 forinton.

Délután a készáruüzlet nem volt élénk s a malmok tartózkodása miatt, bágyadtabb hangulat uralkodott. A buza és rozs ára 5—10 krral olcsóbb volt, mint szombaton. Eladatott 1000 mm. zentai 77 kilós buza 10.02½ frton, állomáson, 1700 mm. párkányi 76·8 k. 10.40 frton, Bécsben, mind kettő három hónapra. Árpa nagyon csendes, zab és tengeri változatlan.

Határidőüzlet szintén gyenge volt. Köttetett: buza tavaszra 9.54, 9.53, 9.55 frton. Továbbá jegyeztetett: rozs tavaszra 8.36, 8.37 frton, zab tavaszra 6.22, 6.23 frton, tengeri május—juniusra 4.97, 4.98 frton.

Szesz ára ma ismét esett. Kész kontingentált áru jegyez 17.70 frt pénz és 17.90 frt áru.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, nov. 16. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Ünnep miatt ma nem volt tőzsdeforgalom.

Páris, nov. 16. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai tőzsdét megnyugtatta a könnyen és kedvezően lefolyó likvidáczió. Várakozás ellenére a pénz olcsóbb lett, mint hitték és a kamatláb sem magasabb 3¼%-nál. Daczára a kedvező tényezőknek, a kurzusok nem voltak tarthatók. A spanyol járadék 50 centime-mal hanyatlott és az egész piaczot nyomta. Csak olasz járadék emelkedett 37 centime-mal. Török járadékok nyugodtak maradtak. C 26, D 22.30. Bankok szilárdak. Fonciére tovább emelkedett. Vasutak üzlettelenek. Zárlatkor a spanyol járadék javult. — Jegyeznek: 3%-os franczia járadék 101.80, törleszthető járadék 100.60, 3½%-os járadék 104.50, Banque de France 3630.—, Crédit Foncier 736.—, Szuez-részvények 3647, egyiptomi kölcsön 102.25, spanyol külső járadék 41.—, magyar aranyjáradék 102.25, olasz járadék 92.22, orosz 101.90, uj 3%-os orosz kölcsön 94.75, ottomán bank 542.—, osztrák Länderbank 486.—, osztrák-magyar államvasut 766.—, Rio-Tinto rézbánya 777.—.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os franczia járadék 101.82, 3½%-os járadék 104.50, törleszthető járadék 100.60, magyar aranyjáradék 101.25, osztrák aranyjáradék 101.50, olasz járadék 92.22, osztrák-magyar államvasut 766, osztrák földhitelrészvény 1242.—, török dohányrészvény 206, Banque de Paris 938.—, ottomán bank 542.—. Tartva.

Páris, nov. 16. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) (Általános árfolyam 100 frank = 47.60 frt.) Osztrák-magyar államvasut 766.— = 355.83, magyar 4%-os aranyjáradék 102.25 = 119.89, osztrák aranyjáradék 101.50 = 119.80.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, nov. 16. *Nyersczukor* azonnali átvételre Aussigban 12.85 frt, deczemberre 12.20 frt, finomitott készáru Prágában 36 frt.

Trieszt, nov. 15. *Czukor* tartva; készáru 13.75—14 frt, november—márcziusra 13.87—14 forint.

Hamburg, nov. 15. *Petroleum* helyben 6.85 márka. Szilárd.

Antwerpen, nov. 15. *Petroleum* 19.62. Szilárd.

Glasgow, nov. 15. *Nyersvas* 49 shilling 3½ penny.

Páris, nov. 15. *Nyersczukor* 29.75—30.25, nyugodt; fehér czukor folyó hóra 31.25, deczemberre 31.50, szilárd, négy első hónapra 32, márcziustól négy hónapra 32.25, finomitvány 105.50—106.

Páris, nov. 15. Buza, liszt ártartó, olaj nyugodt, szesz ártartó. Idő: köd.

London, nov. 15. *Répaczukor* 9⅞. Jávaczukor 12 sh. 3 d.

Pétervár, nov. 15. *Rozs* novemberre 5.25.

Liverpool, nov. 15. A gabonaüzlet a legutóbbi tudósitás óta nem változott.

Bréma, nov. 15. *Petroleum* helyben 7.

Páris, nov. 16. (Általános árfolyam 100 frank = 47.60 frt.) Buza folyó hóra 21.75 = 10.35, buza deczemberre 21.60 = 10.28, buza január—februárra 21.35 = 10.17, buza 4 első hóra 21.45 = 10.21. Liszt folyó hóra 47.55 = 14.16, liszt deczemberre 47.— = 14.02, liszt január—februárra 46.10 = 13.75, liszt 4 első hóra 46.10 = 13.75. Olaj folyó hóra 52.— = 24.50, olaj deczemberre 52.— = 24.50, olaj 4 első hóra 52.50 = 24.74, olaj májustól 4 hóra 53.25 = 25.09. Szesz folyó hóra 42.75 = 22.55, szesz deczemberre 42.75 = 22.55, szesz 4 első hóra 43.— = 22.68, szesz májustól 4 hóra 43.— = 22.68.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Terményüzleti tudósitás.

Szeged, november 16. (Az *Egyetértés* tudósitása.) *Zsiradék-áruk.* Az árak csak névlegesek. Nehéz 3/100-as táblaszalonna 100 kilogramm 56—57.— frt, könnyü uj áru 4/100-as füstölt) szalonna 100 kilogramm 55—56 forint, (füstölt) szalonna 100 kilogramm 60—61.— forint, szegedi pörkölt szalonna 100 kilogramm 55—56 forint, stráf-szalonna 100 kilogramm 57—58.— forint, háj névleg 100 kilogramm 70.— forint, zsir 100 kilogramm 61—62 frt.

Szalámi. Mai jegyzés 100 kilogrammonkint 170.— forint.

Paprika. A kinálat még mindig sürgős s igy az árak különösen szebb fajokban estek, közép minőség keresett. Legfinomabb paprika 100 kilogramm 60—68 frt, finom paprika 100 kilogr. 50—55 forint, középfinom paprika 100 kilogramm 38—45 forint, kereskedelmi paprika 100 kilogramm 13—22 forint, csöves paprika régi 100 kilogramm 40.— frt, csöves paprika uj 100 kilogramm 25.— frt.

Tarhonya. Változatlan Legfinomabb tojásos 100 kilogramm 25—27 forint, fehér, tojás nélkül 100 kilogramm 19—22.— forint, barna, tojás nélkül 100 kilogramm 16—18.— forint.

Gyékény. Változatlan. Finom, sürü gyékény 100 darab 28—65 forint, félsürü gyékény 100 darab 17—19 forint, könnyü 100 darab 9—12 frt.

Gabona-üzlet.

Szeged, november 16. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Buza 9.60—9.80 frt. Rozs 7.60—7.70 frt. Árpa 6.20—6.40 frt. Zab 5.80—6.— frt. Ó-tengeri 5.30—5.40 frt. Uj tengeri 4.20—4.40 frt. Bab 6.20—6.30 frt. Köles 4.20—4.50 frt. Repcze 11—11.50 frt.

GAZDASÁGI TUDÓSITÁSOK.

Csurog, nov. 14. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Gazdáink már rég nem emlékeznek, hogy az őszi vetésekre ily gyönyörü idő járt volna. Mindenki szép rendben, minden háborgatás nélkül betakarithatta kukoriczáját, sőt még a szárat is, a nélkül, hogy az eső egyszer is háborgatta volna. Az őszi vetések nemcsak hogy befejeztettek, de oly szépen kikeltek és zöldülnek, hogy évtizedek óta nem volt ily állapotban. A tengerihozomány kielégitő volt; egy kataszteri hold (1600 négyszögöl) 20—25 métermázsa csöves kukoriczát hozott, de nagyon panaszkodnak, hogy igen romlik, penészedik, miért is válogatni kell, a mi tömérdek költségbe kerül. Burgonya elég jól termett és métermázsája 2—2.50 frtig kelt el. Buza 8—8.60 frt, árpa 4.80—5.20 frt, zab 4.50—5.— frt, bab fehér 8.— frt, sárga 9—9.30 frt, tengeri csöves 2.30—2.60 frt, morzsolt tavaszra 3.80—4.20 frt métermázsája. Káposzta 100 fej 2.—3.20 frt, zöldség 60 csomó 1.— frt, vöröshagyma 3.—4.20 frt métermázsája. Takarmány bőven van és 1.—1.60 frt a réti szénának a métermázsája.

Napirend 1898. november 17.

Naptár: Csütörtök, nov. 17. Róm. kath. Gergely. — Prot. Alfeus. — **Görög-orosz:** (szept. 5.) Galaktion. — Zsidó: Kislev 3. — Nap kel: 6 óra 53 perczkor reggel, nyugszik 4 óra 4 perczkor délután, Hold kel: 10 óra 38 perczkor délelőtt, nyugszik: 7 óra 22 perczkor délután.

Királyi kihallgatás a budavári királyi palota trónteremben délelőtt 10 órakor.

A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A belügyminiszter fogad d. u. 4—5-ig.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10-ig.

A függetlenségi és 48-as párt értekezlete d. u. 6 órakor a körhelyiségében.

A honvéd utóellenőrzési szemle az első honvédgyalogezred 1886. és 1887-ik években besorozott legénységével reggel 9 órakor, az I. Ferencz József honvéd-gyalogsági kaszárnyában. (Üllői-ut.)

A magyar közgazdasági társaság ülése esti 6 órakor saját helyiségében (Ferencziek-bazára I. em., II. lépcső 6.)

A nemzeti muzeum: természetrajzitára nyitva d. e. 9-től d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett

A nemzeti muzeum néprajzi osztálya nyitva 9—1-ig.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

A „Hodoló diszfelvonulás“ Eisenhut Ferencz óriási körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este ½5 óráig. Belépő dij 50 kr., gyermekjegy 30 kr.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és péntek kivételével naponkint 9—1-ig.

M. kir. gazdasági muzeum. Városliget Széchenyi-sziget, történelmi épületcsoport. Április hótól novemberig nyitva van naponkint — a hetfői napok kivételével — d. e. 10 órától 1-ig, d. e. 3-tól 5-ig. Héffőn egész napon zárva van. A muzeum látogatása mindig ingyenes.

Magyar kereskedelmi muzeum. Ilandó kiállitas: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, d. e. 9—12-ig és délután 2—5-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u 2-ig. — Magyar házi ipar központi bazár kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től déli 1 óráig és d. u. 3-tól esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., I. em. d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-i

Kivonat a hiv. lap nov. 16. számából.

Árverések a fővárosban. *Spitzer* Anna 733 frtra becs. ingós. november 17. IV. ker. kigyó-utcza 1. szám. *Bals* A. 2980 frtra becs. ingós. november 18. VII. ker. Damjanich-utcza 50. szám. *Spiegel* Mór 447 frtra becs. ingós. november 18. VIII. ker Baross-utcza 122. szám. *Taussig* Pál

3813 frtra becs. ingós. november 19. VII. ker. Elemér-utcza 6. szám. *Szabó* Boldizsár 516 frtra becs. ingós. november 17. VI. ker. Podmaniczky-utcza 69. szám. *Bartalits* Károly Imre 3021 frtra becs. ingatl. november 17. II. ker. Fő-utcza 77. szám. *Radó* Szigfried 1703 frtra becs. ingós. november 18. V. ker. váczi-körut 72. szám. *Freund* Lipót 3653 frtra becs. ingós. november 18. VII. ker. Erzsébet-körut 17. szám.

Árverések a vidéken. *Wagner* Manó 1479 frtra becs. ingós. november 17. Rákos-Palota. *Pál* Sámuel 3670 frtra becs. ingós. november 21. B.-Szent-Tamás (Ó-Becse). *Pollák* Lajos 4599 frtra becs. ingatl. deczember 1. Zala-Egerszeg. *Bornemisza* Gyula 17745 frtra becs. ingós. november 30. Alsó-Detrehem (Torda). *Ungár* Adolf 4390 frtra becs. ingós. deczember 2. Kecskés tanya (Sárospatak). *Ferenczy* Emil 19464 frtra becs. ingós. deczember 5. Pátrohai tanya (Kis-Várda). *Veisz* Izidor 3600 frtra becs. ingatl. deczember 12. Zala-Egerszeg. *Polhammer* Péterné 1742 frtra becs. ingatl. deczember 29. Ábaliget. Dr. *Hutt* Árpád 344 frtra becs. ingatl. deczember 17. Esztergom. *Paksy* Gusztáv 8807 frtra becs. ingatl. deczember 12. Fugyi-Vásárhely (Nagyvárad). *Kohn* Illésné 2056 frtra becs. ingatl. 1899 január 11. Czegléd. *Stibi* István 14438 frtra becs. ingatl. 1899 február 20. Pécs. *Rádi* János örökösei 2472 frtra becs. ingatl. deczember 17. Szent-Endre. *Hautzinger* János 1100 forintra becs. ingatl. deczember 9. Szent-Péter (Magyar-Óvár).

Csődmegszüntetés. A szolnoki kir. törvényszék részéről *Pisztl* Albert szolnoki lakos ellen, — a szegzárdi kir. törvényszék részéről *Zavaros* János szegzárdi lakos ellen a csőd megszüntettetett.

Szerkesztői üzenetek.

Brassó. Legjobb lesz, ha ahhoz az intézethez saját maga fordul. Helyisége Teréz-körut 40.—42. szám alatt van. Van egy másik, szintén igen jóhirü egyesület a Gizella-tér 2. szám alatt is. Az utóbbinál 80 milliót meghaladó összegre történtek biztositások. Tartalékalapja 13½ millió korona, mind házakba befektetve.

B. Régi előfizető. Önnek igaza van, és tapasztalhatja is, hogy mi hasonló szellemben szoktunk nyilatkozni arról a jelenségről.

H.-M.-Vásárhely. Hogy a dévényi ezredévi emlék tetején álló Árpád-korabeli vitéznek a czimeres pajzsán kettős kereszt van, ez mindenesetre anakronizmus, mert a honfoglalás idejében magyar eleinknek a kettős kereszthez csakugyan semmi közük sem volt. De ezzel szemben meg kellett fontolni, hogy az a vitéz nem épen csak a honfoglalás évében élt, de utána még vagy 30 évvel későbben is vitézkedhetett, szóval a X-ik században, s akkor már jártak nálunk görög hittéritők, — az anakronizmus tehát nem olyan tulságos. Azt is tekintetbe kellett venni, hogy Dévénynél, a haza határán okvetlenül alkalmazni kellett a magyar állam czimerét, s mivel az Árpád-kori állami czimer rajza nem maradt ránk, ennek hiányában a Szent-István koratól fogva érvényes ősi czimerünket kellett alkalmazni.

Takta-Harkány. J. A. Ön nem olvasta el figyelmesen az osztálysorsjáték jegyet kisérő levél utolsó sorait, melyek igy szólnak: „Ha mellékelt sorsjegyet megvenni nem volna hajlandó, ugy kérem azt azonnal a csatolt franko-boritékban visszaszármaztatni: *miután fizetetlen sorsjegyek számlámra játszanak, s az azokra eső nyereményre igényt nem tarthatna.*" Az tehát lehetséges, hogy a sorsjegyelárusitó öntől a pénzt vagy a sorsjegyet visszakéri, ez az üzletéhez tartozik, de ön nem tartozik neki válaszolni sem, ha nem akar: mert egyéb baj nem történhetik a mulasztásból, csak az, hogy ha az önnél levő sorsjegyet kihuzzák, ön nem nyer vele. Az árat azonban sohasem fogják önön követelni.

IDEGENEK NÉVSORA.

Hungária szálloda. Exc gr. Széchényi E. és kisérete, Bécs. — Exc Marchand H. és kisérete, Belgrád. — Gr. Keglevich G. és kisérete, Igreskata. — Gr. Keglevich N. és kisérete, Bodzas. — Cruse A., Berlin. Fernandez A., csal. és kisérete, Konstantinápoly. — Scheidemann U., Bukarest. — Claussen H., Hamburg. — Goldschmid H., Kolp E., Manchester. — Waengler L. és neje, Hohenelbe. — Wagner E., Passzau. Peterffy I. és neje, P.-Kupa. — Ring B., Arad. — Bigaglia E., Fiume. Wasebutv B., N.-Bogsán. — Hausburg O., Berlin — Kugler H., Berlin. Brinn S., Neuhausen. — Grecoff D., Leraphino C., Oppenheimer M., Sofia. — Gadebusch W., Reichenberg. — Strausz S., Dunaföldvár. Handel D., Nyiregyháza. — Szalkay L., Mátészalka. — Weiss I., Lipcse. Schiff M., Köln. — Kramer B., Oppeln. — Hamburger F., Lepownitzky B., — Csiszár A., Kassa. — Ambrusfalvy H., N.-Kata. — Zimmermann M., Pittsburg. — Dr. Siefert E., Losensky F., Dr. Mueller T., Konrad A., Berlin. — Blaustein H., Frisch G., Hoffmann E., Haas B., Wechselschmidt C., Kramer S., Porges H., Scharf L., Bleuer M., Stapler I., Löwy A.-né, Stern M., Bécs.

Panconia szálloda. Raab A., Felka. — Morcos I., Tortlan. Nyiry Gy., N.-Várad. — Braun I., Szt-Gálosker. — Ellinger L., Szászváros. Fuszgauger B., Szabadka. — Sedioj P., Szirák. — Joó D., Szabadka. Kleska A., Przemysl. — Feldman M., T.-Szántó. — Vadon S., Szőgyényi L., Debreczen — Konkoly I., Bekés. — Mesko L., Nyiregyháza. Bikfalvy I., Zilah. — Tetmayer L., S.-Tarján. — Dr. Primás Gy., Orlet, Wittmann L., Elek. — Dr. Szigeti H., Temesvár. — Schmidt W., New-York. Copony L., Prázsmár. — Sindel F., Tartlan. — Paskusz M., Kolozsvár. — Lator S., M.-Sziget. — Molnár K., Zombor. — Havas N., Szerdahely.

Vadászkürt szálloda. Gr. Charinsky F., Brünn. — Ulmann G., Bécs. — Fischpán M., Kecskemét. — Dr. Fekete M., Pécs. — Dr. Jancovich P., Ujvidék. — Schönfeld L., Fämmer G., Sebastián A., Facset. Mayer H., Berlin. — Salzer L., Bécs. — Bahimka G., Nyitra. Budinsky Gy., Facset. — Müller Berta, Brassó. — Hrk R., Brünn. — Schönfeld V., Brünn.

Royal szálloda. Me Liane de Tries és kisérete, Páris. — Savroff I., Widdin. — Schütz A., Trieszt. — Venderich B. és családja, M.-Ostrau. Strausz L. és csal., Voslau. — Reiter I. és neje, Linz. — Herglauer A. I. Köln. — Croganer W., Neurath S., Stein M., Galitschka J., Dr. Zibell J., Dr. Vidrow A., Königsegger E.-né és leánya. — Lenasa J. és czaladja, Marucr F., Koch I., Bécs. — Botykay L., Solymossy O., Kolozsvár. Dataky L., Mihályfi P.-né, Nagyvárad. — Groedlné és leánya, M.-Sziget. Jausz O. és neje, Diószeg. — Özv. Kenger A. és leánya, Igló. — Bartsa M. B., Beleg. — Békés L. és neje, Debreczen. — Holländer A. és neje, Halas. — Dr. Löewy L., Pécs. — Boda J. és neje, N.-Atád. — Dr. Grosszmann D., Szabadka.

Orient szálloda. Saszy P., D.-Szt-Márton. — Dr. Katona e., Miskolcz. Simkó J., Nyiregyháza. — Gara J., Pápa. — Dr. Spitzer K., Solna. Krampera J., Debreczen. — Czedik E., Arad. — Weisz T., Losoncz. Sonar J., Sopron. — Koreck F., Resicza. — Fleischer P., Pozsony. Deutsch L., Krompach. — Navrady H., V.-Hányad. — Ritzer M., Tas. Ehrenfeld D., Nagyvárad. — Koszta S., Zimony. — Supper J., Temesvár. Stein J., S.-A.-Ujhely. — Georgievits S., Belgrad. — Busuani G., Giurgeve. Zogora D., Braila. — Tomits J., Orsova.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.
Pollini-Bianchi Bianca assz. vendégfelléptével.

HAMLET.

Nagy opera 5 felv. Zenéjét szerzette Thomas A. Szövegét irták Carré és Barbier. Forditotta Böhm G.

Személyek:

Hamlet	Beck
Claudius	Ney D.
Egy szellem	Kornay
Polonius	Mihályi
Laertes	Kertész
Marcellus	Ney B.
Horatio	Szendrői
Gertrud	Hilgermann
Ophelia	P. Bianchi
1-ső sirásó	Hegedüs
2-ik sirásó	Dalnoki

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Bibliás asszony.

Operette 3 felvonásban, 4 képben. Szövegét irta Antony Mars és Maurice Hennequin. Ford. Heltai Jenő. Zenéjét szerzette Victor Roger.

Személyek:

III. Ernő	Németh
Chatellerault	Szirmai
Beaugency	Solymosi
Pontbichet	Lubinszky
Trénitz gróf	Kovács
Celestin	Tollagi
Öreg bérlő	Ujvári
Jolivet	Várnai
Pontgibaud	Horváth M.
Chatellerault	Küry Klára
Sarah Poulsom	Gazsi M.
Thea	Z. Bárdy G.
Maréchalné	M. Csatai
Paméla	S. Harmath
Carmen	Makkos E.
Teréz	Vidorné

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Sok hühó semmiért.

Szinmü 5 felvonásban. Irta Shakspere, ford. Arany L.

Személyek:

Don Pedro	Somló
János	Ivánfi
Claudio	Pálfi
Benedek	Náday
Leonato	Szigeti I.
Antonio	Bakó
Boldizsár	Körösmezei
Borachio	Horváth
Konrád	Latabár
Galagonya	Vizvári
Bunkós	Gabányi
Ferencz	Abonyi
Hero	Maróthy M.
Beatris	Csillag T.

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Garasos kisasszony.

Operett 4 felv. Irt. Mars és Desvallières. Ford. Reiner F. és Makai E. Zenéjét szerz. Planquette R.

Személyek:

Napoleon	Giréth K.
Michel Borniche	Sziklai
Anatol	Szentmiklósi
Rascalou	Boros
Brignolet	Halasi
Izidor	Kalmár
Marion	L. Komáromi
Rascalou T.	Vlád G.
Denise	Haller
Zoé	Bilkei

Kezdete 7½ órakor.

Fővárosi gyermekszinház.
Igazgató: Feld Zsigmond.
Budapest, 1898. nov. 17-én.
Mérsékelt helyárakkal:

Kolumbus Kristóf vagy **Aranyországtündére**

Tündérrege 9 képben.
Kezdete 4½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Elektra.

Tragédia 5 felvonásban. Irta Sophokles. Ford. Csiky G.

Személyek:

Nevelő	Szacsvay
Orestes	Mihályfi
Elektra	Jászai M.
Chrysothemis	Cs. Alszegi
Klytaemnestra	Felekiné
Aegisthos	Mészáros
Pylades	Magas

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Osztozkodás.

Szinmü 3 felvonásban.
Kezdete 7½ órakor.

VÍG-SZINHÁZ.
Budapest, 1898. nov. 17-én.

Aeneas papa.

Bohózat 3 felvonásban, 4 képben. Irta Arthur W. Pinero. Angolból forditotta Mihály J.

Személyek:

Aeneas Posket	Hegedüs
Agatha	Lánczy
Cis Farringdon	Góth
Charlotte	Delli E.
Lukyn	Gál
Horace Vale	Tapolczai
Beatie	Varsányi I.
Bullamy	Gyöngyi
Achille Blond	Győző
Izidor	Bárdi
Wormington	Balassa
Messiter	Szerémy
Lugg	Kazaliczky
Harris	Magyari
Wike	Rónaszéki
Popham	Boross F.

Kezdete 7½ órakor.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház játékrendje: *Pénteken* nincs előadás. *Szombaton* Szent Erzsébet legendája. *Vasárnap* Hunyadi László.

A nemzeti szinház játékrendje: *Pénteken* Elválhatatlanok. — Bagdadi herczegnő. *Szombaton* Folt, a mely tisztit. *Vasárnap* Himfy dalai.

A népszinház játékrendje: *Pénteken* Hoffmann meséi. *Szombaton* Vörös sapka. *Vasárnap* délután Talmi herczegnő, este Vörös sapka.

A vigszinház játékrendje: *Pénteken* A végrehajtó. *Szombaton* Katonák. *Vasárnap* délután A végrehajtó, este Katonák.

A magyar szinház játékrendje: *Pénteken* A gésák. *Szombaton* A gésák. *Vasárnap* délután Aranylakodalom, este A garasos kisasszony.

Somossy Mulató

(Nagymező-utcza). 34630

ALBRECHT FERENCZ bérlő.

Kezdete 8, vége 12 órakor.

9 órakor I-ső kép

A SZÉP RIGÓ.

¾10 órakor II-ik kép

A SZÉP RIGÓ.

Mignon törpe ötös.

¾11 órakor

Lean de Vries, a párisi csillag.

¼12 órakor:

A hölgytrombita-kar

Mme Bisera vezetésével.

½12 órakor

Phoite Pinaud.

Ugymint az összes müerők fellépése.

Minden ünnep- és vasárnap két előadás.

Jegyek elővételre az Andrássy-ut 38. sz. tőzsdében.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080 Ma este az étteremben **Berkes Béla** ismert s kedvelt zenekara játszik **Kezdete 8 órakor.**

FOLIES CAPRICE.

Ma

CLEO DE MARODE

vagy

Egy női Agent provocateur.

Megelőzőleg 9 órakor:

A kikapós földesur.

Eredeti népies bohózat dalokkal és tánczczal. Zenéjét összeállította: **Kmoch A.**

Személyek:

Várgedei Várgedey Frankl Gedeon, nagybirtokos	Rott S.
Arabella, neje	Charlée J.
Tom, lovásza	Pfeifer M.
Ösztövér Hajagos Bogdán, a falu kántora	Steinhart G.
Tari Bagó Marczi, kisbiró és bakter	Peterdy Gy.
Balog Örzsi, a biró leánya	Molnár A.
Gazsó Jancsi gazdalegény, a kedvese	Sussin A.
Marcsa, szolgáló a biróéknál	Boross S.
Nyakigláb Izsák, korcsmáros	Echten
Borcsa } paraszt leányok	Jungwirth K.
Julis }	Minna
Ferkó } paraszt legények	Lengyel J.
Miska }	Popper J.
Öreg pór	Burg E.

Történik napjainkban egy kis faluban.

Vizállás, 1898. nov. 16-án.

	Czentiméter		
Inn:			
Schärding	+ 45	<	1
Duna:			
Passau	+ 130	<	5
Linz	— 124	<	4
Bécs	— 144		
Pozsony	+ 92	<	3
Komárom	+ 130	<	6
Budapest	+ 92	<	4
D.-Földvár			
Mohács	+ 112	<	8
Gombos	+ 185	<	5
Ujvidék	+ 109	<	5
Zimony	+ 92	<	4
Pancsova	+ 52	<	2
Drenkova	+ 56		
Orsova	+ 132	<	2
Vág:			
Szered	+ 11	<	1
Rába:			
Győr	+ 160	<	2
Dráva:			
Zákány	— 16	<	2
Barcs			
Eszék			
Száva:			
Sziszek	+ 60	<	5
Mitrovicza	+ 163	<	9

	Czentiméter		
Béga:			
Kiszető	+ 54	<	2
Temesvár	— 73	<	3
N.-Becskerek			
Tisza:			
M.-Sziget	+ 20		
Tekeháza	+ 2	<	2
Tisza-Ujlak	— 50	<	2
V.-Namény	— 56	>	12
Záhony (Csap)	— 156	<	6
Tokaj	— 59	<	8
Tisza-Füred	— 36	<	12
Szolnok	— 34	<	14
Csongrád	— 69	<	10
Szeged	— 22	<	3
Török-Becse	— 46	>	2
Titel	+ 100		
Körös:			
Sebes: N.-Várad	— 23	<	3
Fekete: Tenke	— 1		
Fehér: B.-Jenő	— 18		
Kettős: Békés	+ 10		
Hármas: Gyoma	— 33	<	2
Maros:			
Arad	— 148	<	2
Makó			

Jegyek magyarázata: + null fölött, — null alatt. > áradat < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet tavirati jelentése 1898. nov. 16-án reggel 7 órakor

A depressziók folyton északon tartózkodnak és keleten is sülyesztik a barométert, a miért is a magas nyomás mindinkább nyugot felé tolódik el.

Az európai időjárás jobbára felhős és északon, nevezetesen Angliában és Németországban, kis mértékben esős.

Hazánkban az idő borus vagy ködös, de a mellett kivétel nélkül száraz. A hőmérséklet emelkedőben van, a szelek gyengék.

Többnyire felhős, enyhébb idő várható, semmi vagy csak jelentéktelen csapadékkal.

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugodt. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = több nyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 0 = egészen borult, ● = eső, ✻ = hó, ≡ = köd. ⌐ zivatar.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maximum	Hőmérsék minimum
Árvaváralja	—	—	—	—	—	—	—
Selmeczbánya	69·6	+ 3·6	N 1	≡	—	5	2
Kis-Kartal	69·9	+ 4·0	—	≡	—	4	2
N.-Szombat	69·4	+ 6·6	—	≡	—	8	6
Magyar-Óvár	70·1	+ 6·0	—	4	—	9	5
Ó-Gyalla	69·6	+ 5·5	W 1	4	—	7	5
Budapest	69·4	+ 5·0	—	4	—	6	5
Sopron	70·2	+ 5·6	NW 1	4	—	8	5
Herény	69·8	+ 5·2	—	≡	—	8	5
Keszthely	69·9	+ 7·6	NW 1	4	—	9	4
Zágráb	70·4	+ 6·4	—	4	—	10	6
Károlyváros	70·5	+ 6·3	—	≡	—	10	6
Fiume	67·9	+ 8·0	NW 2	1	—	16	7
Cirkvenica	—	—	—	—	—	—	—
Pancsova	71·2	+ 0·0	NW 2	≡	—	9	—0
Drenkova	68·1	+ 2·1	NE 1	≡	—	10	0
Zsombolya	70·3	+ 3·4	—	4	—	10	2
Arad	70·6	+ 3·1	E 1	4	—	6	2
Szeged	69·9	+ 4·7	—	≡	—	5	3
Szolnok	69·9	+ 4·6	SE 2	4	—	4	2
Eger	70·0	+ 2·6	SW 1	4	—	3	—1
Debreczen	69·9	+ 2·1	NE 1	—	—	2	—1
Késmárk	69·4	+ 2·7	N 1	≡	—	—	—
Ungvár	70·6	+ 2·8	—	≡	—	2	2
Akna-Szlatina	70·8	— 2·7	E 2	4	—	—	—
Szatmár	72·3	+ 3·2	SE 1	3	—	7	1
Nagy-Várad	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	70·1	— 1·4	E 2	≡	—	4	—2
Nagy-Szeben	71·2	— 2·2	S 1	4	—	7	—4
Bécs	70·1	+ 5·4	W 2	4	—	7	5
Salzburg	70·6	+ 3·7	NW 2	≡	—	5	3
Klagenfurt	70·4	+ 4·2	NE 1	≡	—	6	3
Póla	67·8	+ 6·6	—	1	—	11	6
Lesina	66·8	+ 13·2	N 1	0	—	19	13
Sarajevo	69·6	+ 3·4	NW 1	4	—	5	2
Torino	68·9	+ 9·6	NW 2	4	—	12	9
Florencz	68·7	+ 5·6	SE 1	0	—	16	5
Róma	67·9	+ 7·4	N 2	0	—	—	—
Nápoly	—	—	—	—	—	—	—
Brindisi	67·5	+ 14·3	NW 4	4	—	—	—
Palermo	66·0	+ 14·6	S 2	≡	—	—	—
Malta	63·9	+ 20·0	E 4	2	—	—	—
Zürich	71·2	+ 4·0	N 2	≡	—	—	—
Biarritz	—	—	—	—	—	—	—
Nizza	—	—	—	—	—	—	—
Páris	70·4	+ 6·7	S 2	≡	—	—	—
Kopenhága	66·4	+ 7·2	NW 4	≡	2	—	—
Hamburg	67·9	+ 7·8	W 1	≡	—	—	—
Berlin	67·6	+ 8·2	W 2	4	1	—	—
Christiansund	63·8	+ 6·7	W 2	2	2	—	—
Stockholm	—	—	—	—	—	—	—
Szent-Pétervár	—	—	—	—	—	—	—
Moszkva	—	—	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Kiew	—	—	—	—	—	—	—
Sulina	69·6	+ 6·1	NE 4	4	—	—	—
Szófia	70·9	— 3·2	W 0	≡	—	—	—
Konstantinápoly	67·1	+ 9·8	NE 2	≡	—	—	—
Athen	—	—	—	—	—	—	—

Elhaltak névsora 1898. nov. 15-én.

Percz Margit, 4 é. IX. Lónyai-u. 24.
Csepreghy Mari 24 é. Szövetség-u. 41.
Hreskó Mari, 32 é. Madách-u. 14.
Rechnitz J. 66 é. Remete-u. 9.
Weisz A., 72 é. VIII. József-u. 107.
Stern sz. Kobuer 57 é. V. Arany János-u. 39.
Duschak J., 66 é. I. Nagykorona-u. 13.
Muskal H.-né, 36 é. VIII. Dobozi-u. 21.
Beltzel I., 43 é. IV. Rostély-u. 2.
Bachmayer I., 93 é. I. Hadnagy-u. 16.
Hierantuner Borbála, 77 é. II. Fő-u. 43.
Obermeier Anna, 67 é. II. Fő-u. 43.
Krausz F., 53 é. Pécs.
Keresztszegi Z., 35 é. VII. Hársta-u. 18.
Marschall Borbála sz. Klöckner 72 é. Remete-u. 30.
Pisztory A., 83 é.
Reichardt Mária, 5 é. VIII. Csobáncz-u. 4.
Nagy Anna 4 é. VI. Gömb-u. 25.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése
1898. november 16.

Időjárás borult | Vizállás reggel 7 órakor 102 cm. | Hőmérő reggel 7 órakor + 7 °C. | Légsulymérő reg. 7 ó. 773 m/m.

A) Árutőzsde.
I. Gabonaneműek.
a) Kész áru.

Buza — Minőségi suly hektoliterenkint, 100 kilogrammnak ára

Ó vagy uj	Faj	74 kg. frttól	74 kg. frtig	75 kg. frttól	75 kg. frtig	76 kg. frttól	76 kg. frtig	77 kg. frttól	77 kg. frtig	78 kg. frttól	78 kg. frtig	79 kg. frttól	79 kg. frtig	80 kg. frttól	80 kg. frtig
ó	bánsági	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	"	—.—	—.—	9.95	10.10	10.15	10.25	10.30	10.35	10.40	10.50	10.55	10.60	10.65	10.70
ó	tiszavidéki	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	"	—.—	—.—	10.15	10.30	10.35	10.45	10.50	10.55	10.60	10.70	10.75	10.80	10.85	10.90
ó	pestvidéki	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	"	—.—	—.—	10.10	10.25	10.30	10.40	10.45	10.50	10.55	10.65	10.70	10.75	10.80	10.85
ó	fehérmegyei	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	"	—.—	—.—	10.15	10.30	10.35	10.45	10.50	10.55	10.60	10.70	10.75	10.80	10.85	10.90
														81 kg.	
ó	bácskai	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	"	—.—	—.—	10.40	10.45	10.45	10.50	10.55	10.60	10.65	10.70	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	román átm.	—.—	—.—	—.—	—.—	8.40	8.45	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	szerb "	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
uj	bolgár "	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Ó vagy uj	Faj	Minőségi suly hekt.-kint	Frttól	Frtig
Rozs	uj	I-rendü	70—72	8.20	8.25
"	uj	II-rendü	—	8.15	8.20
Árpa	uj	takarmány	60—62	6.20	6.50
"	uj	égetni való	62—64	6.80	7.60
"	uj	sörfőzésre	64—66	7.80	8.70
Zab	uj	—	39—41	5.75	6.10
Tengeri	ó	bánsági	—	5.50	5.55
"	ó	másnemü	—	5.45	5.50
Repcze	uj	káposzta	—	—.—	—.—
"	uj	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	uj	—	—	4.30	4.70

b) Határidőre.
Usance-minőségü 100 kilogrammonkint.

	Határidő	Pénz frt	Áru frt
Buza	1899 márcz.	9.64	9.65
"	" szept.	—.—	—.—
"	1898 október	—.—	—.—
Rozs	1899 márcz.	8.27	8.29
"	" szept.	—.—	—.—
"	1898 okt.	—.—	—.—
Tengeri	1899 április	—.—	—.—
"	" május	4.66	4.67
"	" junius	—.—	—.—
"	1898 julius	—.—	—.—
"	" okt.	—.—	—.—
Zab	1899 márcz.	5.95	5.97
"	" szept.	—.—	—.—
"	1898 okt.	—.—	—.—
Káp.-Repce	1899 augusztus	12.45	12.55

A hajószállitás fuvardijtételei Budapestre.

	Honnan	kr.
Duna	Pancsova	26—28
	Ujvidék	23—24
	Bezdán	15—17
	Kalocsa	13—14
	D.-Földvár	12—13
Tisza	Szentes	33—35
	Szeged	31—33
	Zenta	27—29
	Titel	24—26
Száva	Mitrovicz	—
Béga	Temesvár, N.-Becsk.	32—34

Györbe a fuvardijtétel 10 krral magasabb a budapestinél. A hajódijtételek 100 kg.-kint a szállitási adóval és a biztositási dijjal értetnek. A Béga-állomásokról a burcsellázást beleértve.

Leszámoló árfolyamok november 15-éről.

Buza	márczius	—.—
"	junius	—.—
"	szept.	—.—
"	okt.	—.—
Rozs	márczius	—.—
"	junius	—.—
"	szept.	—.—
"	október	—.—
Tengeri	május	—.—
"	junius	—.—
"	julius	—.—
"	aug.	—.—
"	szept.	—.—
"	okt.	—.—
Zab	márczius	—.—
"	junius	—.—
"	szept.	—.—
"	október	—.—
Káp.-Repcze	szept.	—.—
Szilva bosznia 120 db.	nov.	8.50
" " 100 "	nov.	10.—
" " 85 "	nov.	16.50
" szerbiai szokvány	nov.	7.75
" " 100 db.	nov.	9.50
" " 85 "	nov.	16.—
Szilvaiz szlavoniai	nov.	15.50
" szerbiai	nov.	13.25

II. Különféle termények.
Ár 100 kilogrammonkint.

		Faj		Pénz frt	Áru frt
Ingyen hordó	Disznózsir	budapesti		57.—	57.50
		vidéki		—.—	—.—
—	Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki		49.—	49.50
		városi légenszáritott, 4 darabos		49.50	50.—
		" " 3 "			
		füstölt		56.—	57.—
Zsákkal együtt göngysuly tisztasuly helyett	Szilva Kész áru	bosznia, 1898 évi, usance-minőség		—.—	—.—
		" 120 darabos		7.50	7.75
		" 100 "		9.25	9.50
		" 85 "		15.50	16.—
		szerbiai, usance-minőség		7.25	7.50
		" 100 darabos		8.75	9.25
		" 85 "		15.—	15.50
Minőség 500 grammonkint	Szilva Határidőre	bosznia, usance-min.		—.—	—.—
		" 120 darabos		7.50	7.75
		" 100 "		9.25	9.50
		" 85 "		15.50	16.—
		szerbiai, usance-min.		7.25	7.50
		" 100 darabos		8.75	9.25
		" 85 "		15.—	15.50
Ingyen hordó	Szilvaiz Kész áru	szlavoniai 1898		14.50	15.—
		szerbiai 1898		12.50	13.25
	Szilvaiz Határidőre	szlavoniai 1898		—.—	—.—
		szerbiai 1898		—.—	—.—
—	Heremag	luczerna magyar, 1898		50.—	60.—
		lóhere aprószemü 1898		45.—	47.—
		" középszemü 1898		48.—	51.—
		" nagyszemü 1898		52.—	54.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100,500, 1000 frt névért. drbokban, adóm.	119.50	120.—
4 %	" 10,000 frt névért. darabokban adóm.	119.50	120.—
4 %	Koronaértékü járadék, adómentes	97.75	98.25
3½ %	" "	88.50	89.—
5 %	1876. keleti vasuti államk. aranyb., adólev. 10%	120.—	121.—
4½ %	1889. évi államvasuti aranykölcsön, adómentes	119.50	120.50
4½ %	1889. " " ezüstkölcsön	100.—	101.—
3 %	Államk. vask. czélj. arany adóm., 200 K. névért.	88.—	89.—
—	1870. évi nyereménykölcsön, 100 frtos darab	159.—	160.—
—	1870. " " 50 " "	159.—	160.—
4½ %	Magyar regále-kárt. kötvény, adómentes	100.25	101.—
4½ %	Horvát-szlavon " " "	100.—	100.75
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	96.—	97.—
4 %	Horvát-szlavon " "	97.—	98.—
4 %	Tiszai és szegedi nyereménykölcsön	138.—	139.—
5 %	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	100.50	101.—
4²/₁₀ %	" " " május—november	100.70	101.20
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	100.50	101.—
4²/₁₀ %	" " " április—október	100.50	101.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes	120.—	120.50
4 %	Koronaértékü járadék	101.25	101.75
4 %	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. adólev. 20%	165.—	167.—
5 %	" 1860. " 500 " o. é. " "	140.—	141.—
5 %	" 1860. " 100 " " " "	159.—	160.—
—	" 1864. " 100 " " "	196.—	197.—
—	" 1864. " 50 " " "	196.—	197.—
	c) Idegen államadósságok.		
6 %	Bolgár államvasuti zálogkölcsön	109.50	110.50
2 %	Szerbia ny.-kölcsön 100 frank ar.	31.50	32.50
2 %	" " 100 " " (osztr. felülb.	32.50	33.50

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
	II. Más kölcsönök.		
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	95.—	96.—
4½ %	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	99.75	100.75
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	97.—	98.—
4 %	Temes-bégavölgyi vizszab. társ. kölcsöne	97.—	97.50
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½ %	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	100.25	101.25
4½ %	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár	100.25	101.25
4 %	" " " koronaért.	97.50	98.50
4½ %	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	99.—	100.—
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint.	101.50	102.50
5 %	" " 50½ évre kor. ért.	102.50	103.—
4½ %	" " 50½ évre	100.—	101.—
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv. kor. ért.	98.—	99.—
4½ %	" " járadékjegy visszafiz. 102%	99.75	100.75
4½ %	Magyar földhitelint. o. é.	100.—	101.—
4 %	" " 41 évre	96.75	97.75
4 %	" " koronaértékben 50 évre	96.75	97.25
3½ %	" " koronaértékben 63 évre	87.50	88.50
4 %	" " szabály. és talajjav.	95.50	96.50
4½ %	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	98.75	99.75
4 %	" " 50 évre kor. ért.	94.—	95.—
4 %	" " 50 évre 105%	98.50	99.50
5 %	Magyar jelzáloghitelbank	100.—	102.—
4½ %	" "	100.—	101.—
4 %	" "	98.50	99.25
4 %	" " 50 évre koronaértékben	—.—	—.—
4 %	" " közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	100.—	100.50
4½ %	" " közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25
4 %	" " közs. kötv. 50 évre	100.—	101.—
4½ %	" " nyer.-kötv.	121.50	122.50
4 %	" " " osztr. felülb.	122.60	123.60
—	" " nyer.-jegy	18.—	19.—
—	" " " osztr. felülb.	19.—	20.—
3 %	" " nyer.-kötv.	103.—	104.—
4½ %	Magyar országos közp. takarékpénztár	100.25	101.25
4½ %	" " " kor. ért.	100.25	101.25
4 %	" " "	97.25	98.25
4½ %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogbankja	100.75	101.25
4 %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogb. kor. ért.	98.25	99.25
4½ %	" " " közs. k.	100.—	101.—
4 %	" " "	95.—	95.50
4 %	Osztrák-magyar bank 40¼ évre	100.10	101.10
4 %	" " 50 évre	100.10	101.10
4 %	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv.	96.30	97.—
4 %	" " " zálogl. kor. ért.	98.25	99.25
4½ %	Pesti m. keresk. bank	100.—	101.—
4 %	" " "	98.25	99.25
4½ %	" " " közs. k. vissz. 110 frt	103.75	104.75
4 %	" " " közs. k. vissz. 210 k.	99.—	100.—
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátásai.		
5 %	Albina takarék- és hitelintézet	100.—	101.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" " " 40 é. visszafiz. 110 frt.	—.—	—.—
5½ %	" " " 40 évre	—.—	—.—
4½ %	Aradmegyei takarékpénztár	98.50	99.50
5 %	Bosnyák-herczegovinai szabad. országos bank	—.—	—.—
4½ %	Debreczeni első takarékpénztár	99.—	99.50
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	100.—	101.—
4½ %	" " " 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
4½ %	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	100.50	101.25
4½ %	" " " közs. kötv.	100.—	100.50
5 %	Nagyszeb. ált. takp. 31½ é., vissz. 110 frt	102.—	—.—
5 %	" " " 40 évre, vissz. 106 frt	102.—	—.—
5 %	" " " 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
5 %	" " " 35 évre, IV. kib.	100.25	101.25
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	103.50	105.—
5½ %	" "	102.—	—.—
6 %	" "	103.—	—.—
4½ %	" " VI. kib.	100.25	101.25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	—.—	—.—
	" " nyer.-jegy	—.—	—.—
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½ %	" " "	99.25	100.—
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½ %	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	100.—	101.—
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	97.75	98.75
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	98.50	99.50
4 %	Budapest-pécsi vasut	96.50	97.50
4 %	Déli vasut	—.—	—.—
6 %	Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
5 %	Első pesti spódium- és csontlisztgy. r.-t. 150 frt n.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889, ezüst	98.—	99.—
4 %	" " 1889, arany	118.—	119.—
4 %	" " 1891, ezüst	98.—	99.—
4 %	" " 1891, arany	117.50	118.50
4 %	" " (oszt. von.) 1889. ez.	99.50	100.50
4½ %	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	100.—	101.—
4½ %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	108.—	109.—
5 %	" " II. kib.	108.—	109.—
5 %	" " ezüst	98.50	99.50
4 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-gráczi vonal)	108.—	109.—
5 %	" " 1874. kib.	108.—	109.—
5 %	Magyar v. els. kölcsön beruh. czélra, arany	118.50	120.50
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1883.	—.—	—.—
3 %	" " X. kib. 1885	—.—	—.—
4½ %	Torontáli helyi érdekü vasutak	—.—	—.—

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
	V. Bankok részvényei.			
8.—	Angol-osztrák bank	120	155.—	156.—
6.50	Budapesti bankegyesület	100	101.—	102.—
10.—	Első magyar iparbank	150	170.—	171.—
5.60	Fiumei hitelbank	80	90.—	92.—
5.—	Fővárosi bank-részvénytársaság	100	82.—	83.—
50.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000 K.	—.—	—.—
6.—	Hazai bank-részvény-társaság	200 K.	109.—	110.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200 K.	115.—	120.—
—.—	Horvát kereskedelmi bank	240 K.	—.—	—.—
15.—	Horvát leszámitoló bank	400 K.	—.—	—.—
5.50	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	100	115.—	117.—
18.—	Magyar általános hitelbank	200	—.—	—.—
6.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	100	—.—	—.—
fr.24.—	Magyar jelzáloghitelbank	100 ar.	—.—	—.—
12.—	Magyar kereskedelmi r.-t.	200	195.—	200.—
14.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
27.50	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	500	503.—	508.—
17.—	Osztrák hitelintézet	160	—.—	—.—
38.60	Osztrák-magyar bank	600	910.—	915.—
70.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	1417.—	1419.—
16.—	Unionbank	200	293.—	294.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.			
6.—	Belvárosi takarékpénztár	100	102.—	104.—
7.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	50	121.—	123.—
5.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	84.—	86.—
12.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r.-t.	400 K.	222.—	224.—
60.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	300	1165.—	1170.—
18.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	315.—	320.—
40.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	300	802.—	807.—
400.—	Pesti hazai első takarékpénztár	1000	8175.—	8225.—
	VII. Biztositó-társaságok részv.			
14.—	Bécsi biztositó társaság	200	210.—	220.—
18.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	200	270.—	280.—
160.—	Első magyar általános biztositó társaság	1000	3250.—	3300.—
5.—	Foncière, pesti biztositó intézet	100	100.—	105.—
5.—	Lloyd, magyar viszontbiztositó társ.	100	88.—	90.—
5.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	100	69.—	71.—
6.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	137.—	140.—
70	Pannonia viszontbiztositó intézet	300	850.—	875.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
20.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	400	300.—	310.—
20.—	" elsőbbségi részv.	400	400.—	—.—
30.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	700.—	705.—
12.—	Erzsébet-gőzmalom-társ.	200	292.—	294.—
9.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	160	170.—	171.—
32.—	Pesti hengermalom-társ.	400	600.—	610.—
10.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	200	246.—	250.—
—.—	Pesti Viktória-gőzmalom	150	140.—	145.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.			
6.—	Budapesti tégla- és mészégető r.-t.	200 K.	109.—	112.—
15.—	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	100	170.—	175.—
5.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.-t.	100	88.50	89.—
8.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv.	100	131.—	133.—
5.50	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	100	102.—	104.—
5.—	István téglagyár r.-t.	100	76.—	79.—
1.50	Kassa-somodi kőszénbánya r.-t. id. elism.	30	24.—	26.—
7.—	Kis-sebesi granitbányák r.-t.	200 K.	103.—	105.—
†50.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	160	730.—	735.—
35.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	330.—	335.—
6.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	100	106.—	108.—
15.—	Magyar asphalt r.-t.	100	210.—	211.—
5.—	Magyar ált. kőszénbánya r.-t.	100	73.—	74.—
—.—	" " " 1898. kib.	100	73.—	74.—
5.—	Magy. gőztégla-, czem.- és gypszgyár r.-t.	100	80.—	85.—
12.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	100	150.—	154.—
0.—	Péterhegyi téglaipar r.-t.	200 K.	85.—	87.—
32.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	100	603.—	610.—
14.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	150	237.50	239.50
	X. Vasmüvek és gépgyárak részv.			
8.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	200	160.—	165.—
†5.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	96.—	97.—
100.—	Ganz és társa vasöntőde és gépgyár	400	2190.—	2200.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
12.—	Nadrági vasipar társulat	200	107.—	110.—
6.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t.	100	214.—	216.—
13.—	Schlick-féle vasöntőde és gépgyár	200	120.—	125.—
11.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) sor. elölj.	200 K.	243.—	245.—
14.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.		
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
20.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t.	100	375.—	380.—
—.—	Franklin-társulat	150	272.—	275.—
—.—	„Kosmos" műintézet	100	90.—	95.—
10.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t.	200	190.—	195.—
80.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	500	1500.—	1550.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
30.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	630.—	640.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
30.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	450.—	470.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	125.—	135.—
4.—	Budapesti általános villamossági r.-t.	200 K.	110.—	111.—
6.—	Első magyar betüöntőde r.-t.	100	145.—	147.—
24.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	200	420.—	430.—
—.—	Első magyar [illegible]gyár r.-t.	500 K.	253.—	256.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	500	1315.—	1340.—
12.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	200	265.—	270.—
13.—	Első magyar szállitási vállalat r.-t.	200	140.—	150.—
8.—	Első magyar szálloda r.-t.	80	235.—	245.—
5.—	Első pesti spódium és csontliszt gyár	100	135.—	140.—
100.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	500	1500.—	1550.—
26.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	465.—	475.—
—.—	„Hungária" műtrágya és kénsav-gyár	100	—.—	—.—
—.—	Jordán Viktor-féle bőrgyár r.-t.	100	20.—	25.—
—.—	" " " els. részv.	100	45.—	—.—
18.—	Kabelgyár részvénytársaság	200	310.—	320.—
—.—	Kőbányai király serfőző r.-t.	200 K.	46.—	48.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	86.—	90.—
†7.—	Magyar czukoripar r.-t. A. sor	100	112.25	114.25
†9.—	" " B. sor	100	152.—	153.—
—.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	100	133.—	135.—
11.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	100	159.—	—.—

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz	Utolsó árfolyam áru
6.50	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	200 K.	200.—	210.—
6.50	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	132.—	133.—
—.—	Nagyszebeni villamosmű r.-t.	500	490.—	510.—
†16.—	Nemzetközi villamossági társaság	200	318.—	320.—
30.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	602.—	610.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	2000	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	100	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	42.—	48.—
—.—	Szegedi kenderfonógyár r.-t.	200	280.—	290.—
—.—	Sziszeki tárházak r.-t.	100	—.—	—.—
2.50	Telefon-Hirmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t.	200 fr.	120.—	121.—
	XIII. Közlekedési váll. részv.			
12.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	100	218.—	219.—
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	100	112.—	114.—
10.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	200	204.—	206.—
14.—	Budapesti közuti vaspálya-társ.	100	—.—	—.—
—.—	" " " id. részj.	100	358.—	359.—
9.—	" " " élv. jegy	—	250.—	255.—
10.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t.	100	223.50	224.—
5.—	" " " élv. jegy	—	90.—	100.—
—.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	100	—.—	—.—
—.—	" " " els. részv.	100	—.—	—.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	200 K.	70.—	72.—
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	100	102.—	103.—
fr. 3	Déli vasut	200 ar.	—.—	—.—
15.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	500 p. p.	445.—	450.—
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	200 K.	—.—	100.—
—.—	Kassai közuti vasut	100		
7.94 4/10	Kassa-oderbergi vasut	200	188.—	189.—
10.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	200	197.50	198.50
5.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	200 K.	—.—	—.—
9.94 4/10	Magyar-gácsországi vasut	200	213.—	214.—
10.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	200	—.—	—.—
9.87 7/10	Magyar nyugoti vasut	200	212.—	214.—
4.50	Máramarosi sóvasut els. részvény	100	95.75	96.—
3.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	100	62.—	67.—
3.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei	100	62.—	67.—
—.—	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	100	100.—	101.—
—.—	Nagykikinda-nagybecsker. vasut els. r.	100	100.—	101.—
—.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	—.—	—.—
fr. 28½	Osztrák-magyar államvasut	200 ar.	—.—	—.—
9.94 4/10	Pécs-barcsai vasut	200	220.—	222.—
	Szlavoniai b. é. vasut els. részvény	200	—.—	175.—

XIV. Sorsjegyek.

Névérték drbkint		pénz	áru
5	Bazilika sorsjegy	6.—	6.50
5	" osztr. felülbélyegzéssel	6.60	7.—
—	" nyeremény-jegy	1.60	1.90
100	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	174.—	176.—
40	Budavárosi sorsjegy	61.25	62.25
40	" osztr. felülbélyegzéssel	62.25	63.25
2	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	3.50	4.—
2	" " osztr. felülbélyegz.	3.70	4.10
5	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	8.—	8.50
5	" " " osztr. felülbélyegz.	10.50	11.—
—	" " " nyeremény-jegy	2.60	3.—
25 L.	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	11.—	11.50
25 L.	" " osztr. felülbélyegz.	11.80	12.30
10	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	19.50	20.—
100	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	201.50	203.50
40 p. p.	Pálffy sorsjegy	63.25	64.25

XV. Pénznemek.

	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	5.70	5.75
" " " kör.	5.66	5.71
" osztrák vagy magyar 8 frtos	9.54	9.58
" 20 frankos	9.54	9.58
" 20 márkás	11.78	11.82
" török aranylira	—.—	—.—
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	58.95	59.15
Franczia bankjegy (100 frank)	47.60	47.80
Olasz bankjegy (100 lira)	43.90	44.10
Papirrubel darabonkint	1.27	1.28
Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bank-kamatl.			pénz	áru
2½ %	Amsterdam	100 hollandi frtért	99.65	100.05
3 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
4 %	London	10 sterlingért	120.55	120.95
5½ %	Német bankpiaczok	100 márkáért	58.95	59.15
5 %	Olasz bankpiaczok	100 liráért	43.90	44.10
3 %	Páris	100 frankért	47.60	47.80
5 %	Svájczi bankpiaczok	100 "	47.37½	47.52½
6½ %	Szentpétervár	100 rubelért	127.—	128.—

XVII. Határidőre kötött értékp.

November hó végére.

	pénz	áru
Magyar aranyjáradék	119.60	119.80
Magyar koronajáradék	97.85	98.—
Magyar általános hitelbank	382.50	383.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	99.50	100.—
Magyar jelzáloghitelbank	242.—	242.50
Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	256.50	257.—
Rimamurányi vasmű	265.75	266.25
Budapesti közuti vaspálya-társaság	366.50	367.—
Osztrák hitelintézet	353.50	353.70
Déli vasut	69.75	70.25
Osztrák-magyar államvasut	354.75	355.25

Leszámitoló árfolyamok november 14-éről.

Magyar ált. hitelbank	383.—	Pesti m. keresk. bank	1417.—	Salgó-Tarjáni kőszénb. t.	608.—
Osztrák hitelintézet	354.—	Belvárosi takarékpénztár r.-t.		Bp.-ujpest-r. villam. vasut	—.—
Magyar aranyjáradék	119.50	Egyes. Bp. föv. takarékp.		Danubius-Schoen. hajógyár	—.—
Magyar koronajáradék	98.—	I. magyar ált. biztositó társ.		Schlick-féle vasöntőde r.-t.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank	100.—	Magy. jég- és viszontb. t.		Bpesti takp. és zálogk. r.-t.	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	244.—	Pesti Victoria-gőzmalom		Budapesti vill. városi vasut	226.—
Magyar leszámitoló bank	257.—	M. takp. közp. jelzálogb.		M. orsz. közp. takarékp.	—.—
Rima-Murányi vasmű r.-t.	267.—	Molnárok és sütők gőzm.	242.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	322.—
Bpesti közuti vaspálya t.	367	Fiumei hitelbank r. t.		Első Pesti Spodiumgyár	—.—
Déli vasut	70.—	Északmagy. kőszénb. r.-t.		Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—
Osztr.-magyar államvasut	356.—	Magy. ált. kőszénb. r.-t. 1898. kib.		Magyar czukoripar r.-t. A. sor	—.—
Budapesti bankegyesület	101.—	Magy. ált. kőszénb. r.-t.		Magyar czukoripar r.-t. B. sor	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Brassói cellulose-gyár	120.—	Bp. közuti vasp. id. r. jegy	359.—
Hazai bank r.-t.	90.—	Egy. tégla- és cementgyár r.-t.	—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	—.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó)	4 %
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál	4½ %
Járadékok és bankzáloglevelek elzálogositásánál	5 %
Más értékpapirok elzálogositásánál	5½ %

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositás a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

TELEFON 6354. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbelyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 6354

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné
dohánytőzsdéje Andrássy-ut 51. (Oktogon.)

Deutsch Julia
dohánytőzsdéje József-körut 60. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Nemecsek A.
dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szam,
valamint minden hirdetési iroda.

Csinos
fiatal asszony vagy leány állandó barátsága után vágyódik jómodu uri ember. Levelek „Jó barát" jelige alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 7109

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz. 31885

Eladó szőlőbirtok
a Somlóhegy legjobb oldalán, részben már felujitva, szép présházzal, kitünő pinczével és bőséges felszereléssel igen jutányosan. Czim a kiadóhivatalban. 11079

Főuri palotának
valamint négyemeletes bérpalotának való telek jutányos áron eladó. Vevők czime a kiadóba kéretik „Saroktelek" czimen. 7087

Telivér endemi
ludak darabonkint 4 forintért eladók. Czim a kiadóban. 7095

Jó karban levő
Pallas-Lexikon, 16 kötetben 60 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 11077

Eladó
egy kis földszintes ház 368 □-öl telekkel utolsó ára 16000 frt VIII. kerületben, ügynökök kizárva. Czim a kiadóhivatalban. 7106

Gönczi hordót
ántalagot, tölgyfából készült oszlopokat, deszkát, IIIa. talpfát és tüzifát jutányos áron szállit Boga Ferencz Olasz-Liszka, Zemplénmegye. 7107

Eladó uriház
Krisztinaváros legszebb pormentes helyén, régi parkkal. Czim a kiadóhivatalban. 7043

Vétel.

Egy nagyobb
és két kisebb, kevéssé használt gáz-luszter megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 11078

Alkalmazást keres.

Keresztyén könyvelő,
26 éves, nős, Budapesten vagy vidéken, szerény feltételek mellet, állást keres. Kiváló becsületessége, ügyessége és szorgalmával remél a benne helyezett bizalomnak megfelelni. Szives ajánlatot feltételekkel „Életpálya" czimen a kiadóhivatalba kér. 7100

Háziasan
nevelt munka és rendszerető megbizható hajadon mint házikisasszony, gazdasszony óhajt alkalmaztatni idősebb uri családnál esetleg idősebb urnál vagy urnőnél. A háztartáshoz, főzéshez, kül- és belgazdasághoz, befőzéshez, disznóöléshez, kert-, tej-, baromfi kezeléshez, ruhanemük rendben tartásához kellően ért. E téren már megelégedésre müködött. Leveleket kér „R. R." jelige alatt a kiadóhivatalba. 7110

Házvezetőnő.
Intelligens falusi urinő, ki a háztartás minden ágában jártas s kitünően főz, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7015

Alkalmazást nyer.

Felolvasónőnek
magas fizetéssel kerestetik csakis kiváló szőke szépség. Levelek nem fogadtatnak el. Czim a kiadóhivatalban. 7108

Oktatás.

Gymnaziumi
és reáliskolai tantárgyakból, magyarul, németül, francziául, latinul, görögül elismert legjobb módszer szerint tanit kitünő philologus és mathematikus. Előkészit egyéves önkéntességi szolgálatra jogositó vizsgára és érettségire. Czim a kiadóhivatalban. 11080

Lakás és bérlet.

Uri lakás
1899 májusra, egész első emelet hat szoba, mellékhelyiségekkel, cseléd- és inasszobával VIII., Trefort-utcza 4. légszesz, esetleg kivánatra villamos világitásra berendezve. 7102

Szabolcsmegyében
egy körülbelül 2000 magyar holdas kitünő talaju birtok, mely 2 vasuti állomástól 3/4 órányira fekszik, 1899 január 1-től, 12 évre bérbeadó. A birtokon elegendő és jó karban lévő épületek vannak és 50 katasztrális hold dohánytermelési engedélylyel bir. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 34892

Sürgősen kiadó
leszállitott áron
Lónyay-utcza elején, azonnali beköltözésre is egy 2 utczai szobás lakás, hozzá cselédszoba, előszoba, fürdőszoba, éléskamra stb. 11061

Különféle.

Egy
7—8 éves jó nevelésü leánygyermek, kiházasitásig felneveltetik egy gyermektelen házaspárnál. Leveleket „jónevelés" czimen a lap kiadóhivatalába kérek. 11081

2000—3000 holdas
prima birtokot keresek haszonbérbe. Részletes ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők „Buzatermő" czimen. 7078

Kávé és Tea.

Elvámolva és bérmentve, szóval teljesen költségmentesen házhoz szállitva:

4½ kilo	Cuba kávé	6.50
4½ „	Jáva „	6.50
4½ „	Mocca „	6.50
4½ „	Gyöngy „	6.80
4½ „	cseléd- „	5.—

Pörkölve kilónként 30 krral drágább.

¼ kiló	Császár kev. tea	1.55
¼ „	Karaván tea	1.40
¼ „	Törmelék tea	—.95

Postán utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése mellett.
A tea a kávéhoz csomagolható.

BELÁK ISTVÁN
kávé és tea kivitele
BUDAPEST,
Rottenbiller-utcza 3.
Transito magazin: FIUME. 34840

Olcsó ezüst-eladás!

ugyszintén ékszer, óra, arany, façonáru naponkint reggel 8-tól este 8-ig Váczi-utcza 10. I. em. 5. eladatnak. Evőkészlet, gyertyatartók, 5½ kr., gyertyatartók, girandolok, tálczák 6 krért grammja. 12 drb tömör evőkészlet 6¾, tömör evőkészletek teljes 12 személynek 142 frt, óraláncok 85 krért grammját, tömör gyürük 3 frt, aranyórák 7 frt, ezüstórák 4½ frt, tulaórák 8¼ frtért. Minden drb aranyárun rajta van a 14 kar., az ezüstön a 13 lat. hivatalos fémjelzés. 34889

Veszek zálogczédulákat
a legmagasabb áron.
Nagy választék karácsonyi és ujévi ajándék-tárgyakban.
Fuchs Dávid
Váczi-utcza 10. szám.

Földbirtokosok figyelmébe.

Az
„Országos-Jelzálog Biztositási-Iroda"
Budapest,
VII. ker., Erzsébet-körut 15 által olcsó jelzálog-hitel nyerhető, esetleg életbiztositással kapcsolatosan is, ugy, hogy a kölcsön csak addig képez tartozást, mig a kölcsönvevő él, vagyis a birtok tehermentesen száll át az örökösre. Bővebb felvilágositást és prospektust ingyen. 34624

Fontos önvédelemre.

Bulldogg-Nemesis
6 lövetü revolver csak

4 frt

Börtáska szijjal és töltényekkel 5 frt. Vadászfegyverek nagy választékban.

Földessy L. puskamüves Bpest, Muzeum-körut 3.
Vidéki szétküldés utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 33578

Pályázatok

(a Budapesti Közlönyből.)

Komáromi kir. ügyészségnél dijnok. Pécsi kir. tvszéknél telekkönyvvezető. Pécsi kir. tvszéknél biró. Kun-halasi kir. jbiróságnál végrehajtó. Aradi magyar királyi pénzügyigazgatóságnál hivatalszolga. Tordai magy. kir. pénzügyigazgatóságnál számgyakornok. Csáktornyai kir. adóhivatalnál adótiszt. Budapesti m. kir. állami hidaknál vámoló. Munkácsi kir. jbiróságnál telekkönyvi átalakitó dijnok. Csákovai kir. jbiróságnál végrehajtó. Szájszt-péteri kir. járásbiróságnál aljegyző. Muraszombati kir. jbiróságnál irnok. Veszprémi kir. tvszéknél aljegyző. Billédi kir. jbiróságnál aljegyző. Ócsai kir. járásbiróságnál kir. végrehajtó. Rimaszombati m. kir. p. ü. igazgatóságnál számgyakornok. Pécskai kir. járásbiróságnál telekkönyvi átalakitó dijnok. Csaczai m. kir. adóhivatalnál ellenőr. Budapesti kir. tvszéknél irnok. Pancsovai kir. tvszéknél aljegyző. Szegedi kir. ügyészségnél hivatalszolga. Veszprémi kir. tvszéknél hivatalszolga. Élesdi kir. jbiróságnál hivatalszolga. Pancsovai kir. tvszéknél irnok. Balassagyarmati kir. ügyészségnél kir. ügyész. Zalaegerszegi m. kir. állami főgymnasiumnál iskolaszolga. Kisvárdai kir. jbiróságnál irnok. Nagy-halmágyi kir. jbiróságnál dijnok. Belényesi kir. jbiróságnál telekkönyvi átalakitó dijnok. Tokaji kir. jbiróságnál albiró. Kun-szentmártoni kir. jbiróságnál aljegyző. Homonnai m. kir. állami faipari szakiskolánál rajztanár.

A feltaláló dr. Meidinger tanár ur által kizárólag jogositott
Meidinger kályha-gyár
HEIM H. Budapest és Bécs
csász. és kir. udvari szállitó.

Kitünő hirnevü cs. és kir. kiz. szabad. kályháink
MEIDINGER-OFEN H. HEIM 34208
eredeti minőségben csakis fiókunkban:
BUDAPEST, Thonet-udvar, kaphatók.

Specialista sérvkötőkben!

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom!
Kitüntetve Brüssel 1893. aranyérem s diszokmánynyal.
Keleti-féle sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a **legtökéletesebb** ezen nemben, nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen benyomast és eltávolitja czélszerü szerkezeténél fogva az eddigi sérvkötők hiányait.
Keleti-félegummi-sérvkötő idomitható pelottával, szarvasbőr-védővel és biztonsági övvel.
Árak: egyoldalu 6—8 frt., kétoldalu 12—16 frt.
Gyáramban készülnek ezenkivül: müláb, mükezek, egyenestartók (Hessing-féle rendszer), orthopeadiai füzők, haskötők, görcserharisnyák és mindenféle gummiáruk.
Megrendeléseket pontosan és discréten eszközöl
KELETI J.
kötszerész és orvossebészi müszerész.
Főüzlet és sérvkötészeti műhely:
Budapest, IV., Korona-herczeg-utcza 17. sz.
Külön bejárat az udvarból.
Sebészeti müszergyár:
Rostély-utcza
Károly-laktanya 15.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7297

Magyar királyi államvasutak.

164087/A. V. 98. szám. 1309

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága az 1899. évben összegyülő és feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pálpázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy	3950	darab	kátrányos és egyéb tisztátlan hordó,
	3500	„	tiszta kőolajos (petroleum) hordó,
	6500	„	repcze égő és kenő olajos hordó,
	16600	„	ásvány kenő olajos hordó,
	1200	„	skin olajos hordó és
	6450	„	gázolajos hordó.

A fent kitüntetett mennyiségek, — a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemü kötelezettséget nem vállalnak — nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek; ennélfogva köteles leend a vevő az 1899. évben, minden egyes hordónemből tényleg összegyülő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységárak mellett átvenni.

Az év folyamán összegyülő hordók esetről-esetre, a deczember hó végéig összegyülendők pedig a reá következő hónap 25-ig fognak a gyüjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsáttatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kiköttetik, hogy az ajánlatban világosan kitüntetendő, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden bár sérült alkatrészei, ugymint dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kiköttetik továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmennyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 122291/96. sz. a. fennálló általmános feltételeket kötelezőnek ismeri el, melyek 15 krajczárjával a nyomtatványtártól megszerezhetők és melyek 30 filléres magy. kir. bélyegjegygyel és az ajánlattevő aláirásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az értük járó 15 kr. és 10 kr. postaköltség beküldése ellenében kivánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e czélra rendelt és anyag- és leltárberendezési szakosztályunkban ingyen kapható ürlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és szóval, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javitások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 1 koronás magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 164087/98, számhoz" **1898. deczember hó 6-ának** déli 12 órájáig az anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyujtani szíveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámitott értékösszeg 5%-a az ajánlat benyujtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Más ügyletek biztositására letétünkben levő biztositékok ezen ajánlathoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz vagy aláirt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitüzött határidőn tul, vagy nem az előirt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körülmények között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhason, továbbá, hogy a mennyiben ennek ellenkezője az ajánlaton ki nem köttetett volna, tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni s végre, hogy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1898. évi október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló
BUTORCSARNOK
VIII. ker., József-körut és Bérkocsis-utcza szögletén levő Sváb-féle házban
nagy mintaraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dus választékban, kiváló minőségü butorokat
ebédlő-, háló-, uriszoba és szalon berendezésekből.
Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készitő asztalos mesterektől jó **butorokat jutányos áron** készen venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállitást is. 31653

Gyümölcsöt
Mohács-Margittaszigeti termést, mely a télen át tartós, a következő árakon szállitok utánvéttel ab Mohács:

100 db	szercsika-alma	2	frt
100 „	jeges „	2	„
100 „	bőr „	2	„
100 „	óriás „	3	„
100 „	császárkörte	2	„

Rendelésnél kérem az utolsó vasuti- vagy hajóállomást megnevezni.
Perlesz Fülöp
Mohácson.
34554

Csak 3 frt
a legszebb és legczélszerübb
karácsonyi ajándék
(Emlék az elhunytakról.)

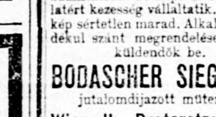

Alapitva 1879-ben.
Arczképek életnagyságban.
Bármely beküldött fénykép után. Szállitási idő 10 nap. A hü hasonlatért kezesség vállaltatik. A fénykép sértetlen marad. Alkalmi ajándékul szánt megrendelések előbb küldendők be. 34873
BODASCHER SIEGFRIED
jutalomdijazott müterme,
Wien, II., Praterstrasse 61.

CZIMBALOM-
kedvelőknek van szerencsém szab. hirneves, Czentrális" czimbalmaimat pedállal vagy anélkül melegen ajánlani. A „Czentrális" czimbalomnak azon előnye van, hogy a fenekén alkalmazott aczélrudak fenekének megrepedését megóvják és elháritják az **örökös hangolást.** — Tekintetbe véve **hangszerüzletem** szak- és czélszerü berendezését és az anyagok nagybani beszerzését, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányaimat felette olcsóbb vételáron bocsáthatom forgalomba, mint bárki. Fel kell emlitenem, hogy hangszereim begyakorolt munkásaim által felügyeletem alatt készittetnek. 34784
Számos elismerést bármikor rendelkezésre bocsáthatok.
APPEL IG. BUDAPEST, Gróf Károlyi-utcza 24.
Két évi jótállás. Képes árjegyzék ingyen. Alapittatott 1872

KÉPES BUDAPESTI SZAKÁCSKÖNYV.
Szerkesztette:
Zemplényi Szabó Antónia.
Ára 1 forint 80 kr.
Megrendelhető az **Egyetértés** kiadóhivatalában, Papnöveldeutcza 8. sz.

Urak!
A dr. Sanden-féle cs. és kir. szab. villamos öv csak 5 frt. FEITH M. czégnél, Wien, Taborstr. 11/B. (Adlerhof.) 34923
Megrendelésnél a testbőség kéretik.

DECKERT és HOMOLKA
táviró-, távbeszélő-, villámháritó- és villamvilágitási berendezők.
Gyár és iroda: VI., Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár: V., Dorottya-u. 8.
a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállitói,
a hangosan beszélő grafit mikrofón
feltalálói és szabadalom tulajdonosai.

Készit: **telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással,** elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámháritókat, házi sürgönyöket, tüz- és vizjelző-berendezéseket** stb. 34631
Villamvilágitást
a legszakszerübb kivitelben, jutányos áron végez.
Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

Magyar királyi államvasutak.

35361/I. szám. 1281

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon 1899. évben, esetleg a következő 1900. és 1901. évben szükséglendő különféle pályafentartási fák szállitását biztositani óhajtván, azok szállitására, nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok **folyó évi november hó 19-ig** az üzletvezetőségünknél (Teréz-körut 62. sz. I. emelet 5.) a bánatpénz pedig ugyanott a gyüjtőpénztárnál november hó 18-ig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelitőleg szükséges mennyiségekről szerkesztett jegyzékek s ajánlati ürlapok általános osztályunkban (Teréz-körut 62. sz. I. em. 8. szám alatt) valamint az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők és ugyanott megszerezhetők.

Budapest, 1898. évi október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

MERCUR
bank- és váltóüzlet részv.-társaság
BUDAPEST, V., Dorottya-utcza 12.

A II. osztálysorsjáték főhuzásán
az általunk eladott sorsjegyek több mint
Egymillió koronát nyertek
Nálunk vásároltták
a **92044.** sz. **600.000** koronás főnyereményt, a **92049** sz. **200.000** koronás főnyereményt, továbbá számos **10.000, 5000, 2000, 1000** és **500** koronás nyereményt.
A rendkivüli szerencse folytán, mely vevőinket kiséri, oly **tömegesen** érkeznek hozzánk a rendelések **a III. osztálysorsjátékra,** melynek **első huzása**
f. évi november 17. és 18-án lesz,
hogy már csak rövid ideig leszünk képesek azoknak megfelelni.
A III-dik sorsjáték sorsjegyeinek ára:

Az első osztályra:		Mind a hat osztályra:	
Egész sorsjegy	6 frt — kr.	Egész sorsjegy	80 frt
Fél sorsjegy	3 „ — „	Fél sorsjegy	40 „
Negyed sorsjegy	1 „ 50 „	Negyed sorsjegy	20 „
Nyolczad sorsjegy	— „ 75 „	Nyolczad sorsjegy	10 „

„MERCUR" Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaság
34691 **Budapest, V., Dorottya-utcza 12. sz.**

A legjobb kézzel csomózott (smyrna) **szőnyegek**
legfinomabb gyapju anyagból, valódi növényi festékek a **HONI IPAR** legmagasabb vivmánya. 34438
TORONTÁLI SZŐNYEGGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG.
Főraktára: Budapest, VI., Andrássy-ut 4.
Függönyök, teritők, divántakarók (házi ipar) pokróczok stb.

Hoff János
MALÁTA-CZUKORKÁI
köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, különösen pedig **tüdő-katarrusnál** fölülmulhatatlan a valódi **maláta kivonat czukorkák,** emésztési zavar előidézése nélkül használhatók bármely mennyiségben. 34905
Egy doboz ára 10 kr., egy zacskó ára 30 kr.
Kapható az összes gyógyszertárakban, drogua-, csemege- és füszerkereskedésekben.—Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszertára, Király-u. 12.

WESZELSZKY ADOLF
órás és ékszerész
IV., Kossuth Lajos-utcza 13.
34899 (az Udvari kávéházzal szemben.)
Ajánlja dusan felszerelt raktárát ugy arany és ezüst órákban, mint bármelynemü aranytárgyak és ékszerekben.
Olcsó árak, szolid kiszolgálás. Javitások elfogadtatnak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Telefon czim: „Puritas gőzmosó".
PURITAS angol gőzmosó és vegyi tisztitó vállalat
HAVRANEK és TERLETTER
Gyártelep: Budapest, IX. ker., Bokréta-utcza 3. sz.
Elvállal mindennemü **fehérnemüek, férfi** és **női ruhák, csipkék, selyem áruk** és minden e szakmába vágó áruk tisztitását olcsó árak mellett 34490
Megrendeléseket kérjük vagy telefonon vagy levelező-lap utján. — Vidéki megrendeléseket pontosan teljesitünk. — A ruhák (minden mennyiség) dijmentesen lesznek háztól és házhoz szállitva.

Tisztelt vidéki vevőimnek sokoldalu felszólitására van szerencsém ezennel kijelenteni, hogy
a magyarországi fióküzleteimben,
és pedig:

Arad	**Debreczen**	**Nagy-Várad**
Andrássy-tér 9.	Piacz 1829.	Kishidfő, Bemer-tér
Kassa	**Kolozsvár**	**Temesvár**
Fő-utcza 29.	Fő-tér 4.	Hunyadi-utcza 64.

ugy mint **eddig** és **mindenkor** ugyanazon szabott árakon ki lesznek szolgálva, mint a
férfi- és fiuruha
központi üzletemben
Budapesten, Muzeum-körut 1. sz.
Szikszayval szemben.
34898
NEUMANN M.

Magyar királyi államvasutak.

154418/98. A. V.

Állomási harangok eladása.

Amint értesülünk, a magy. kir. államvasutak vonalain a harangjelzések beszüntetése alkalmával leszerelt állomási harangok közül, az országban levő állami elemi iskolák és ovodák ellátása után még vagy 500 drb kis és nagy állomási harang maradt készletben. A vasuti igazgatóság ezen megmaradt harangok odaadásával az illetékes üzletvezetőségeket bizta meg.

A harangok eladatnak tekintet nélkül a felekezetekre és nemzetiségekre, templomok, iskolák, ovodák, árvaházak, egyéb jótékonysági és közintézeti, valamint gyárak és magánfelek részére is és pedig a nagy harang (melynek sulya körülbelül 15 kgr.) 16 frton, a kis harang pedig (sulya mintegy 5 kgr.) 6 frt 50 kron darabonkint.

Szegény templomok, iskolák, ovodák, árvaházak s egyéb jótékonysági intézetek a harangokat a fent jelzett áraknál mérsékeltebb árakon is megkaphatják.

Ilyen kérvények és mellékleteik bélyegmentesek. Harang vétel iránti megkeresések és kérvények közvetlenül azon üzletvezetőséghez intézendők, a melynek vonalterületéhez a folyamodó legközelebb lakik.

Budapest, 1898. október 19-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.) 1326

BUTOR
Ajánljuk a n. é. közönségnek és becses vevőinknek **dusan felszerelt raktárunkat,** mely dus választékot nyujt mindennemü **kárpitozott és fabutorokban.** Üzletünk szolidságáról számos **elismerő levél** van birtokunkban, melyek **izléses s jó minőségü butorainkról** tanuskodnak; azért ne mulassza el senki megtekinteni, mielőtt másutt szerezné be butorait. — Tisztelettel 34583
Patyi Kálmán és Tivadar
kárpitosok és diszitők.
Üzletünk kizárólag csak IV., Kossuth Lajos-utcza 11.

Tulajdonos és kiadó: „Egyetértés" Hirlapkiadó, Irodalmi és Nyomda-Részvénytársaság. Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából IV., Papnövelde-utcza 8. sz.